

REGION MIDTJYLLAND

HVIDBOG

RESUME OG BEHANDLING
AF INDKOMNE HØRINGSSVAR
FRA FORSLAG TIL
RÅSTOFPLAN 2020

JUNI - SEPTEMBER 2020

Udgiver	Region Midtjylland Skottenborg 26 8800 Viborg
Henvendelse vedrørende Hvidbogen	Mail direkte til raastoffer@ru.rm.dk eller ring på 78411 999 Læs mere: www.rastofplan2020.rm.dk
Udgivelsesår	Juni 2021
Afdeling	Regional Udvikling, Kontoret for Klima, Ressourcer og Grøn Omstilling
Forside billede	Rasmus SV råstofgrav i Syddjurs Kommune (2020)
Sidetal	146

INDHOLD

1	FORORD	5
2	LÆSEVEJLEDNING	6
3	KOMMUNER	7
3.1	FAVRSKOV KOMMUNE	7
3.1.1	FAVRSKOV KOMMUNE	7
3.1.2	ØVRIGE	9
3.2	HEDENSTED KOMMUNE	10
3.2.1	HEDENSTED KOMMUNE	10
3.2.2	KRAGELUND	11
3.3	HERNING KOMMUNE	15
3.3.1	HERNING KOMMUNE	15
3.3.2	ARNBORG ØST	16
3.4	HOLSTEBRO KOMMUNE	19
3.4.1	HOLSTEBRO KOMMUNE	19
3.4.2	ØVRIGE	20
3.5	HORSENS KOMMUNE	21
3.5.1	HORSENS KOMMUNE	21
3.5.2	ADDIT SYD	24
3.5.3	NIM	28
3.5.4	NIM SV	31
3.5.5	ØVRIGE	34
3.6	IKAST-BRANDE KOMMUNE	36
3.6.1	HJØLLUND SV	36
3.6.2	TULSTRUP ØST	38
3.7	LEMVIG KOMMUNE	40
3.7.1	LEMVIG KOMMUNE	40
3.7.2	ROM SYD	42
3.8	NORDDJURS KOMMUNE	46
3.8.1	NORDDJURS KOMMUNE	46
3.8	NORDDJURS KOMMUNE	47
3.8.1	NORDDJURS KOMMUNE	47
3.9	RANDERS KOMMUNE	48
3.9.1	LÆSTEN	48
3.9.2	ØVRIGE	49
3.10	SAMSØ KOMMUNE	50
3.10.1	NORDBY NV	50
3.10.2	ØVRIGE	53
3.11	SILKEBORG KOMMUNE	54
3.11.1	SILKEBORG KOMMUNE	54
3.11.2	ANS SYD	59
3.11.3	ASKLEV ØST OG SØ	62
3.11.4	SINDING	65
3.11.5	ØVRIGE	69
3.12	SKANDERBORG KOMMUNE	70
3.12.1	SKANDERBORG KOMMUNE	70
3.12.2	STJÆR ØST	73
3.12.3	STJÆR	76
3.12.4	ØVRIGE	77

3.13	SKIVE KOMMUNE	79
3.13.1	SKIVE KOMMUNE	79
3.13.2	KOLDINGHUS	80
3.13.3	SAUGSTRUP	81
3.13.4	FUR	83
	26D NORD	83
	ANSHEDE SYD	85
	ELVERGÅRDEN NORD, ØST OG EKSISTERENDE ELVERGÅRDEN	88
	HESTEGAARDEN NORD	90
	OUNILD	92
	VIMOL NORD, ØST OG SYD	94
	GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL FUR	97
3.14	STRUER KOMMUNE	99
3.14.1	STRUER KOMMUNE	99
3.15	SYDDJURS KOMMUNE	100
3.15.1	SYDDJURS KOMMUNE	100
3.15.2	ROSMUS SV OG TIRSTRUP Ø	102
3.15.3	ØVRIGE	105
3.16	VIBORG KOMMUNE	108
3.16.1	VIBORG KOMMUNE	108
3.16.2	NEDERHEDE ØST	110
3.16.3	ØVRIGE	112
3.17	AARHUS KOMMUNE	113
3.17.1	AARHUS KOMMUNE	113
3.17.2	SPØRRING SV	115
4	MUSEER	121
5	STATEN	123
6	RÅSTOFINDVINDERE	124
6.1	DANSAND	124
6.2	IMERYS	125
6.3	NYMØLLE	127
6.4	RANDERS TEGL	131
6.5	SKÅRUP ENTREPRENØR	132
6.6	HANS MARTIN RISGAARD HØJMARK	133
6.7	THOMAS KRISTIAN THOMASSEN	134
6.8	VALTHER VESTERGAARD	135
7	ØVRIGE	136
7.1	DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING	136
7.2	DANSK BOTANISK FORENING	139
7.3	DANSKE VANDVÆRKER	140
7.4	GEUS	141
7.5	ENERGINET ELTRANSMISSION	142
7.6	ENERGINET GAS	143
7.7	HOLSTEBRO, STRUER OG HERNING-IKAST LANDBOFORENING OG FAMILIELANDBRUGET VESTJYLLAND	144

1 FORORD

Region Midtjylland havde Forslag til Råstofplan 2020 i høring i perioden 8. juni – 1. september 2020. I denne periode kunne alle fremsætte deres bemærkninger til forslaget. Der er i høringsperioden indkommet knap 300 høringssvar fra myndigheder, borgere, foreninger, museer, råstofindvindere, lodsejere med flere.

Regionen har været i konstruktiv dialog med mange høringsberettigede undervejs i processen. Der er holdt administrative møder med kommuner og statslige myndigheder. Der har været drøftelser med en række lodsejere, naboer og råstofindvindere og regionen har også deltaget i flere lokale borgermøder. I høringssvarene bliver der bl.a. tilkendegivet en række interesser i forhold til afgrænsningen af de foreslåede råstofområder.

Regionen har på baggrund af bl.a. høringssvar og de mange drøftelser, både administrativt og politisk, foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 af de forskellige interesser i de aktuelle råstofgrave- og råstofinteresseområder. Resultatet heraf fremgår af den endelige Råstofplan 2020, som vil fremgå af regionens hjemmeside www.rastofplan2020.rm.dk.

Denne hvidbog sammenfatter høringssvarene fra denne høring. Hvidbogen indeholder samtlige modtagne høringssvar og giver et resumé af høringssvarene. Herefter følger administrationens indstilling, samt vurdering og bemærkninger til høringssvarene. I indstillingen kan du se, om der er foretaget ændringer i råstofplanen som følge af bl.a. regionens behandling af høringssvarene. Under vurderingen fremgår administrationens bemærkninger til de emner, der er påpeget i høringssvarene, samt administrationens begrundelser for eventuelle ændringer.

2 LÆSEVEJLEDNING

Hvidbogen er delt op i fem hovedgrupper. De fleste høringsvar findes under den første hovedgruppe, som er opdelt på kommuner. Her behandles alle høringsvar fra de respektive kommuner, dog har Ringkøbing-Skjern og Odder Kommune ikke afgivet et høringsvar til Forslag til Råstofplan 2020. Udover kommunernes høringsvar findes i denne hovedgruppe alle høringsvarene omhandlende de konkrete forslag til råstofgrave- og råstofinteresseområder.

Det er primært de nye forslag til råstofgrave- og råstofinteresseområder, som der er indkommet høringsvar til. Høringsvarene til disse og regionens behandling heraf kan findes under den konkrete kommune ud fra geografisk placering. Råstofgrave- og råstofinteresseområderne fremgår i alfabetisk rækkefølge under hver kommune.

Hovedgruppe to er museerne, hvor alle museernes generelle høringsvar er samlet. Museernes høringsvar til de konkrete råstofgrave- og råstofinteresseområder indgår under selve de geografiske områder i den første hovedgruppe. Derefter følger hovedgruppe tre, der omfatter de statslige bemærkninger til planforslaget. Hovedgruppe 4 er råstofindvinderne, som primært omfatter forespørgsler og bemærkninger fra indvinderne til konkrete råstofgrave- og råstofinteresseområder, som enten indgår – helt eller delvist – eller som ikke indgår i Råstofplan 2020. Den femte hovedgruppe benævnt øvrige høringsvar, er høringsvar fra organisationer og foreninger.

Opbygningen til de områder, hvor regionen har modtaget høringsvar er følgende:

- alle høringsvarene for det respektive område opremses
- dette bliver efterfulgt af et 4-cifret nummer i parentes. Med dette 4-cifrede nummer kan man genfinde hele høringsvaret på råstofplanens hjemmeside www.rastofplan2020.rm.dk
- dette bliver efterfulgt af et kort resumé af de emner som høringsvarene vedrører
- herefter følger administrationens indstilling og vurdering

Hvis man ikke kan genfinde et høringsvar eller har spørgsmål eller bemærkninger, så er man velkommen til at kontakte regionen.

3 KOMMUNER

3.1 FAVRSKOV KOMMUNE

3.1.1 FAVRSKOV KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Favrskov Kommune (3567). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Høringsvaret omhandler følgende emner:

- Grundvand og drikkevand. Der ønskes generelt ikke råstofindvinding under grundvandsspejl.
- Lokalsamfund. Der ønskes graveafstand på minimum 300 m til byafgrænsninger.
- Trafik. Der ønskes gode adgangsveje og god trafiksikkerhed ved til- og frakørsel fra graveområdet.
- Efterbehandling. Der ønskes generelt efterbehandling til naturformål, herunder ekstensivt landbrug med græsning/høslæt uden gødning og pesticider. Kommunen gør opmærksom på tidligere råstofgraves potentiale for god biodiversitet og foreslår, at der efterlades ubehandledede skrænter uden tilførsel af muld. Der ønskes desuden efterbehandling til rekreativ udnyttelse.
- Behov for råstoffer. Det ønskes, at der udlægges tilstrækkelig mange graveområder til at mindske transport, herunder til råstoffer til udbygning af E45 og rute 26.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen tilstræber en løbende tæt dialog med kommunen om råstofgraveområderne og tilstræber en tæt koordinering i forhold til kommunens interesser, herunder kommuneplanlægning, drikkevand, naturforhold mv.

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer, vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om ind- og udkørsel til graveområdet, afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv.

Regionen har ikke hjemmel til at fastlægge en generel graveafstand på minimum 300 m til bymæssig bebyggelse, idet dette beror på en konkret vurdering af de faktiske forhold samt afvejningen efter råstoflovens § 3. Ligeledes beror det på en konkret vurdering i forbindelse med ansøgning om gravetilladelse, om der kan indvindes under grundvandsspejlet i et konkret område.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_ra_astofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Ligeledes arbejder regionen på at fremme en mere bæredygtig råstofforvaltning, dels ved aktivt at bidrage til at indgå partnerskaber til at fremme cirkulær økonomi ved genanvendelse, og dels ved at udlægge råstofgraveområder spredt ud over hele regionen, så transportafstande kan minimeres.

3.1.2 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra:

- Jesper Pedersen. (Se det indkomne høringsvar 4016)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

Nabo kommer med indsigelse imod råstofgraveområde ved Vejerslev by, Snuhøjvej, Tingvej 8881 Thorsø, da vedkommende er i gang med at sælge sit hus. Et råstofgraveområde kan forringe husprisen.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det eksisterende råstofgraveområde fra Råstofplan 2016 tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Det omtalte råstofgraveområde benævnt Vejerslev i råstofplan 2016, er et eksisterende råstofgraveområde der har været udpeget til siden Amtets tid. Det ligger ca. 100 meter øst for naboejendommen. Der er tale om rødbrændende ler og det er derfor kun ca. den øverste meter, der graves væk ved en eventuel indvinding. Dette giver ikke de samme gener, som ved råstofindvinding af sand, grus og sten, hvor man graver dybere.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

3.2 HEDENSTED KOMMUNE

3.2.1 HEDENSTED KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Hedensted Kommune (3571). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Kommunen har i høringsvaret fremsendt bemærkninger til råstofgraveområdet ved Kragelund. Denne del af høringsvaret er behandlet særskilt i afsnittet Kragelund. Herunder ses regionens behandling af de generelle emner i høringsvaret.

Høringsvaret omfatter følgende emner:

- Bæredygtighed og genanvendelse. Hedensted Kommune bifalder regionens arbejde med FN's Verdensmål, herunder for bæredygtig råstofudnyttelse og genanvendelse.
- Efterbehandling skal sigte mod at styrke naturen og de rekreative muligheder, jf. råstofplanens retningslinje 5, som vurderes at være i overensstemmelse med Kommuneplan 2017-2029.
- Udtagning af områder. Kommunen er enig i den udtagning af interesseområde og færdigbehandlede råstofgraveområder, der er foretaget.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Hedensted Kommunes høringsvar handler for størstedelens vedkommende specifikt arealudlægget til nyt råstofgraveområde ved Kragelund. Der henvises til regionens behandling af dette nye råstofgraveområde.

Regionen takker for bemærkningerne vedrørende bæredygtighed, efterbehandling og udtagne områder og tager disse til efterretning.

Regionen tilstræber en løbende tæt dialog med kommunen om råstofgraveområderne og tilstræber en tæt koordinering i forhold til kommunens interesser, herunder kommuneplanlægning, drikkevand, naturforhold mv.

3.2.2 KRAGELUND

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings svar vedr. råstofgraveområde Kragelund fra følgende:

- Bøgballe Friskole (3926)
- Ellen og Kjerstein Jensen (4010)
- Hedensted Vandværk (3597)
- Henrik (3202)
- Ivan Lindegaard (3116)
- Julie Aagaard Povlsen og Robin Frydensbjerg Iversen (4065)
- Kragelund Efterskole (3980)
- Kristina Veith (3115)
- Lone Duedahl (4007)
- Niels Toft Jørgensen (4015)
- Peter Madsen Hedensted (3368)
- Øster Snede Børnehus (3631)
- Øster Snede og Omegns Lokalråd (4257) med ca. 860 underskrifter
- Øster Snede Skole, Mads Paaske (Skoleleder) (3918)
- Alfred Borg, Formand for DN.-samråd Midt-Østjylland (4186)
- VejleMuseerne (2860)
- Hedensted Kommune (3571)

Hørings svarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte hørings svar for uddybning):

- Landskab og geologi. Det påpeges, at råstofindvinding vil være i strid med de geologiske og landskabsmæssige interesser omkring Løsning Hedeslette/den Jyske Hedeslette. Hedensted Kommune bemærker, at det er vigtigt, at landskabet fortsat holdes åbent og ikke udsættes for sammenhængende tilplantning/bebyggelse.
- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Hedensted Kommune gør opmærksom på, at der er beskyttet natur i form af to moseområder, en eng, en sø og et vandløb umiddelbart nord for råstofgraveområdet. Tilstandsændringer i disse naturtyper vil kræve dispensation/tilladelse. Derudover er der et rørlagt vandløb i den vestlige del af råstofgraveområdet. Kommunen finder, at den vestlige del af råstofgraveområdet bør udgå pga. det rørlagte vandløb.
- Kulturmiljø. VejleMuseerne gør opmærksom på, at Kragelund er oplagt for forhistorisk bebyggelse og anbefaler en arkæologisk forundersøgelse. Kommunen gør opmærksom på beskyttede diger i råstofgraveområdet.
- Grundvand og drikkevand. Hedensted og Løsning Vandværker fraråder arealudlægget på grund af store grundvandsmæssige interesser. Der indsendes oplysninger om indvindingen, herunder ny kildeplads, som endnu ikke fremgår af MiljøGIS og derfor ikke er med i miljørapporten. Hedensted Kommune påpeger også dette forhold. Vandværkerne er bekymrede for råstofindvindings påvirkning af det grundvandsdannende område. Flere borger er også bekymrede for påvirkning af grundvandet.
- Lokalsamfund. Der udtrykkes bekymring for påvirkning af lokalsamfundet Kragelund og Øster Snede som følge af faldende huspriser, tung trafik, støj, støv og andre daglige gener. Det påpeges, at der tæt ved råstofgraveområdet er mange husstande samt vuggestue, børnehus, skole, efterskole mv. og at området ligger for tæt på beboelser, hvor generne bliver for høje i forhold til gevinsten ved indvinding. Der er især bekymring for generne for børn som følge af

trafik, støj og støv.

- Trafik. Bøgballe Friskole og Kragelund Efterskole udtrykker bekymring for trafiksikkerheden for skoleeleverne, da vejene i området er smalle. Flere naboer udtrykker også bekymring for den tunge trafik, herunder for skoleelever. Kommunen påpeger, at realisering af råstofgraveområdet vil medføre behov for en cykelsti langs Ribevej til ca. 20 mio, og at der er arealreservationer til cykel/gangsti og kanaliseringsanlæg. Derudover har kommunen anbefalinger til ind/og udkørsel til råstofgraveområdet (østlig del af Ribevej til Lundagervej).
- Rekreative forhold. Kommunen gør opmærksom på, at der går en vandrerrute/sti nord for råstofgraveområdet og at stien skal bevares.
- Støj. Der udtrykkes bekymring for støjpåvirkning af lokalområdet. Kragelund Efterskole er bekymrede for, at støj vil påvirke undervisningen negativt. Kommunen bemærker, at der skal sikres tilstrækkelig støjafskærmning til beboelse.
- Støv. Flere beboere udtrykker bekymring for støvpåvirkning i lokalområdet, herunder helbredsmæssige problemer med finpartiklet støv.
- Bæredygtighed og genanvendelse. Hedensted Kommune bifalder regionens arbejde med øget bæredygtighed og genanvendelse. Kortlægninger efter nye råstofforekomster omkring Aarhus bør opprioriteres, da en stor del af udviklingen sker omkring Aarhus.
- Efterbehandling. Der ønskes efterbehandling til natur og rekreative formål med naturlig succession, lodrette skrænter, rene søer og vandhuller, evt. badesø, blottet næringsfattig råjord, offentlig adgang og formidling af natur og geologi. Kommunen bifalder regionens fokus på øget biodiversitet i efterbehandlingen og Retningslinje 5 i råstofplanen.
- Behov for råstoffer. Det påpeges, at Hedensted Kommune i forvejen bidrager meget med råstoffer og i forvejen har en del råstofgrave. Kommunen anfører, at man med de eksisterende udgravninger allerede har taget en betydelig del af ulemperne.
- Borgergruppen mod regionens Råstofplan for Kragelund har indsamlet over 860 underskrifter mod udlægget af råstofgraveområdet. Borgergruppen påpeger ovenstående indvendinger mod arealudlægget, og har en række anbefalinger, såfremt arealudlægget fastholdes. Anbefalingerne omhandler udkørsel trafik, indretning af råstofgraveområdet, begrænsninger på driftstid og støj, begrænsning af råstofindvindingsperioden. Dertil kommer anbefalinger til retableringen (at der ikke sker opfyld), at retablering sker løbende, at vandindvindingsinteresserne sikres, at der sættes minimusafstand til boliger samt tages hensyn til diger, gasledninger, drænrør mv.

Hedensted Kommune bemærker sammenfattende, at den samfundsmæssige gevinst ved udlæg af råstofgraveområde Kragelund ikke modsvarer de ulemper, der påføres natur, landskab, kulturmiljø, bysamfund og infrastruktur. Derudover er kommunen meget bekymret for grundvandsinteresserne. Kommunen tvivler på, at det med disse restriktioner er rentabelt og proportionalt at udlægge området til råstofindvinding.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- Råstofgraveområdet medtages i råstofplanen, men reduceres med 9 ha fra 59 ha til 50 ha

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende graveefterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjafskærmning omkring råstofgraven, vanding af støvende flader og tilkørselsforhold.

Der kan ikke gives råstofindvindingstilladelser, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-dyrearterne, og de beskyttede plantearter må ikke ødelægges i alle livsstadier. Ligeledes kan der ikke gives råstofindvindingstilladelser, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000 områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres i behandlingen af den konkrete ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse foretages til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 29. Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til en arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27. En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes. Region Midtjylland opfordrer derfor altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren

om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske Regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Regionen er opmærksom på, at der kan være gener forbundet med at være nabo til en råstofgrav. En gravetilladelse meddeles normalt for 10 år, og i forbindelse med behandlingen af en ansøgning skal ansøger udarbejde en graveplan. I graveplanen vil en råstofgrav normalt blive inddelt i en række mindre etaper som løbende graves og efterbehandles. Regionen stræber efter at graveplanerne udarbejdes på en sådan måde, så naboer oplever færrest gener. Samtidig skal ansøger udarbejde en efterbehandlingsplan. Denne plan skal vise hvorledes råstofgraven kommer til at se ud, når råstofindvindingen er afsluttet.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_rastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Som følge af høringsvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Råstofgraveområdet er på den baggrund reduceret i udstrækning fra 59 til 50 ha, hvorved afstanden mellem bymæssig bebyggelse og graveområdet er forøget. Derved skabes større afstand til bymæssig bebyggelse og omkringboende, hvilket betyder færre gener som følge af støj, støv, visuel påvirkning mv.

Indstillingen begrundes med en strategisk god beliggenhed i forhold til efterspørgslen til bl.a. E45. Der er tale om en god råstofforekomst som er mere bæredygtig at indvinde end mange andre steder, da der ikke er overjord, der først skal fjernes. Der er ikke mange råstoffer tilbage i råstofgraveområdet inde i Hedensted, benævnt Remmerslund, og der er derfor brug for udlæg af nye områder, da belastningen på de andre områder ellers bliver større og med længere transportafstande til følge. Råstofgraveområdet reduceres med 9 ha i retning mod Kragelund af hensyn til naboer. Der holdes endvidere større afstand til naboer mod sydøst, samt større afstand til naboer beliggende i midten af området.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, som regel på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

■

3.3 HERNING KOMMUNE

3.3.1 HERNING KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Herning Kommune (3233). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Kommunen har i høringsvaret fremsendt bemærkninger til råstofgraveområdet ved Arnborg. Denne del af høringsvaret er behandlet særskilt, se under hovedgruppen Arnborg.

Herunder ses regionens behandling af de generelle emner i høringsvaret.

Høringsvaret omhandler følgende emner:

- Bæredygtighed
- Drikkevand
- Biodiversitet
- Bæredygtig udvikling, FN's Verdensmål

Kommunen vurderer, at planens retningslinjer fastlægger nogle overordnede rammer for råstofindvinding, som sikrer, at Herning Kommune fortsat kan være en kommune i vækst, hvor der også er fokus på fremtidssikring af rent drikkevand og øget biodiversitet samt bæredygtig udvikling (øget genanvendelse af genbrugsmaterialer) og FN-verdensmål.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne til Forslag til Råstofplan 2020 og tager disse til efterretning.

Regionen tilstræber en løbende tæt dialog med kommunen om råstofgraveområderne og tilstræber en tæt koordinering i forhold til kommunens interesser, herunder kommuneplanlægning, drikkevand, naturforhold mv.

3.3.2 ARNBORG ØST

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Arnborg Øst fra følgende:

- Jørgen Hansen (3882)
- Kristian Svane og Ann Louise Jensen (3880)
- Marianne Christiansen (3129)
- Ole Boisen Søgaard (2782)
- Museum Midtjylland (4334)
- Herning Kommune (3233)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Grundvand og drikkevand. Der udtrykkes bekymring for privat drikkevandsboring, og der efterlyses en grundigere vurdering af grundvandsinteresser.
- Kulturmiljø. Museum Midtjylland har ikke kendskab til skjulte fortidsminder inden for området, men inden for Arnborg Vest findes en fredet gravhøj. Museet har ikke udført arkæologiske undersøgelser i området men vurderer, at der er risiko for forekomst af væsentlige fortidsminder. Museet anbefaler en arkæologiske forundersøgelse.
- Lokalsamfund. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af ejendomme tæt ved området herunder, at levevilkårene på ejendommene forringes som følge af støj, støv, trafik med videre samt værdiforringelse af ejendomme i området.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for udkørsel med tung trafik tæt ved beboelse, og det påpeges at de små veje ikke er egnede til tung trafik. Der udtrykkes bekymring for trafiksikkerheden på vejene, herunder sikkerhed for skolebørn. Herning Kommune ønsker, at der i forbindelse med en eventuel gravetilladelse stilles vilkår om udkørsel.
- Støj og støv. Der udtrykkes bekymring for støj- og støvgener ved beboelser og i byområder omkring råstofgraveområdet.
- Behov for råstoffer. Det påpeges, at der kun er tale om sand til vejformål, hvilket kan findes andre steder.
- Øvrigt. Det påpeges, at der er højspændingskabler på den nordlige del af arealet.
- Bemærkning vedr. høringsprocessen af berørte lodsejer og miljørapportens afgrænsning.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det udlagte råstofgraveområde reduceres fra 72 ha til 61 ha i den østlige og nordøstlige del

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug med videre.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv. Det er også i den forbindelse, der vil blive taget hensyn til ledningsanlæg og andre forsyningsanlæg i området herunder f.eks. højspændingskabler.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Råstofområdet Arnborg Øst har i de tidligere råstofplaner ligget som et råstofinteresseområde. Det vil sige, at lodsejere og naboer tidligere er blevet partshørt. Nu har regionen foreslået det taget med som et råstofgraveområde i Råstofplan 2020 efter regionen har fået udført råstofundersøgelser af området. Grunden til, at regionen har foreslået området Arnborg Øst udlagt til råstofgraveområde, er at råstofgraveområdet, benævnt Arnborg Vest som lå på den vestlige side af motorvejen i Råstofplan 2016 er taget ud af Råstofplan 2020. Det skyldes at nye oplysninger af undergrunden har dokumenteret en dårligere råstofforekomst end først vurderet.

Høringsprocessen af berørte parter, er foregået efter loven. Det betyder at de berørte parter har fået tilsendt et høringsbrev om, hvordan de kan komme med deres indsigelser i mindst 8 uger. Vedrørende miljørapportens afgrænsning og det foreslåede råstofgraveområde, så har regionen miljøvurderet det tidligere råstofinteresseområde og b.la. ud fra miljørapporten og de politiske udmeldinger, vurderet hvor meget der skal foreslås taget med i Forslag til Råstofplanen 2020. Hvilket er endt med et mindre område. Fra Forslag til Råstofgraveområde 2020 til den endelige Råstofplan 2020, er området blevet reduceret yderligere.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske Regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Råstofgraveområdet er på den baggrund reduceret med 11 ha fra 72 ha til 61 ha, hvorved afstanden fra graveområdet til beboelser og landbrugserhverv er forøget i den nordlige og østlige del. Derved skabes større afstand til omkringboende, hvilket betyder færre gener som følge af støj, støv, visuel påvirkning mv.

Indstillingen begrundes med en strategisk god beliggenhed i forhold til efterspørgslen på råstoffer til Herning området. Materialernes kan danne grundlag for produktion af vejmaterialerne fyldsand, stabilt grus og bundsikring samt byggemodning af nye industri- og parcelhusområder. Indstillingen begrundes også med, at råstofgraveområdet, benævnt Arnborg Vest som lå på den vestlige side af motorvejen i Råstofplan 2016 er taget ud af Råstofplan 2020. Det skyldes at nye oplysninger på matriklerne har dokumenteret en dårligere råstofforekomst end først vurderet i dette område. Derfor er der, med den stigende råstofefterspørgsel, brug for nye råstofgraveområder til at dække råstofforbruget i området.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, som regel på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

3.4 HOLSTEBRO KOMMUNE

3.4.1 HOLSTEBRO KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra Holstebro Kommune (2808). Der henvises til selve høringssvaret for den fulde tekst.

Høringssvaret omhandler udtagningen af et konkret råstofgraveområde ved Herrup. Kommunen tilslutter sig, at matriklen ikke indgår i Råstofplan 2020.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne og har ikke yderligere at tilføje.

3.4.2 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Bent Christensen. (Se det indkomne høringssvar 3593)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Lodsejer ønsker, at Viborgvej 318, 7830 Vinderup, matr. Nr. 4i, Sønderhede Sevel, der er med i Råstofplan 2016 kommer med i næste planrevision. Begrundelsen er, at Nymølle Stenindustri der graver på naboejendommen Bjørnkærvej 11, 7830 Vinderup, er interesseret i at grave grus på hans ejendom. Lodsejer har sendt en ansøgning til råstofindvinding på ejendommen til Region Midtjylland.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har været i kontakt med lodsejer i forbindelse med hans ansøgning, men efterfølgende har lodsejer trukket sin ansøgning tilbage og er ikke interesseret i råstofgravning på nuværende tidspunkt alligevel. Regionen har vurderet, at der er råstofressourcer nok i området til minimum en planperiode (12 år).

3.5 HORSSENS KOMMUNE

3.5.1 HORSSENS KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Horsens Kommune (3573). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Kommunen har i høringsvaret fremsendt konkrete bemærkninger til følgende nye råstofgrave-områder: Nim SV, Grædstrup Syd og Addit Syd. Den del af høringsvaret, der omhandler konkrete nye råstofgraveområder er behandlet særskilt, dog behandles det nye råstofgraveområde Grædstrup Syd herunder, idet der ikke er kommet bemærkninger fra borgere, foreninger mv.

Kommunen har til Grædstrup Syd bemærkninger til følgende emner:

- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Kommunen gør opmærksom på, at der findes en beskyttet mose/sø samt eng i forbindelse med graveområdet. Disse områder har god naturtilstand og fremstår grundvandsafhængige. Områderne bør sikres ved passende graveafstand. Kommunen foreslår 50 m.
- Grundvand og drikkevand. Horsens Kommune bemærker, at området ligger i OSD, NFI og IO. Arbejdet med indsatsplan er påbegyndt og forventes at rumme en række retningslinjer for grundvandsbeskyttelsen, som har betydning for råstofgravning. Der kan bl.a. ikke forventes tilladelse til at grave under grundvandsspejl i OSD og IO, og efter endt indvinding anbefales, at der ikke må bruges sprøjtemidler og gødning. Der bør ikke tilføres jord til graveområdet. Der skal stilles skærpede vilkår til opbevaring af håndtering af forurenende stoffer. Kommunen gør opmærksom på anbefalingerne i Miljøstyrelsens Vejledning om bufferzoner mellem råstofgrave og vandindvindingsanlæg.
- Efterbehandling. Kommunen anbefaler på grund af grundvandsinteresserne en efterbehandling til natur og ekstensivt landbrug.

For Bygholm udtrykker kommunen tilfredshed med, at dette graveområde ikke videreføres til Råstofplan 2020.

Kommunen har i høringsvaret desuden fremsendt bemærkninger til råstofinteresseområdet Underup, som er overført fra Råstofplan 2016, men fortsat får status som interesseområde.

Kommunen bemærker følgende til Underup:

- Natur. Udgravning vil påvirke et beskyttet rigkær, som er grundvandsfødt, og der vurderes ikke at kunne dispenseres.
- Landskab. Området er i kommuneplanen udpeget som bevaringsværdigt og større sammenhængende landskab. Landskabskarakteren – Landbrugspræget Gudenådal – skal beskyttes, herunder de landbrugsbetingede strukturer på dalbunden. Der gøres opmærksom på, at landskabskarakteren skal opretholdes. Kommunen vurderer, at råstofgravning er uforenelig med landskabsinteresserne.

Herunder ses regionens behandling af de generelle emner i høringssvaret samt vedrørende interesseområdet Underup og råstofgraveområdet Grædstrup Syd. For bemærkningerne vedrørende de øvrige nye arealudlæg til råstofgraveområder henvises til de konkrete råstofgraveområder.

Høringssvaret omhandler desuden følgende generelle emner:

- Efterbehandling. Kommunen bemærker vedr. retningslinje 5 i Forslag til Råstofplan 2020, at kommuneplanens retningslinjer bør vægte lige så højt som lokalplaner set i forhold til lodsejers ønsker til efterbehandling.
- Klimatilpasning. Der er ikke konflikt med råstofgraveområder og risikoområder for oversvømmelse.
- Kulturmiljø. Horsens Kommune tilslutter sig bemærkningerne fra Horsens Museum.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofinteresseområdet Underup fastholdes som fremlagt i forslaget.
- råstofgraveområdet Grædstrup Syd fastholdes som fremlagt i forslaget.

Administrationens vurdering

Regionen tilstræber en løbende tæt dialog med kommunen om råstofgraveområderne og tilstræber en tæt koordinering i forhold til kommunens interesser, herunder natur, landskab og kommuneplanens øvrige udpegninger.

Samtlige miljøtemaer, herunder natur og landskab, vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand). Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, hensyn til natur og landskab i retableringen mv.

Med hensyn til kommunens bemærkninger til retningslinje 5 er regionen enig i, at der så vidt muligt bør efterbehandles til natur og rekreative formål. Regionen har imidlertid pt. ikke hjemmel til generelt at stille vilkår herom for efterbehandling af råstofgraveområder, medmindre der er helt konkrete begrundelser herfor (som fx fastlagt i en lokalplan eller som følge af krav om erstatningsnatur), og efterbehandling til natur og biodiversitet beror derfor i høj grad på dialog og frivillighed fra lodsejers side. Kommuneplanens udpegninger er efter gældende retspraksis ikke i sig selv nok til at stille vilkår om efterbehandling til natur.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Regionen takker for kommunens oplysninger om oversvømmelsesrisici og kulturmiljø og tager disse til efterretning. Museets bemærkninger er behandlet særskilt, herunder under de enkelte nye råstofgraveområder.

Underup

For Underups vedkommende er der tale om et råstofinteresseområde, hvor der pt. pågår nærmere undersøgelser bl.a. af, om en potentiel råstofindvinding kan påvirke rigkæret. Realisering af råstofindvinding kan ikke ske inden for nærværende planperiode, idet det vil forudsætte, at interesseområdet opgraderes til råstofgraveområde i en kommende råstofplan. Om dette finder sted, afhænger bl.a. af de igangværende undersøgelser. Derudover vil realisering af indvinding, forudsat at området er opgraderet til råstofgraveområde, forudsætte, at der kan gives råstofindvindingstilladelse.

Grædstrup Syd

Hensynet til § 3-beskyttet natur i området vil blive varetaget i forbindelse med sagsbehandling af en konkret ansøgning om gravetilladelse, hvor nærmere undersøgelser og vurderinger vil fastlægge en nødvendige afstand til sikring af naturområdernes tilstand. De nærmere undersøgelser kan først gennemføres, når der foreligger en konkret ansøgning om gravetilladelse med tilhørende grave- og efterbehandlingsplan.

Regionen er opmærksom på områdets grundvands- og drikkevandsinteresser (OSD, NFI, IO) og der vil ligeledes, blive taget grundigt hensyn til disse interesser i sagsbehandlingen af en evt. kommende ansøgning om gravetilladelse. Der kan i den forbindelse om nødvendigt stilles krav om, at der ikke må indvindes under grundvandsspejl samt at derefter endt indvinding, ikke må tilføres jord, sprøjtes, gødskes mv., håndtering af forurenende stoffer, afhængig af en konkret vurdering og efter høring af kommunen. Vedrørende efterbehandling henvises til regionens bemærkninger ovenfor.

Regionen fastholder Grædstrup Syd som råstofgraveområde, idet hensynene til bl.a. grundvand, drikkevand, naturværdier og kulturmiljø vurderes at kunne varetages ved passende vilkår i råstofindvindingstilladelsen, men vil blive vurderet yderligere ved en eventuelt kommende råstofgraveansøgning.

3.5.2 ADDIT SYD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Addit Syd fra følgende:

- Danmarks Naturfredningsforening Horsens v/ formand Carsten Fynbo Larsen (3555)
- Horsens Kommune (3573)
- Horsens Museum (3093)
- Arbejdsgruppen i Sdr. Vissing, Maja Harsberg (4005) samt 355 medunderskrivere.
- Borgerforening, SVUG og Optimisterne (3382)
- Dagtilbud Brædstrup (3967)
- Dansand A/S (3933)
- Helle Bech Østergaard (2867)
- Peder Møller Andersen (4075)
- Randiphine Sofia Nellesmann Beierholm (3417)
- Sdr. Vissing Menighedsråd (3147)
- Sdr. Vissing Vandværk (3893)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Landskab og geologi. Det påpeges, at arealet er omfattet af betydelige landskabelige og geologiske interesser, og at indvinding vil forringe disse permanent, idet bakker og skrånninger fjernes. Horsens Kommune og staten (Miljøstyrelsen) påpeger, at arealet ligger i et bevaringsværdigt og større sammenhængende landskab i kommuneplanen. Kommunen anbefaler, at råstofgraveområdet tages ud af råstofplanen på grund af hensyn til landskabet. Regionen har reduceret området, så der tages hensyn til landskabet. Staten har herefter ingen yderligere bemærkninger.
- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Der udtrykkes bekymring for, om indvindingen vil forringe natur, skov og biodiversitet. Horsens Kommune påpeger, at arealet ligger i område med særlige naturbeskyttelsesinteresser og økologiske forbindelseslinjer. Desuden er der fredskov. Efterbehandling skal ske til natur på nærmere vilkår om terrænformer, ingen tilbageførsel af muld/råjord med videre. Miljøstyrelsen har i udkast til indsigelse bemærkninger til Natura 2000-området. Efter dialog med regionen frafalder Miljøstyrelsen indsigelsespunktet.
- Kulturmiljø. Horsens Museum gør opmærksom på, at der inden for området ligger et fredet fortidsminde (gravhøj) med beskyttelseslinje, og at området derudover rummer fortidsminder. Der vil i området være stor risiko for skjulte jordfaste fortidsminder.
- Grundvand og drikkevand. Horsens Kommune påpeger, at der for området ikke skal udarbejdes en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, da det ikke ligger i område med særlige drikkevandsinteresser mv., samt at vandværket i Sdr. Vissing har en aktiv indvindingstilladelse, hvilket ikke fremgår af miljørapporten. Der skal holdes afstand til borerne til vandværket og til en privat boring. Sdr. Vissing Vandværk udtrykker bekymring for, om indvindingen kan forurene grundvandet og påvirke vandkvaliteten negativt og påpeger ligeledes at deres to borer er aktive.
- Lokalsamfund. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af rekreative muligheder, hus-

priser, bosætning og lokalmiljø i forhold til at have et råstofgraveområde som nabo i stedet for en skov. Skoven er af stor betydning for Sdr. Vissings identitet.

- Trafik. Der udtrykkes bekymring for tung trafik i Sdr. Vissing og de omkringliggende bysamfund, herunder påvirkningen af trafiksikkerheden.
- Støj. Der udtrykkes bekymring for støjpåvirkningen af lokalsamfund og omkringboende både fra indvindingsområder og transport. Støjen er af en karakter, der for flere giver søvnproblemer.
- Støv - sundhed. Der udtrykkes bekymring for helbredspåvirkningen som følge af silicastøv, især når der ikke længere er skov mellem råstofgrav og omkringboende.
- Bæredygtighed og genanvendelse. Det påpeges, at der bør findes andre mere bæredygtige materialer til industrien end kvartssand, og der findes allerede alternativer. Der udtrykkes modstand mod kommerciel eksport af råstoffer. Indvindingen er i konflikt med flere af FN's verdensmål.
- Efterbehandling. Der ønskes generelt efterbehandling til natur og rekreative formål under hensyntagen til grundvand og drikkevand. Der udtrykkes ønske om, at der kun åbnes små områder til indvinding ad gangen, og at disse retableres løbende.
- Behov for råstoffer. Det påpeges, at arealudlægget giver råstoffer til langt over de 12 år, som normalt er tidshorisonten for en råstofplan.

Dansand A/S, som er indvinder i råstofgraveområdet ved Addit, har desuden indsendt høringsvar med nærmere beskrivelse af behovet for kvartssand, hvordan indvindingen forventes at foregå, samt hvordan der i graveperioden vil blive taget miljøhensyn, herunder hensyn til lokalsamfund og omkringboende samt vedlagt kort om den forventede efterbehandling. Der åbnes få hektar op ad gangen og retableres løbende. Der foretages ikke grundvandssænkning. Dansand A/S oplyser, at der retableres til natur, naturlig skov og søer og ikke til landbrug, samt at der visse steder rejses skov. Det oplyses desuden, at det nye arealudlæg til råstofgraveområde vil sikre lokale arbejdspladser. Se høringssvar nr. 3933.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområde Addit Syd, reduceres mod vest og syd fra 48 ha til 24 ha

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingsstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Der kan ikke gives råstofindvindingstilladelser, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-dyrearterne, og de beskyttede plantearter må ikke ødelægges i alle livsstadier. Ligeledes kan der ikke gives råstofindvindingstilladelser, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000 områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres i behandlingen af den konkrete ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål, i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. Det er regionen der – som administrativ myndighed – fastsætter efterbehandlingsvilkårene. Kommunen er alene høringsberettiget. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling. Det kan fx være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold der begrunder en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker. Dansand A/S har oplyst, at der reetableres til natur, naturlig skov og søer og ikke til landbrug, samt at der visse steder rejses skov. I en konkret råstoftilladelse kræves der bankgaranti som sikkerhed for at efterbehandlingsvilkårene overholdes.

Ligeledes arbejder regionen på at fremme en mere bæredygtig råstofforvaltning, dels ved aktivt at bidrage til at indgå partnerskaber til at fremme cirkulær økonomi ved genanvendelse, og dels ved at udlægge råstofgraveområder spredt ud over hele regionen, så transportafstande kan minimeres. Regionerne kan dog ikke forlange, at råstoffer hentes lokalt, da dette styres af de frie markedskræfter. Såfremt der ikke indvindes i Addit, vil kvartssand skulle tilkøres til fabrikkerne ved Addit fra mindre forekomster beliggende i større afstand og med kortere tidshorisont.

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give bedre biodiversitet og rekreative muligheder. Skoven nord for Sdr. Vissing er privatejet, idet den ejes af indvinder, men der er offentlig adgang til skovens stier og veje. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en

attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Indvinder foreslog i høringen at udlægge et 53 ha stort areal ved Addit, mens det endelige forslag der var med i forslag til råstofplan 2020 var på 48 ha. Det foreslåede råstofgraveområde er efter høringen blevet yderligere indskrænket til 24 ha og der er ved indskrænkningen lagt vægt på hensynet til det omkringliggende lokalsamfund, samt en begrænsning af det indgreb der vil være i landskabet.

Ved det foreslåede råstofgraveområde findes der en råstofressource af en kvalitet, som ikke findes ret mange steder i DK. Herudover forekommer ressourcen i store mængtigheder i netop dette område. De to virksomheder der indvinder i området, har investeret i store produktionsanlæg, hvorfor fabrikkerne også i dag ligger lige ved siden af den eksisterende råstofressource. Alternativt kan man tilkøre kvartssandet fra de mindre forekomne forekomster der ligger rundt omkring, hvor man derved vil få en markant større transport og dermed en øget CO₂ udledning og slitage på vejnettet.

Som led i en bæredygtig udvikling, efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, der er nævnt i råstoflovens § 3, indstiller regionen at medtage et mindre afgrænset område på 24 ha i Råstofplan 2020, for at minimere det landskabelige indgreb og samtidigt sikre den fremtidige råstofforsyning. Indstillingen begrundes med hensynet til landskabet, geologien, lokalsamfundet samt råstofindvinderens investering i området.

Der er ved reduktionen skabt større afstand fra graveområdet til den bymæssige bebyggelse i Sdr. Vissing og øvrige omkringboende, hvilket betyder færre gener som følge af støj, støv, visuel påvirkning mv.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

■

3.5.3 NIM

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedrørende det eksisterende råstofgraveområde Nim fra følgende:

- Jan Johansen (3984)
- Jette Rasmussen og Steen Iversen (3964)
- Mette Sarup Loft Pedersen (4156)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Landskab og geologi. Det påpeges, at landskabet vil blive ændret og påvirket for altid og at området er en del af det midtjyske Søhøjland med naturskabte bakker.
- Natur. Der udtrykkes bekymring for, at en grusgrav vil skæmme områdets natur.
- Grundvand og drikkevand. Der spørges til, hvilken betydning indvindingen kan have for grundvandet.
- Lokalsamfund/naboer. Der udtrykkes bekymring for negative påvirkninger som følge af gener fra råstofindvindingen, da der er beboelse/by meget tæt på råstofgraveområdet. Det bemærkes, at ministeren pt. ser på kompensationsmuligheder for naboer. Det påpeges, at indvinding kan give værdiforringelse for områdets ejendomme.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for trafikken i området, herunder sikkerhed for skolebørn.
- Støj. Der spørges til, hvordan støj og vibrationer vil blive håndteret? Hvad gøres for at begrænse støj? Der udtrykkes bekymring for, om der kan opstå sætningsskader på huse.
- Efterbehandling. Der spørges til den konkrete efterbehandling og hvordan den vil tage hensyn til landskabet. Det påpeges, at der pga. drikkevandsinteresser ikke må tilføres jord.
- Indvindingen. Der spørges til indvindingens varighed, samt hvem der er den byggeansvarlige/indvinderen.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet fastholdes som i Forslag til Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Råstofgraveområdet Nim blev optaget i Råstofplan 2012 og indgik også i Råstofplan 2016 som råstofgraveområde. Området er således videreført til Råstofplan 2020 fra tidligere råstofplaner.

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

På planniveau er der alene tale om et arealudlæg, og det konkrete projekt for indvindingen er endnu ikke kendt. Der foreligger derfor endnu ikke grave- og efterbehandlingsplaner, og indvindingens påvirkning (støj, trafik, landskab, grundvand mv) er endnu ikke kendt. Disse oplysninger foreligger først, når en indvinder ansøger om regionen om råstofindvindingstilladelse inden for et råstofgraveområde. I den forbindelse kan regionen foretage en detaljeret vurdering af miljøpåvirkningerne og på den baggrund fastlægge vilkår for råstofindvindingen. Varigheden

af indvindingen er heller ikke kendt på planniveau, men en råstofindvindingstilladelse gives normalt til en periode på op til 10 år. Regionen har modtaget en ansøgning for en del af området og behandler pt. denne.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil blive vurderet nærmere i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave- efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund og naboer som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give bedre natur, biodiversitet og rekreative muligheder.

I forhold til støj vil det i forbindelse med udarbejdelse af en råstofindvindingstilladelse blive vurderet, hvordan støjgener kan minimeres. Støj kan komme fra intern trafik eller fra sorteringsanlæg, hvis de findes i råstofgraven. Ved udarbejdelse af en råstofindvindingstilladelse bliver der set på placering af ind- og udkørsel fra råstofgraven, samt interne køreveje. Er der sorteringsanlæg i råstofgraven, vil placering af dette under niveauet for det omgivende terræn have en naturlig støjdæmpende effekt, og kan yderligere mindske behovet for etablering af støjvolde. Regionen fastsætter på baggrund af en konkret vurdering en række støjvilkår i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Af disse vilkår vil det yderligere fremgå, hvornår der må ske gravning, hvornår der må ske læsning og hvornår råstofgraven skal være helt ude af drift. Etablering af støjvolde kan også indgå som vilkår.

Regionen skal på den ene side sikre at råstofressourcen udnyttes; på den anden side skal det sikres, at blandt andet støv- og støjvilkår kan overholdes. Når et udlagt råstofgraveområde grænser op til boligejendommens skel, betyder det, at der vil være mulighed for at etablere en støjvold tæt på boligen. Det vil give den bedste støjdæmpning, idet en støjfaskærmning er mest effektiv, når den er placeret så tæt som muligt på modtageren eller så tæt som muligt på støjkilden.

I råstofgravtilladelsen stilles der krav om, at der skal holdes afstand til bygninger bl.a. for at undgå gener eller direkte skader som følge af vibrationer. Vibrationer fra drift af råstofgrave er undersøgt og afstandskravene fastlægges på grundlag heraf og ud fra de nærliggende bygningers beskaffenhed. Vibrationer fra aktiviteter i råstofgrave opleves derfor sjældent hos naboer, og regionen har ikke kendskab til, at vibrationer fra råstofgrave har medført skader på naboejendomme. Dette forhold tages der også først stilling til når der foreligger en konkret ansøgning om gravetilladelse. Forholdet bliver således ikke nøjere vurderet på dette plan-niveau.

Efterbehandlingen af et råstofgraveområde er heller ikke kendt på planniveau. Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvordan råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til

det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Det indstilles at råstofgraveområdet fastholdes som i Forslag til Råstofplan 2020 og som i de tidligere råstofplaner.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM). Offentligheden, herunder naboer, vil blive hørt og får lejlighed til at udtale sig i en evt. VVM-proces. Til den tid vil konkrete oplysninger om råstofindvindingens karakter, omfang og varighed samt om efterbehandlingen være tilgængelige.

3.5.4 NIM SV

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar vedr. råstofgraveområde Nim SV fra følgende:

- LRP Advokater på vegne af Leed Holding ApS (4175)
- Horsens Kommune (3573)
- Horsens Museum (3093)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringssvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Horsens Kommune ønsker, at området retableres til natur. Miljøstyrelsen har bemærkninger om bilag IV-arter.
- Kulturmiljø. Horsens Kommune bemærker, at området berører kirkens fjernomgivelser, og at Århus Stift bør høres. Horsens Museum bemærker, at der er fredet gravhøj og beskyttet dige tæt på, samt at dele af området ligger inden for Nim Kirkes fjernomgivelser. Museet anbefaler arkæologisk forundersøgelse.
- Grundvand og drikkevand. Horsens Kommune gør opmærksom på, at Nim Indsatsplan er vedtaget i foråret 2002. Området er omfattet af særlige drikkevandsinteresser (OSD), og kommunen anbefaler ikke råstofindvinding i OSD, evt. på skærpede vilkår, f.eks. om at der ikke graves under grundvandsspejl og ikke tilføres jord. Kommunen medsender supplerende oplysninger om vandindvindingsboringer omkring graveområdet og oplyser, at afstandskrav ikke kan overholdes. Graveområdet anbefales derfor indskrænket. Naboer mod syd bemærker, at der er en nedsivningsbrønd på arealet og er bekymret for en evt. grundvandssænkning i forhold til privat vandindvindingsboring.
- Lokalsamfund og naboer. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af jordvarmeanlægget tilhørende naboer mod syd, og der gøres opmærksom på afstandskrav mv. Der udtrykkes desuden bekymring for påvirkning af jordbrugsmæssige forhold. Der gøres opmærksom på værditab på ejendommen ejet af naboer mod syd, og der ønskes erstatning, herunder for jordvarmeanlæg og nedsivningsbrønd.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for trafikale gener som følge af tung trafik og maskiner.
- Støj og støv. Horsens Kommune bemærker, at støj og støv skal afbødes. Naboer mod syd udtrykker bekymring for støj og vibrationer.
- Behov for råstoffer. Naboer mod syd påpeger, at der er foretaget råstofkortlægning med jordbundsundersøgelse i området, og at dele af området ikke rummer tilstrækkelige mængder egnede forekomster.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet tages med i råstofplanen, men reduceres mod syd med ca. 1 ha fra 48 ha til 47 ha.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give bedre biodiversitet og rekreative muligheder. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til vandindvindingsboringer, fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv. Spørgsmålet om jordvarmeanlægget og nedsivningsanlægget er af privatretslig karakter og skal afklares parterne imellem, såfremt der søges om tilladelse til råstofindvinding.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

I forhold til forekomstens forventede kvalitet og egnethed til indvinding vurderer regionen på baggrund af kortlægningen fra 2017-18, at der er tale om gode forekomster i både NIMB1 og NIMB2.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser, der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Indstillingen begrundes med hensynet til naboen mod syd og afstandskravet til privat drikkevandsboring på ejendommen på minimum 75 meter. Samfundsmæssigt vurderes det nødvendigt, at området kommer med i den nye råstofplan, for at kunne dække en råstofforsyning i mindst 12 år. Derved skabes større afstand til ejendommen mod syd, hvilket betyder færre gener som følge af støj, støv, visuel påvirkning mv.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

3.5.5 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra:

- Arthur Ejler Hansen (se det indkomne høringsvar 3601)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

- Lodsejer ønsker ikke sin matr. nr. 20 Molger By, Tamdrup taget ud af råstofplanen. Han begrundet det med, at Anbjerg sten og grus v/ Johnny Rasmussen for øjeblikket er i gang med indvinding syd for arealet (matr. Nr. 17 Molger By, Tamdrup). Der forefindes store forekomster af sten og grus, og det er formodentlig eneste mulighed for Anbjerg sten og grus at fortsætte grusgravning med bestående anlæg. Han nævner også, at det vil være i samfundets interesse at disse råstoffer udnyttes.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug med videre. Der er vurderet, at der er råstoffer nok i området til den kommende råstofplan til at dække råstofefterspørgslen. Det er kun en del af matr. nr. 20 Molger By, Tamdrup i Horsens Kommune, som er udlagt i råstofplan 2016. Matriklen vest for matr. 20 er gravet og på de andre sider støder matriklen op til en vej. Derfor er det regionens vurdering, at det er en minimal ressource, der kan indvindes og området tages derfor ud.

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra:

- Gitte Stouby Bach og Jan Bach. (Se det indkomne høringsvar 3568)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

- Lodsejer ønsker ikke sin matrikel taget ud af råstofplanen. Han begrundet det med, at ejendommen ligger meget tæt ved Horsens by, hvor bygge- og anlægsaktiviteten er særdeles høj og der vil derfor blive behov for store mængder råstoffer nu og det vil det også gøre sig gældende i årene der kommer.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug med videre.

Der er råstoffer nok i området til den kommende råstofplan til at dække råstofefterspørgslen. Det er kun en del af matr.nr. 15c Molger By, Tamdrup i Horsens Kommune, som er udlagt i råstofplan 2016. Matriklen vest for matr. 15c er næsten færdiggravet og når der skal holdes afstand til nabo og skel, er det regionens vurdering, at det er en minimal ressource der kan indvindes og området tages derfor ud af planen.

3.6 IKAST-BRANDE KOMMUNE

3.6.1 HJØLLUND SV

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Hjøllund SV fra følgende:

- Steen Hansen m. børn (3842)
- Ikast-Brande Kommune (3174)
- Museum Midtjylland (4334)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Landskab og geologi. Ikast-Brande Kommune påpeger, at området i kommuneplanen er udpeget med national geologisk værdi, og at gravning vil sløre overgangen mellem fladt og kuperet landskab.
- Kulturmiljø. Museet oplyser, at der ikke er foretaget arkæologiske undersøgelser i området, og at der ikke er kendskab til skjulte fortidsminder i området. I nærområdet findes en fredet gravhøj, flere overpløjede gravhøje og flere beskyttede diger. Museet vurderer, der vil være risiko for væsentlige fortidsminder og anbefaler en arkæologisk forundersøgelse.
- Grundvand og drikkevand. Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at der er vandindvindingsboringer tæt på graveområdet.
- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Se nedenstående bemærkninger fra lodsejer.
- Afgrænsningen af råstofgraveområdet. Lodsejer og beboer i Gludsted (Steen Hansen m. børn) bemærker, at arealet, som var med i Råstofplan 2016, men som er udgået i Forslag til Råstofplan 2020, er mere velegnet til indvinding. Lodsejer ønsker derfor dette areal inkluderet i Råstofplan 2020. Dette begrundes med, at båden, der anvendes til indvinding, dermed får en adgang, der er mindre forstyrrende for naboer, samt med hensyn til natur og § 3 naturområder. Det oplyses, at § 3-registreringen ikke er korrekt, og at der skal tages hensyn til plantearten guldblomme, hvor kildepopulationen fortsat kan bevares, selvom der indvindes på lods-ejers areal. Lodsejer har en række forslag til naturhensyn i efterbehandlingen.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet fastholdes som i Forslag til Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Området foreslået af Steen Hansen er efter en samlet afvejning ikke vurderet egnet til råstofindvinding primært på grund af naturinteresserne i området.

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til vandindvindingsboringerne samt til efterbehandling af hensyn til områdets geologiske og landskabelige interesser. Der kan også blive stillet vilkår med forbud mod anvendelse af pesticider og gødning.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Efter høringsfasen har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Regionen vurderer, at råstofgraveområdet skal fastholdes, som det er fremlagt i Forslag til Råstofplan 2020. Dette begrundes med, at der uden de foreslåede områder er råstoffer nok i området til en planperiode (12 år).

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der reducerer eventuelle miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

3.6.2 TULSTRUP ØST

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Tulstrup Øst fra følgende:

- Ikast-Brande Kommune (3174)
- Museum Midtjylland (4334)
- Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse (4339)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

- Natur. Kommunen bemærker, at omkring vandløbet i den sydlige del af graveområdet i kommuneplanen er udpeget som naturområde og spredningsvej og indgår i Grønt Danmarkskort. En del er desuden udpeget som lavbund. Råstofgravning kan forringe naturkvaliteter og forringe spredningsmuligheder.
- Kulturmiljø. Museet oplyser, at der ikke er foretaget arkæologiske undersøgelser i området, og at der ikke er kendskab til skjulte fortidsminder i området. I nærområdet findes en fredet gravhøj, flere overpløjede gravhøje og flere beskyttede diger. Museet vurderer, at det nok vil være uhensigtsmæssigt at lave egentlige forundersøgelser på disse ret fugtige arealer, og anbefaler, at museet kontaktes, når der afrømmes muld på arealerne, så disse kan besigtiges forud for råstofindvindingen.
- Grundvand og drikkevand. På kanten af graveområdet findes en vandboring, og der er mange boringer syd og øst for. Dele af området ligger i OSD, NFI, indsatsområde og indvindingsopland til vandværker. Mod nord findes ejendomme med egen vandforsyning.
- Overfladevand. Kommunen gør opmærksom på, at der er beskyttede vandløb inden for og tæt ved graveområdet. Vandløbene er ikke målsatte, men omfattet af bestemmelserne i vandløbsloven.
- Planlægning. Kommunen bemærker, at råstofgraveområdet ligger inden for et kommuneplanrammeområde til erhverv samt lokalplan nr. 260 til virksomheder og regnvandsbassin. Anvendelse af området til råstofindvinding kræver ændringer i kommuneplan og ophævelse af lokalplan. Kommunen er indstillet på at ændre plangrundlaget, hvis arealerne kan benyttes til erhverv igen efter indvinding.
- Ledningsanlæg. Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har i et udkast til indsigelse gjort opmærksom på, en NEPS-rørledning der løber gennem det foreslåede område.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet reduceres mod øst med 4 ha fra 28 ha til 24 ha.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave- og efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), habitatbekendtgørelsen (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand og målsatte vandløb).

Der vil i de konkrete råstofindvindingstilladelser blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur og vandløb, samt vilkår som sikrer, at indvinding og efterbehandling tilgodeser natur og spredningsmuligheder for dyre- og planteliv. Der kan også af hensyn til grundvand og drikkevand stilles vilkår om forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding.

Der kan ikke gives råstofindvindingstilladelser, hvis den ansøgte indvinding medfører, at miljømål for vandforekomster (herunder grundvandsforekomster) ikke kan opnås. Dette sikres i behandlingen af den konkrete ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og der vil blive stillet vilkår om varsling af museet i god tid inden afgrøning af muld. Emnet kan også indgå i en eventuel miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Forsvarets rørledning (NEPS) gennemskærer den nordøstlige del af det foreslåede råstofgraveområde. Samtidig er der omkring NEPS-ledningen et servitutareal, hvor der ikke må ske udgravning. Regionen og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har løbende haft en dialog herom. Råstofgraveområdet er på den baggrund reduceret mod øst med 4 ha fra 28 ha til 24 ha og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse har herefter frafaldet indsigelsespunktet vedrørende forsvarets interesser.

Som følge af høringsssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser.

Indstillingen af det reducerede råstofgraveområde på 24 ha begrundes med hensynet til NEPS-rørledningen, der forløber gennem området.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

3.7 LEMVIG KOMMUNE

3.7.1 LEMVIG KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Lemvig Kommune (3932). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Kommunen har i høringsvaret fremsendt konkrete bemærkninger til det nye råstofgraveområde Rom Syd. Den del af høringsvaret, der omhandler det nye råstofgraveområde, er behandlet særskilt, se afsnittet benævnt Rom Syd.

Herunder ses regionens behandling af de generelle emner i høringsvaret. For bemærkningerne vedrørende det nye arealudlæg Rom Syd henvises til det konkrete råstofgraveområde.

Lemvig Kommune har bemærkninger til bæredygtighed og genanvendelse. Kommune bakker op om regionens fokus på disse emner samt partnerskaber herom.

Kommunen vurderer, at der etableres en kompensationsordning for de omkringboende, således at social bæredygtig råstofudnyttelse fremmes. Ligeledes bør kommuner kompenseres for slid på vejnettet som følge af råstoftransport.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområde Rom Syd reduceres i den sydlige del med 22 ha fra 61 ha til 39 ha, så afstanden til naboer forøges.

Administrationens vurdering

Regionen takker for kommunens bemærkninger og tager disse til efterretning.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre hensyn og interesser i afvejningen. Råstofloven giver pt. – i samspil med miljøvurderingsloven – udelukkende mulighed for at afværge gener og ikke kompensere. Forhold som ændring af ejendomsværdi indgår ikke i råstoflovens § 3, og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel i forhold til det fald i ejendomsværdi der kan ske under råstofindvindingen, som den stigning i ejendomsværdi der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet

Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde compensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Råstofgraveområde Rom Syd behandles særskilt, se afsnittet benævnt Rom Syd. Området reduceres, så afstanden til naboerne mod syd forøges. Der vurderes fortsat at være ressourcer nok i det nye reducerede råstofgraveområde til at dække minimum en planperiode (12 år). Indstillingen begrundes med hensynet til naboerne.

3.7.2 ROM SYD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings svar vedr. råstofgraveområde Rom Syd fra følgende:

- Chresten Møller Petersen (3974)
- Gunnar Lisby Kjær (3996)
- Karen og Jan Kirkegaard (4071)
- Lars Larsen (3944)
- Lemvig Flyveklub (3954)
- Louise Urth (4002)
- Mie og Mette Stuhr (4068)
- Ole Stuhr (3948)
- Skovlyvej 1, 2, 4, 5a 6, 7 og Gammel Landevej 24 (4061)
- Susanne og Marinus Slot (3759)
- Lemvig Kommune (3932)
- Miljøstyrelsen (4339)

Hørings svarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte hørings svar for uddybning):

- Landskab og geologi. Det påpeges, at området er omfattet af landskabelige værdier uden tekniske anlæg.
- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Det påpeges, at naturen omkring Rom Flyveplads har stor rekreativ værdi og har mange brugere. Derudover benyttes flyvepladsen af lægehelikopter samt som markedsplads. Der er mange tudser og padder i området, herunder salamander og markfirben. Efterbehandling ses ikke at ville give øget biodiversitet, da området er udpeget som værdifuld landbrugsjord og jf. kommuneplanen ønskes bevaret som sådan. Miljøstyrelsen har kommentarer i forhold til Natura 2000-området.
- Kulturmiljø. Der gøres opmærksom på, at arealet blev brugt som flyveplads under 2. Verdenskrig, og at der er kulturspor på arealet. Samt at området af kommunen er udpeget som kulturmiljø med husmandssteder.
- Grundvand og drikkevand. Der udtrykkes bekymring for indvindingens påvirkning af private drikkevandsboringer og område med drikkevandsinteresser/særlige drikkevandsinteresser (OD og OSD).
- Lokalsamfund og naboer. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af omkringboende som følge af støj, støj og vibrationer. Beplantning menes ikke at have tilstrækkelig effekt overfor støj og støv. Der udtrykkes bekymring for værditab på ejendomme. Der ønskes større afstand til naboer, f.eks. foreslås minimum 200 m samt støjvolde, beplantning og vanding. Lemvig Kommune foreslår større afstand til ejendommene mod syd.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for udkørslen fra råstofgraveområdet til Ringkøbingvej, hvor der køres stærkt og har været uheld. Tung trafik kan give farlige situationer, og der kan komme spild af sten og grus.
- Støj. Der udtrykkes bekymring for støjbelastningen, idet området i forvejen er støjbelastning fra øvrige grusgrave, flyveplads, crossbane og skydebane samt Ringkøbingvej.
- Støv. Der udtrykkes bekymring for støvbelastning af omkringliggende beboelser.
- FN's verdensmål. Der gøres opmærksom på verdensmål nr. 3, herunder at råstofindvinding tæt

ved boliger er i strid med dette.

- Bæredygtighed. Det påpeges, at der ikke ses behov for de mængder grus i nærområdet.
- Efterbehandling. Det påpeges, at efterbehandling generelt er på entreprenørens præmisser, og at landskabet er arret efter mange års indvinding.
- Råstofgraveområdet. Det påpeges, at der er lille andel af grus i råstofgraveområdet. Andre og bedre graveområder foreslås anvendt, f.eks. i statsskovene, hvor det ikke generer naboer. Der udtrykkes ønske om at benytte statens arealer i stedet. Det påpeges, at en eksisterende grusgrav i området med samme indvinder ikke er efterbehandlet, men bruges til diverse oplag, samt at indvinderen ikke overholder gravetidspunkter og andre vilkår, herunder til efterbehandling. Der peges på en række andre områder, der burde anvendes i stedet, herunder i tilknytning til eksisterende graveområder samt arealer i Klosterheden Plantage. Der påpeges, at der ikke er undersøgt for alternative områder i Lemvig Kommune, hvor der er lavet undersøgelser for mere end 3 % grus.
- Erhverv. Rom Flyveplads orienterer om flyvepladsens anvendelse og gør opmærksom på de forskellige støjende aktører i området. Der kan være konflikter med evt. belysning af et råstofgraveområde nær flyvepladsen. Ændring af terrænniveau kan medføre turbulens og vindstød med potentielt farlige situationer for luftfarten. Der anbefales en turbulensanalyse. Der kan ligeledes være konflikter med støj i forhold til flyvning. Der gøres opmærksom på en deklaration på matr. 24i, der bl.a. sikkerhedszone for svævefly. Råstofindvinding kan være i konflikt med deklarationen. Lemvig Kommune ser som ejer af flyvepladsen en række udfordringer og henviser til flyvepladsens høringsvar.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområde Rom Syd reduceres mod syd med 22 ha fra 61 ha til 39 ha

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels er der taget hensyn til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave- og efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven, miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) og Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Regionen har været i løbende dialog med Miljøstyrelsen omkring forholdet til mulig påvirkning af Natura 2000-områder og bilag IV-arter og dialogen har mundet ud i at Miljøstyrelsen har frafaldet indsigelsespunkterne.

Der kan som udgangspunkt ikke gives råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for de beskyttede bilag IV-arter. Bilag IV-dyrearter er f.eks. stor vandsalamander, markfirben og visse arter af padder. Det skal i sagsbehandlingen af en råstofindvindingstilladelse og evt. tilhørende miljøkonsekvensvurdering dokumenteres, at der ikke sker skade på bilag IV-arter og deres levevilkår.

Ligeledes kan der ikke meddeles råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000-områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres gennem behandlingen af en eventuel ansøgning om råstofindvindingstilladelse og ved fastsættelse af eventuelle vilkår i tilladelsen.

For graveområder, der er beliggende indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser (OSD) og indvindingsoplande til almene vandværker opstilles der konkrete vilkår, der skal sikre imod forurening i forbindelse med en senere tilladelse til indvinding af råstoffer.

Ligeledes vil indvindingens mulige påvirkning af flyvepladsen, herunder i forhold til sikkerhed og støj, indgå i en sådan konkret sagsbehandling. I sagsbehandlingen skal myndigheden også forholde sig til gældende deklarationer og servitutter. Regionen er opmærksom på, at der er restriktioner i forhold til indretning, drift og efterbehandling af råstofgrave i nærheden af luft-havne og flyvestationer. Ved en efterfølgende behandling af en konkret ansøgning om tilladelse til råstofindvinding vil der blive vurderet, hvilke konkrete vilkår der er nødvendige, hvis der er særlige forholdsregler, der skal iagttages.

Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give mere biodiversitet og rekreative muligheder. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse. Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål, i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune.

Det er regionen der, som administrativ myndighed, fastsætter efterbehandlingens vilkår, mens kommunen er høringsberettiget. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling. Det kunne f.eks. være vilkår om efterbehandling til ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold, der kræver en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker. I en konkret råstofindvindings-tilladelse kræves der desuden bankgaranti som sikkerhed for at efterbehandlingsvilkårene overholdes.

Råstofindvinding har ofte negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om graveafstand til naboer, vandboringer, beskyttet natur, kulturværdier mv, forbud mod anvendelse af pesticider og gødsugning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv.

Råstofindvinding kan påvirke de arkæologiske lag og eventuelle fund og fortidsminder. Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse foretages til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 29. Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til en arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27. En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra forpligtelsen til

at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes. Region Midtjylland opfordrer derfor altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det.

Ligeledes arbejder regionen på at fremme en mere bæredygtig råstofforvaltning, dels ved aktivt at bidrage til at indgå partnerskaber til at fremme cirkulær økonomi ved genanvendelse, og dels ved at udlægge råstofgraveområder spredt ud over hele regionen, så transportafstande kan minimeres. Regionerne kan dog ikke forlange, at råstoffer hentes lokalt, da dette styres af de frie markedskræfter.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre hensyn og interesser i afvejningen. Forhold som ændring af ejendomsværdi indgår ikke i råstoflovens § 3, og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel i forhold til det fald i ejendomsværdi der kan ske under råstofindvindingen, som den stigning i ejendomsværdi der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske Regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Råstofgraveområdet er på den baggrund reduceret i udstrækning fra 61 ha til 39 ha, dvs. med 22 ha, hvorved afstanden mellem boligerne mod syd og graveområdet er forøget. Der vurderes fortsat at være ressourcer nok i det nye reducerede råstofgraveområde til at dække minimum en planperiode (12 år).

Ved reduktionen skabes der større afstand til de omkringboende, hvilket betyder færre gener som følge af støj, støv, visuel påvirkning mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Bemærkningerne vedrørende drift og efterbehandling af de igangværende grusgrave vil indgå i den videre sagsbehandling for de enkelte grusgrave.

■

3.8 NORDDJURS KOMMUNE

3.8.1 NORDDJURS KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Norddjurs Kommune (4279). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Norddjurs Kommune foreslår, at der arbejdes for at arealerne som udgangspunkt efterbehandles til natur, hvis ikke der er noget, der taler for andet.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Som lovgivningen er nu, beror efterbehandlingen i høj grad på frivillighed og dialog, og regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet, jf. Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

3.9 RANDERS KOMMUNE

3.9.1 LÆSTEN

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Læsten fra følgende:

- Randers Kommune (3340)
- Katrine Norsgaard (3335)
- Poul Brøndum (2869)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Erhverv. Randers Kommune bemærker, at virksomheden Cold Hand Winery ligger nord for råstofgraveområde Læsten og er et besøgscenter og virksomhed med stor turistmæssig værdi. Virksomheden planlægges udvidet med butik, selskabslokaler, restaurant, hotel og produktion syd for den nuværende virksomhed, dvs. tæt ved det nye graveområde. Råstofindvinding vil medføre gener for virksomheden pga. trafik, støj, støv med videre. Kommunen og Visit Aarhus vurderer ikke, at råstofindvinding er forenelig med planerne for Cold Winery's virksomhed, og det anmodes om, at området udtages af råstofplanen.
- Natur. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af natur, herunder dyreliv samt om rådets vandløb og søer. Råstofgravning harmonerer ikke med naturinteresserne knyttet til Læsten Bakker.
- Lokalsamfund og naboer. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af ejendomsværdi, samt påvirkning af naboer som følge af trafik, støj, støv og CO₂ udledning.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for den tunge trafik, som råstofgravningen vil medføre, herunder trafikssikkerheden, da bl.a. Haversmosevej ikke er egnet til denne.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det udlagte råstofgraveområde ændres til et råstofinteresseområde. Indstillingen begrundes med hensynet til Cold Hand Winery vedr. støj og dårlige trafikforhold.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en ny afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels er der taget hensyn til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give bedre biodiversitet og rekreative muligheder. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret

ansøgning om råstofindvindingstilladelse. Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre hensyn og interesser i afvejningen. Forhold som ændring af ejendomsværdi indgår ikke i råstoflovens § 3, og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel i forhold til det fald i ejendomsværdi der kan ske under råstofindvindingen, som den stigning i ejendomsværdi der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser, herunder til virksomheden Cold Hand Winery. Virksomheden har bl.a. udendørs overnatning, hvorfor støj fra en råstofindvinding kan være særlig problematisk. Der er desuden udfordringer med vejforholdene. Der vurderes derfor pt. at være miljømæssige forhold, der er i konflikt med andre planlægnings- og erhvervsmæssige interesser i området. Der vurderes dog fortsat at være en råstofressource, der potentielt på sigt kan begrunde en indvinding, og regionen ønsker derfor at fastholde området som råstofinteresseområde, således at dette f.eks. kan indgå i en eventuel kommunal planlægning.

Området har på den baggrund fået ændret status fra råstofgraveområde til råstofinteresseområde, hvilket betyder, at der inden for den planperiode, som Råstofplan 2020 dækker, ikke kan gives tilladelse til indvinding. Indvindingstilladelse forudsætter, at området får status som råstofgraveområde i en kommende råstofplan.

3.9.2 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra:

- René Laursen. (Se det indkomne høringsvar 3460).

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

- Lodsejer påpeger, at flere af hans matrikler har været med som råstofgravområder i tidligere planer. Han vil gerne have, at de indgår i den fremtidige råstofplanlægning. Arealerne ligger i Randers Kommune.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområderne ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Det er kun noget af matr.nr. 4b Væth By, Ørum i Randers Kommune der var med i råstofplan 2016 og som nu er taget ud af Råstofplan 2020. Matriklerne 27e og 14a, Væth By, Ørum, blev taget ud i Råstofplan 2012. Administrationen har været i kontakt med lodsejer og forklaret ham, hvordan områderne eventuelt kan komme med i en fremtidig råstofplanlægning.

3.10 SAMSØ KOMMUNE

3.10.1 NORDBY NV

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedrørende det råstofgraveområde Nordby NV fra følgende:

- (2887) Finn Sams
- (2915) Ib Andreas Jensen
- (2934) Axel E. Rømer
- (3018) Gregers Beck
- (3126) Gregers Beck
- (3133) Kirsten Beck
- (3138) Vagn Fischer Holm
- (3150) helle duun bjerregaard
- (3153) Henning Kjær
- (3154) Anne Marie H Johnstone
- (3163) Bille Rytter
- (3164) Rene Lehmann Jakobsen
- (3166) Annie Vester-Petersen
- (3172) Lena Bjørn
- (3187) Gurli Hansen
- (3224) Mette Thuse
- (3227) Jørgen Studsgaard
- (3316) Rasmus
- (3346) Lene Elmoose Andersen
- (3367) Peter Kjærulff Beck
- (3397) Kirsten Erbou
- (3400) Samsø Labyrinten
- (3406) Kommunalbestyrelsen på Samsø
- (3448) Vivi Tovgaard
- (3564) Bjarne Lander m.fl.
- (3604) Britta og Roland Jacobsen
- (3610) Inge
- (3613) Søholm Opera
- (3614) Erik Ruus
- (3615) SVEN - ERIK FRIIS Hansen
- (3617) Anne Kjær
- (3622) Tamsin Fabricius
- (3623) Birthe Jensen
- (3626) Bolette Holm Nielsen
- (3630) Richard Zeuthen
- (3636) Eva Kemp og Jonathan Sandberg
- (3665) Poul Kryger Jensen
- (3667) Kristoffer Thurøe
- (3671) Yvonne Kjærulff-Schmidt

- (3672) Steffen Kjærulff-Schmidt
- (3686) Hanne Sandgaard
- (3693) Louise Kjær
- (3705) Birgitte Amtrup
- (3720) delfina christiansen
- (3735) Mikkel Bruun
- (3758) Anne lerstrup
- (3772) Tilde Lyngsø Rye
- (3798) Holger Rasmussen
- (3800) John Høybye
- (3845) Niels Andersren
- (3851) Maiken Johnsen Garbrecht
- (3853) Lisbeth Lyngsø
- (3854) Lotte Buur
- (3860) Kirsten Høybye
- (3869) Bertil Trefzer Beck
- (3881) Christian Emborh
- (3891) Brita Emborg og Hardy Hansen
- (3914) Joan Laursen
- (3934) Samsø Labyrinten
- (3941) STOHF, Samsø Turist og Handelsstandsforening
- (3949) Anne Buchardt
- (3977) Sigrid Hovmand
- (3978) Borgergruppen Pas På Samsø
- (3982) Peter Lund
- (4013) Marianne Kronmark Bullat
- (4018) Thore Bjørnvig
- (4020) ruth lange
- (4052) søren koch
- (4053) Lone Gelardi Holmen
- (4058) Inger Agnethe Christensen
- (4072) Lene Ustrup
- (4080) Inger Margrethe Thomsen og Esben Beck
- (4089) Carsten Buchardt
- (4094) Bjørn Rasmussen og Jette Manthey Søgaard
- (4102) Tine Kjærulff Bay
- (4107) Samsø by Stage
- (4119) Vibeke Hegestand
- (4130) Nordby Sogns Borgerforening (NSBF)
- (4162) Mette Helve
- (4339) Miljøstyrelsen

Der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområde Nordby NV ikke kommer med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har været i løbende dialog med Miljøstyrelsen omkring udkastet til indsigelse mod at udlægge Nordby NV som råstofgraveområde. Miljøstyrelsen har i dialogen fastholdt, at området ikke bør indvindes på grund af de landskabelige hensyn og nærheden til Nordby Bakker, og regionen har derfor valgt at tage Nordby NV ud af Råstofplan 2020, hvorefter Miljøstyrelsen har frafaldet udkastet til indsigelse til Råstofplan 2020.

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Administrationen indstiller, at råstofgraveområde Nordby NV udgår af Forslag til Råstofplan 2020.

Indstillingen begrundes med landskabelige hensyn, samt dårlige trafikale forhold til og fra råstofgraven. Graveområdet ligger inden for område med særlig landskabelig værdi og området er udpeget til at have specifik geologisk bevaringsværdi, være et nationalt geologisk interesseområde, samt et værdifuldt geologisk område. Det vurderes desuden, at der er råstoffer nok i den nye udvidelse benævnt "Trekanten Øst" til at forsyne Samsø med råstoffer i den kommende planperiode (12 år).

3.10.2 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Nordby Sogns Borgerforening. (Se det indkomne høringssvar 4132)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Nordby Sogns Borgerforening synes at det er en god ide at udvide grusgravningen ved Trekanten i det nye forslag. De begrundet det med, at der i mange år er blevet gravet grus i Trekanten og hvor grusgravningen er ophørt, er der opstået søer. I biotopen med søerne er der nu en meget stor biodiversitet, hvoraf de fleste er knyttet til søbredden og det umiddelbart nært liggende område. Her er der registreret 321 forskellige arter af pattedyr, fugle, planter, svampe, krybdyr, padder, insekter og spindlere.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet Trekanten tages med i Råstofplan 2020, men reduceres mod sydøst

Administrationens vurdering

Regionen har valgt at tage en del af det nye forslag, ved Trekanten, med i Råstofplan 2020. Den sydvestlige del tages ikke med, da regionen ikke har godt nok kendskab til råstofforekomsten i dette område. Til gengæld vil forslaget ved Nordby NV ikke være med i Råstofplan 2020.

3.11 SILKEBORG KOMMUNE

3.11.1 SILKEBORG KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Silkeborg Kommune (4291). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Kommunen har i høringsvaret fremsendt konkrete bemærkninger til følgende råstofgraveområder, der både omfatter nye arealudlæg samt områder, der videreføres fra Råstofplan 2016. Den del af høringsvaret, der omhandler nye råstofgraveområder, er særskilt behandlet under de enkelte råstofgraveområder, se disse.

Kommunen har følgende bemærkninger (der henvises til selve høringsvaret for uddybning):

- Bredlund/Hjælland
- De eksisterende tre graveområder og interesseområdet er problematiske i forhold til naturinteresser, herunder Hampen Sø. Interesseområdet endvidere på grund af diger og fortidsminder. Kommunen ønsker at Ll. Bredlund udgår af råstofplanen. Kommunen har bekymring for tung trafik på de små veje, bl.a. ved Vrads, og trafik fra indvinding bør være betinget af direkte udkørsel til Hedevej /A13. Der ønskes efterbehandling til natur/rekreative formål.
- Iller, Ans, Ans Syd (Ans Syd som er nyudlæg, behandles også særskilt)
- For alle områderne opfordrer kommunen til, at der efterbehandles til rekreative formål/natur til gavn for borgerne i Ans, og at tung trafik gennem Ans begrænses mest muligt. Kommunen ønsker Ans udviklet mod syd, ca. 600 m fra det nye forslag til graveområde Ans Syd. Der henvises til helhedsplanen for Ans. Kommunen bemærker, at det nye graveområde ligger hen over den vestlige skrænt langs istids-smeltevandsdalen. Området er udpeget som bevaringsværdigt landskab. Se også statens (Miljøstyrelsens) høringsvar (4339) vedr. de landskabelige interesser.
- Asklev (delvis nyudlæg, behandles særskilt)
- Der ønskes efterbehandling til natur/rekreative formål. Kommunen bemærker, at den tunge trafik går ad den smalle Rustrupvej og gennem Them Bymidte, hvilket trafiksikkerhedsmæssigt er uheldigt. Politikerne i Silkeborg Kommune har forudsat, at de nuværende indvindingstiladelser ikke blev forlænget. De nye graveområder ønskes derfor udtaget af råstofplanen.
- Tandskov (delvis nyudlæg)
Der ønskes efterbehandling til natur/rekreative formål.
- Kongensbro
- Kommunen gør opmærksom på Strandtudsen i området, og at denne som bilag IV-art ikke må påvirkes negativt. Der ønskes efterbehandling til natur/rekreative formål. Kommunen har fået henvendelser fra borgere om, at der køres bagud til Bøgdal og ikke direkte til rute 26.
- Grønbæk
Der ønskes efterbehandling til natur/rekreative formål.
- Ans-Bodalen
Der ønskes efterbehandling til natur/rekreative formål.
- Sinding (delvis nyudlæg, behandles særskilt)
- Tung trafik gennem Sinding og Øster Bording bør undgås. Trafik bør ledes til Viborgvej via Skæggær. Der ønskes efterbehandling til natur/rekreative formål.

For emner af generel karakter bemærker kommunen følgende:

Grundvand: Gravning under grundvandsspejl bør have større fokus, og der bør være retningslinjer herfor (uddybnet herunder).

Retningslinjerne: Der bør være generelle retningslinjer for gravning under grundvandsspejl i relation til både grundvands- og naturbeskyttelse, samt retningslinjer for overvågning i forhold til indvinding og sårbar natur. Kommunen foreslår en tilføjelse til retningslinje 1 med præcisering af, at råstofindvindingstilladelse kan forventes inden for graveområderne, forudsat at der ikke er natur- og miljømæssige forhold til hindring. Vedr. retningslinje 5 bemærkes, at efterbehandling til natur bør drøftes fra starten og inden der meddeles gravetilladelse. Vilkår til efterbehandling bør ske i samarbejde mellem region og kommune. Det bør af råstofplanen fremgå, at efterbehandling som hovedregel sker til naturformål.

Det bemærkes desuden, at retningslinjen for Hampen Sø vedr. St. Bredlund Øst er udgået af råstofplanen.

Trafik: Generelt ønskes for alle råstofgrave, at eksisterende vejadgange fortsat benyttes. Kommunen bør som vejmyndighed have bedre muligheder for at stille krav til indvinder. Udover trafik giver grusgrave også støv, sand, mudder på vejene. Minimum 100 m fast belægning inden udkørsel fra graveområdet vil mindske dette. Råstofstilladelser bør rumme vilkår om pligt til renhold af veje. Der peges på 4 grave, hvor dette er et særligt problem. Det ønskes, at tidsrummet 7.00-8.30 ikke benyttes til grusgravtrafik ved skoler. På smalle veje kan der være problemer med busser og grusgravtrafik. Der bør kunne stilles krav til indvinder om vigepladser. Evt. via udbygningsaftaler el.lign. Ligeledes krav om sideudvidelser da rabatter ødelægges. Regionen opfordres til at medvirke til, at der udarbejdes hjemmelsgrundlag til regulering af trafikken.

Silkeborg Kommune bakker op om partnerskaber til bæredygtighed og genbrug på råstofområdet.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne og tager disse til efterretning. For ændringer i de konkrete nye arealudlæg i forhold til Forslag til Råstofplan 2020, herunder begrundelser for ændringer, henvises til høringssvar for de enkelte nye råstofgraveområder samt til den sammenfattende redegørelse. De råstofgraveområder, hvor der også er kommet høringssvar fra borgere, foreninger mv., er desuden behandlet særskilt, se derfor under disse.

- Vedr. de konkrete områder har regionen følgende bemærkninger til kommunens høringssvar:

Bredlund/Hjælland (Hjælland SV er nyt udlæg i Ikast-Brandø Kommune og behandles særskilt): De tre eksisterende graveområder fastholdes som foreslået. I forbindelse med behandling af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse foretages en nærmere vurdering af påvirkning af naturinteresser mv., og der vil blive stillet passende vilkår. Kommunen vil blive hørt i den forbindelse og skal træffe afgørelse, hvis det ansøgte viser sig at medføre tilstandsændringer i

beskyttet natur. Interesseområdet Lille Bredlund fastholdes i Råstofplan 2020, men regionen vil hen mod næste planrevision se på, om det skal indgå i den fremtidige råstofplanlægning.

Iller og Ans:

For bemærkningerne til efterbehandling og trafik henviser regionen til de generelle afsnit herunder:

Ans Syd (er et nyt udlæg og behandles særskilt):

Regionen vurderer, at Ans Syd skal fastholdes som råstofgraveområde. Det vurderes, at de landskabelige forhold og mulig påvirkning af kommende byudviklingsområder kan tilgodeses i forbindelse med vilkår i en råstofindvindingstilladelse. Til bl.a. kommunens byudviklingsområde er der brug for stor mængde råstoffer og i den forbindelse er det bæredygtigt, at råstofferne kan hentes i området. Den nærliggende store råstofgrav ved Kongensbro er næsten færdig gravet og derfor er efterspørgslen ved Ans steget. Regionen har drøftet de landskabelige interesser med staten (Miljøstyrelsen) og henviser til behandlingen under statens høringssvar (4339), samt den særskilte behandling længere nede i teksten. Regionen fastholder nyudlægget Ans Syd. Miljøpåvirkninger vurderes at kunne afbødes gennem vilkår i en råstofindvindingstilladelse.

Asklev (delvis nyudlæg, behandles også særskilt):

Regionen fastholder nyudlæggene, idet der er en stor efterspørgsel på råstoffer og Asklev området er en vigtig ressource for at sikre den store efterspørgsel efter råstoffer fra samfundet. Det er desuden hensigtsmæssigt at udnytte en god råstofforekomst færdig, når den er påbegyndt, bl.a. af hensyn til de erhvervsmæssige interesser, herunder indvinders investeringer på stedet. Regionen er opmærksom på de trafikale udfordringer på Sepstrupvej, Rustrupvej og i Them by, se også regionens bemærkninger i nedenstående afsnit »Trafik«.

Tandskov:

Ingen yderligere bemærkninger udover til efterbehandling, se herunder.

Kongensbro:

Regionen er meget opmærksom på Strandtudsen og kravene i habitatbekendtgørelsen. Angående udkørsel til Bøgedal behandles dette i forbindelse med råstofindvindingstilladelse samt regionens tilsyn med råstofgraven.

Grønbæk:

Ingen yderligere bemærkninger udover til efterbehandling, se herunder.

Ans-bodalen:

Ingen yderligere bemærkninger udover til efterbehandling, se herunder.

Sinding (behandles særskilt):

Regionen er opmærksom på de trafikale forhold og inddrager dette i den videre sagsbehandling, se også regionens bemærkninger i nedenstående afsnit »Trafik«.

Grundvand og retningslinjer

Regionen har generelt stor fokus på den potentielle påvirkning af omgivelserne ved indvinding under grundvandsspejl. I sagsbehandlingen af en ansøgning vil det blive vurderet konkret, om en eventuel indvinding under grundvandsspejlet kan godkendes i forhold til f.eks. drikkevandsin-

teresser, grundvandskvalitet og naturinteresser. Der kan i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger, herunder for grundvand og natur, herunder vilkår om forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding.

Vurderingerne udføres på baggrund af det konkrete ansøgte projekt, og der kan f.eks. stilles krav om sænkingsberegninger og kortlægning af beskyttet natur/bilag IV-arter, typisk i forbindelse med en VVM-proces.

På planniveau kendes de konkrete grave- og efterbehandlingsplaner imidlertid ikke, og det er ikke muligt at foretage konkrete beregninger og vurderinger. På planniveau vides ikke, i hvilke områder der vil blive søgt om indvinding under grundvandsspejlet, og derfor kan der ikke opstilles generelle retningslinjer herfor. Tilladelse til indvinding under grundvandsspejlet kræver kommunens tilladelse efter vandforsyningsloven, hvilket er tilføjet i retningslinje 3. Det er under samme retningslinje tilføjet, at tilladelse til råstofindvinding, der påvirker f.eks. beskyttede naturtyper, kræver kommunens dispensation. Derved vurderer regionen, at det er tydeliggjort, at tilladelse til indvinding i et udpeget råstofgraveområde forudsætter, at der ikke er væsentlig konflikt med andre interesser.

For så vidt angår den tidligere retningslinje vedr. Hampen Sø er det korrekt, at denne retningslinje er udtaget af råstofplanen. I den endelige råstofplan er der i stedet under retningslinje 3 tilføjet generelle forudsætninger, der sikrer, at en tilladelse til råstofindvinding meddeles på baggrund af den nyeste viden om miljøforhold, som fx udlægning af Natura 2000-områder, forekomst af beskyttede arter, forekomst og målsætninger for overfladevand (kystvande, søer og vandløb) og grundvand. Hensynene, der skal tages til Hampen Sø, vurderes dermed at være sikret gennem den nye retningslinje.

Forudsætningerne understreger, at der i forbindelse med en konkret tilladelse til råstofindvinding kan blive fastsat begrænsninger af indvindingsarealet inden for det udlagte råstofindvindingsområde, begrænsning af indvindingsmængden/-hastigheden eller begrænsning af indvindingsmetoden. Hvis der er konflikt med f.eks. habitatbekendtgørelsen, indsatsbekendtgørelsen eller områder, som kommunen administrerer, herunder § 3-natur og vandindvindingsinteresser, kan dette også helt eller delvist hindre en tilladelse til indvinding.

Trafik

Regionen kan, som loven er i dag, kun regulere forholdene inde i selve råstofgraveområdet, og der kan derfor kun stilles vilkår inden for dette område. Det er vejmyndighedens ansvar at holde de offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver, herunder trafik i forbindelse med indvinding af råstoffer. Vejmyndigheden kan i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om gravetilladelse tage stilling til, om der er behov for konkrete tiltag fx vedrørende forstærkning, chikaner med mere, og færdselstavler til regulering af færdslen opsættes af vejmyndigheden efter samtykke fra politiet. Vejmyndigheden kan i samarbejde med politiet vurdere, om det er muligt og nødvendigt at sætte skilte op, der tillader/forbyder tung trafik af bestemte veje, eksempelvis ved skoler.

I forbindelse med behandlingen af en ansøgning om råstofstilladelse vil den konkrete placering af udkørsel og behovet for trafikregulerende tiltag blive vurderet. Det er kommunen, der som

vejmyndighed, vurderer disse forhold, men regionen deltager gerne i møder ansøgere og vejmyndigheden.

Regionerne arbejder for en omlægning/forøgelse af afgifterne på råstoffer, således at kommunerne kunne få adgang til at allokere midler til de nødvendige områder, herunder natur, rekreative formål og vedligehold af veje.

Efterbehandling

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Det er som bekendt regionen, der fastsætter efterbehandlingsvilkår, mens kommunen høres i processen. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling, men regionen kan som loven er i dag kun kræve, at der efterbehandles til natur, hvis der er konkrete miljøforhold, der gør det nødvendigt. Det kunne fx være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold, der begrundet en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker, som lovgivningen er i dag. Der er ikke hjemmel til generelt at stille vilkår om efterbehandling til natur.

Regionen er opmærksom på det potentiale for natur, biodiversitet og rekreative muligheder, der ligger i de efterbehandlede råstofgrave, herunder anbefalingerne fra KTC. Danske Regioner arbejder for, at flere råstofgrave efterbehandles til natur og rekreative formål. Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

3.11.2 ANS SYD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Ans Syd fra følgende:

- Silkeborg Kommune (4291)
- Museum Silkeborg (4333)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til selve høringsvaret for uddybning):

- Silkeborg Kommune opfordrer til, at der efterbehandles til rekreative formål/natur til gavn for borgerne i Ans, og at tung trafik gennem Ans begrænses mest muligt. Kommunen ønsker Ans udviklet mod syd, ca. 600 m fra det nye forslag til graveområde Ans Syd. Der henvises til helhedsplanen for Ans. Kommunen bemærker, at det nye graveområde ligger hen over den vestlige skrænt langs istids-smeltevandsdalen. Området er udpeget som bevaringsværdigt landskab.
- Museum Silkeborg gør opmærksom på fund og fortidsminder i området ved Alleenlund i Ans beliggende nord for Ans Syd og anbefaler en arkæologisk forundersøgelse forud for evt. råstofindvinding.
- Miljøstyrelsen påpeger, at området delvist er udpeget til bevaringsværdigt landskab og henviser til kommunens retningslinjer for bevaringsværdigt landskab.

Administrationen indstiller, at,

- råstofgraveområde Ans Syd fastholdes som fremlagt i Forslag til Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Landskabelige forhold

Miljøstyrelsen påpeger, at området delvist er udpeget til bevaringsværdigt landskab og henviser til kommunens retningslinjer for bevaringsværdigt landskab. Indledningsvist var Miljøstyrelsens vurdering, at området ikke bør udgraves i den sydøstligste del, da dette vil påvirke det bevaringsværdige landskab, Gudenådalen vest, og udgøre en terrænregulering af smeltevandsdalsiden dalside i dette område. Miljøstyrelsen bemærkede, at dette vil sløre landskabets karakter med markante dalsider. Miljøstyrelsen har efterfølgende frafaldet denne bemærkning, da det er en begrænset del af graveområdet mod sydøst, som påvirkes negativt af råstofindvindingen. Hvis denne del af råstofgraveområdet blev udtaget, ville det ligge som en ø midt i et større råstofområde, og sammenhængen med ådalen ville ikke længere være til stede.

Efterbehandling

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Det er som bekendt regionen, der fastsætter efterbehandlingsvilkår, mens kommunen høres i processen. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling, men regionen kan som loven er i dag kun kræve, at der efterbehandles til natur, hvis der er konkrete miljøforhold, der gør det nødvendigt. Det kunne fx være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold, der begrunder en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker, som lovgivningen er i dag. Der er ikke hjemmel til generelt at stille vilkår om efterbehandling til natur.

Regionen er opmærksom på det potentiale for natur, biodiversitet og rekreative muligheder, der ligger i de efterbehandlede råstofgrave, herunder anbefalingerne fra KTC. Danske Regioner arbejder for, at flere råstofgrave efterbehandles til natur og rekreative formål. Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Trafik

Regionen kan, som loven er i dag, kun regulere forholdene inde i selve råstofgraveområdet, og der kan derfor kun stilles vilkår inden for dette område. Det er vejmyndighedens ansvar at holde de offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver, herunder trafik i forbindelse med indvinding af råstoffer. Vejmyndigheden kan i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om gravetilladelse tage stilling til, om der er behov for konkrete tiltag fx vedrørende forstærkning, chikaner med mere, og færdselstavler til regulering af færdslen opsættes af vejmyndigheden efter samtykke fra politiet. Vejmyndigheden kan i samarbejde med politiet vurdere, om det er muligt og nødvendigt at sætte skilte op, der tillader/forbyder tung trafik af bestemte veje, eksempelvis ved skoler.

I forbindelse med behandlingen af en ansøgning om råstoftilladelse vil den konkrete placering af udkørsel og behovet for trafikregulerende tiltag blive vurderet. Det er kommunen, der som vejmyndighed, vurderer disse forhold, men regionen deltager gerne i møder ansøgere og vejmyndigheden.

Regionerne arbejder for en omlægning/forøgelse af afgifterne på råstoffer, således at kommunerne kunne få adgang til at allokere midler til de nødvendige områder, herunder natur, rekreative formål og vedligehold af veje.

Arkæologiske forhold

Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte

område omgående standses og anmeldelse foretages til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 29. Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til en arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27. En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra deres forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis der afdækkes arkæologiske levn.

Region Midtjylland opfordrer derfor altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det. Regionen hører altid museet i forbindelse med konkrete ansøgninger om råstofvindingsstilladelse.

Regionen indstiller, at Ans Syd fastholdes som råstofgraveområde. Det vurderes, at de landskabelige forhold og mulig påvirkning af kommende byudviklingsområder kan tilgodeses i forbindelse med vilkår i en råstofvindingsstilladelse. Til bl.a. kommunens byudviklingsområde er der brug for stor mængde råstoffer og i den forbindelse er det bæredygtigt, at råstofferne kan hentes i området. Den nærliggende store råstofgrav ved Kongensbro er næsten færdig gravet og derfor er efterspørgslen ved Ans steget. Regionen fastholder efter afvejningen nyudlægget Ans Syd. Miljøpåvirkninger vurderes at kunne afbødes gennem vilkår i en råstofvindingsstilladelse.

3.11.3 ASKLEV ØST OG SØ

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Asklev Øst og SØ fra følgende:

- Carl Arthur Andersen (4336)
- Museum Silkeborg (4333)
- Silkeborg Kommune (4291)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til selve høringsvaret for udbygning):

- Landskab og geologi. Det påpeges, at Danmarks 5. højeste punkt ligger tæt på (Hjortsballe Bavnehøj) samt Margrethe Høj, et meget kuperet terræn, som bør forblive samlet til glæde for efterkommerne.
- Natur. Miljøstyrelsen kommenterer på en eventuel Indvinding i området, samt et nærværende Natura 2000-område, der dog ligger tættest på Asklev Vest.
- Kulturmiljø. Museet oplyser, at der er registreret arkæologiske fund inden for graveområdet (oldtidsagre, jernalderboplads, stenrøser mv). For Asklev Vest har indvinding tidligere ikke ønsket en forundersøgelse, men museet besigtigede arealer i forbindelse med afmuldning. Der er generelt væsentlig risiko for fund og fortidsminder.
- Naboer. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af naboer som følge af støj og støv.
- Trafik. Der gøres opmærksom på de trafikale problemer i Them og Salten. Kommunen bemærker, at den tunge trafik går ad den smalle Rustrupvej og gennem Them Bymidte, hvilket trafik sikkerhedsmæssigt er uheldigt. Politikerne i Silkeborg Kommune har forudsat, at de nuværende indvindingstilladelser ikke blev forlænget. De nye graveområder ønskes derfor udtaget af råstofplanen.
- Det påpeges, at der i stedet bør ses på indvinding fra statens arealer i Hjøllund/Gludsted.
- Der ønskes gennemført en VVM-proces til belysning af miljøpåvirkningerne, herunder trafik.
- Efterbehandling. Kommunen ønsker efterbehandling til natur/rekreative formål.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet Asklev Øst reduceres fra 21 til 19 ha mod nord. Asklev SØ og Vest fastholdes som foreslået.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Regionen er opmærksom på de landskabelige interesser i området, herunder hensynet til Margrethehøj og Bavnehøjen og ligeledes på de gener, som indvindingen påfører naboer og beboere i bysamfundene omkring råstofgraveområderne. Disse forhold vil blive behandlet i forbindelse med en ansøgning om råstofindvindingstilladelse, hvor grave- og efterbehandlingsplanen fore-

ligger. Såfremt der konstateres risiko for væsentlige miljøpåvirkninger, vil der blive igangsat en VVM-proces, hvor berørte myndigheder, naboer og den øvrige offentlighed vil blive hørt og får lejlighed til at udtale sig.

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til naboer, beskyttet natur og fortidsminder, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv. Der kan også blive stillet vilkår om en retablering, der så vidt muligt tilgodeser de landskabelige interesser.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Regionen kan, som loven er i dag, kun regulere forholdene inde i selve råstofgraveområdet, og der kan derfor kun stilles vilkår inden for dette område. Det er vejmyndighedens ansvar at holde de offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver, herunder trafik fra indvinding. Der kan i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om gravetilladelse blive taget stilling til, om der er behov for konkrete tiltag fx vedrørende forstærkning, chikaner med mere, og færdselstavler til regulering af færdslen opsættes af vejmyndigheden efter samtykke fra politiet. Vejmyndigheden kan i samarbejde med politiet vurdere om det er muligt og nødvendigt at sætte skilte op, der tillader/forbyder tung trafik af bestemte veje, eksempelvis ved skoler.

I forbindelse med behandlingen af en ansøgning om gravetilladelse vil den konkrete placering af udkørsel og behovet for trafikregulerende tiltag blive vurderet. Det er kommunen, der som vejmyndighed, vurderer behovet for trafikregulerende tiltag, men regionen vil i forbindelse med behandlingen af konkrete ansøgninger deltage i møder med ansøgere og vejmyndigheden i det omfang, det vurderes nødvendigt.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Det er regionen, der fastsætter efterbehandlingsvilkår, mens kommunen høres i processen. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling, men regionen kan som loven er i dag kun kræve, at der efterbehandles til natur, hvis der er konkrete miljøforhold, der gør det nødvendigt. Det kunne fx være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold, der begrundet en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker, som lovgivningen er i dag. Der er ikke hjemmel til generelt at stille vilkår om efterbehandling til natur.

I forhold til statens arealer fx ved Hjøllund så kan fredskovspligt være til hinder for indvinding. Regionen er i løbende dialog med staten om mulighederne.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser.

Regionen indstiller at nyudlægget af råstofgraveområder fastholdes ved Asklev, dog reduceres Asklev Øst fra 21 til 19 ha, så der opnås en større afstand til nabobeboelser.

Der er en stor efterspørgsel på råstoffer, og Asklev området er en vigtig ressource for at sikre den store efterspørgsel efter råstoffer fra samfundet i den kommende planperiode (12 år). Det er desuden hensigtsmæssigt at udnytte en god råstofforekomst fuldt ud, når den er påbegyndt, bl.a. af hensyn til de erhvervsmæssige interesser, herunder individers investeringer på stedet, infrastrukturen i området og den landskabelige påvirkning. Regionen er opmærksom på de trafikale udfordringer på Sepstrupvej, Rustrupvej og i Them og Salten i øvrigt.

3.11.4 SINDING

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedrørende eksisterende råstofgravområde Sinding fra følgende:

- Anne Løwe klostergård (4056)
- Bente og Henrik Strarup (4207)
- Jan Vestergaard Pedersen og Glennie K Vestergaard (3098)
- Kim Jepsen (3973)
- Knud Erik Nielsen (3648)
- Michael Ravn (3113)
- Silkeborg Kommune (4291)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Lokalsamfund. Der udtrykkes bekymring for by og villakvarter beliggende op ad Sinding Grusgrav og negativ påvirkning af huspriser og mulighederne for salg af ejendom. Råstofgraven har eksisteret i mange år, og man havde en forventning om, at indvindingen var færdig for flere år siden. Det er i høringsvarene fremsat forslag om, at tage et område ud af råstofgraveområdet mod vest af hensyn til borgerne i Sinding.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for øget tung trafik i Sinding og nærmiljøet, herunder belastningen af vejnettet samt påvirkningen af trafiksikkerheden, blandt andet i forhold til skolebørn ved Skægskær skole, samt for klubmedlemmer. Det fremhæves, at der har kørt 40 lastbiler i timen tæt på beboelse og forbi Skægskærskolen, hvor der ikke er cykelsti, men fortov. Lastbiler spilder sand, som forårsager beskidte veje og beskidte biler. Silkeborg Kommune fremhæver, at det er et behov for at undgå tung trafik gennem Sinding og Øster Bording.
- Støj. Der udtrykkes bekymring for støjpåvirkningen af lokalsamfund og omkringboende både fra indvindingsområder og fra transport. Der udtrykkes bekymring for, at støjen kan have helbredsmæssige konsekvenser, samt at der ved udvidelse og øget graveaktivitet er bekymring for, at støjen bliver markant værre.
- Støv. Det oplyses at støv fra grusgraven hænger i luften og lægger sig på biler, vinduer, i tagrender og på glatte overflader. Bekymring for om haverne bliver ubrugelige. Der udtrykkes bekymring for at støvet kan have helbredsmæssige konsekvenser og at det ved udvidelse og øget graveaktivitet bliver markant værre.
- Vibrationer. Der udtrykkes bekymring for, at indvindingen kommer for tæt på beboelser med sætningsskader til følge. Der spørges ind til, hvor tæt en indvinding må komme på beboelser.
- Transport/bæredygtighed. Der stilles spørgsmål til, hvorfor der skal indvindes så meget råstof i Sinding Grusgrav i Silkeborg Kommune, når det fremgår af den nye råstofplan, at det bl.a. er Viborg og Aarhus, hvor behovet for råstoffer er stort. I planen fremgår det, at man i Viborg vil udvinde mindre end i den tidligere plan fra 2016. Det påpeges, at der er mange råstoffer, der kan graves ved Tandskov, Resdal og Låsby, og som derfor ikke kan transporteres over mindre afstande.
- Efterbehandling. Silkeborg Kommune opfordrer til, at der træffes beslutning om retablering af de igangværende og udpegede graveområder til rekreative og/eller naturformål.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning.
- det omtalte eksisterende råstofgraveområde benævnt Sinding ikke ændres i forhold til råstofgraveområdet udbredelse i Forslag til Råstofplan 2020.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Råstofgraveområde Sinding er et område, der har været udlagt i råstofplanerne over en længere årrække. Der er således ikke tale om et udlæg af et nyt råstofgraveområde, men derimod tale om en indskrænkning af et eksisterende område. I Råstofplan 2016 var råstofgraveområde Sinding på ca. 79 ha, mens det i Forslag til Råstofplan 2020 er 10 ha mindre, nemlig ca. 69 ha. Indskrænkningen betyder bl.a. at arealet nærmest Sinding ikke længere er med i råstofgraveområdet. Indskrænkningen er begrundet i en teknisk tilpasning i forhold til matrikelskel, hensyntagen til beskyttet natur i den sydlige del, samt endt råstofindvinding, hvor reetablering er godkendt af regionen i den nordlige del.

Region Midtjylland er enig i, at det kan være forbundet med gener at være nabo til en aktiv råstofgrav. Der vil i en fremtidig råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. Her vil regionen tage stilling til, hvilke vilkår der skal stilles for at begrænse generne for naboer herunder gener fra støv, støj og vibrationer. F.eks. kan der stilles vilkår om graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv. Det vil også blive vurderet, om der bør foretages særlige tiltag i ved indretning af råstofgraven.

I råstofgravtilladelsen kan der bl.a. stilles krav om, at der skal holdes afstand til bygninger bl.a. for at undgå gener eller direkte skader som følge af vibrationer. Vibrationer fra drift af råstofgrave er undersøgt og afstandskravene fastlægges på grundlag heraf og ud fra de nærliggende bygningers beskaffenhed. Vibrationer fra aktiviteter i råstofgrave opleves derfor sjældent hos naboer, og regionen har ikke kendskab til, at vibrationer fra råstofgrave har medført skader på naboejendomme. Hvilke afstande der skal være fra råstofgrav til beboelse, beror på en konkret vurdering i de enkelte tilfælde. Dette forhold tages der stilling til, når der foreligger en konkret ansøgning om gravetilladelse. Forholdet bliver således ikke nøjere vurderet på dette plan-niveau.

Den konkrete placering af tilkørsel til råstofgraveområdet og behovet for trafikregulerende tiltag vil blive vurderet i forbindelse med behandlingen af en konkret ansøgning om tilladelse til råstofindvinding samt i behandlingen efter miljøvurderingsloven (VVM). Trafikregulerende tiltag kan f.eks. være skiltning mod tung trafik i visse områder, tvungen højre/venstresving ved udkørsel, etablering af svingbaner mv. Det er Silkeborg Kommune, der som vejmyndighed vurderer disse forhold, og det er politiet, der skal godkende skiltning mv. Regionen indgår gerne i dialog herom.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser, regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages

andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3, og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser, der kan ske i graveperioden, som den stigning, der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan give mulighed for at yde nabo-kompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

I forhold til støj vil det i forbindelse med behandling af ansøgning om tilladelse blive vurderet, hvordan støjgener kan minimeres. Støj kan komme fra intern trafik eller fra sorteringsanlæg hvis de forefindes i råstofgraven. Ved udarbejdelse af en råstofindvindingstilladelse bliver der set på placering af ind- og udkørsel fra råstofgraven, samt interne køreveje. Er der sorteringsanlæg i råstofgraven, vil placering af dette under niveauet for det omgivende terræn have en naturlig støjdæmpende effekt, og kan yderligere mindske behovet for etablering af støjvolde. Regionen fastsætter på baggrund af en konkret vurdering en række støjvilkår i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Af disse vilkår vil det yderligere fremgå, hvornår der må ske gravning, hvornår der må ske læsning, og hvornår råstofgraven skal være helt ude af drift.

I Danmark har vi ikke vejledende støvgrænser, men generelt gælder, at der ikke må opstå store støvgener fra en råstofgrav. I forbindelse med behandlingen af en ansøgning om råstofindvinding vil det blive vurderet, hvilke vilkår der skal stilles for at nedbringe eventuelle støvgener fra driften i råstofgraven.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Regionsrådet ønsker en bæredygtig råstofforvaltning, bl.a. ved at sikre tilgængelige råstoffer jævnt fordelt over hele regionen, således at gener og transport minimeres på tværs i regionen. Indvindingen er imidlertid ikke jævnt fordelt, da der er stor forskel på geologien i kommunerne imellem, ligesom der er forskel på restmængden af de forskellige typer råstoffer, der findes i de forskellige råstofgrave. Af hensyn til indvinders investeringer i igangværende råstofgrave prioriterer regionen normalt at grave disse færdig, frem for at tage hul på nye råstofgraveområder.

Region Midtjylland har sammen med de øvrige regioner og råstofhvervet, udarbejdet et "Kodeks for godt naboskab ved råstofindvinding". Kodekset definerer en række spilleregler for sameksistens – fra ansøgning om gravetilladelse til efterbehandling er afsluttet. Målet er, at løsningen af de problemer der opstår, i højere grad kan ske gennem dialog mellem virksomhe-

den og naboerne. Ved at virksomheden indgår i kodekset, ved naboer hvad de kan forvente af firmaet – udover det, der står i gravetilladelsen. Kodeks for godt naboskab er en frivillig brancheordning, som regionsrådet opfordrer alle råstofindvindere i Region Midtjylland til at tilslutte sig. Læs mere her: [kodeks-for-godt-naboskab.pdf \(rm.dk\)](https://kodeks-for-godt-naboskab.rm.dk)

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Regionen har for råstofgraveområde Sinding vurderet, at råstofgraveområdet fastholdes i sin udstrækning som fremlagt i Forslag til Råstofplan 2020.

Regionen har i sin afvejning af interesser og hensyn lagt særlig vægt på, at råstofforekomsten i det udlagte graveområde på de foreliggende oplysninger vurderes at være god kvalitet, og at der inden for arealet vurderes, at være en betydelig forekomst, hvortil der i denne del af regionen er efterspørgsel på denne råstofforekomst. Om hensyn til miljøbeskyttelsen med de påregnelige nabogener ved navnlig støv og støj fra indvindingen af denne råstofforekomst, vurderes dette hensyn ved afvejningen ikke at medføre, at der skal udlægges et mindre graveområde. Nabogenerne fra råstofindvindingen vurderes i forhold til en senere råstofindvindingstilladelse i et tilfredsstillende omfang, at kunne reguleres ved passende vilkår for råstofindvindingen.

Der er under høringen stillet forslag om at tage den vestlige del af råstofgraveområdet ud af hensyn til Sinding borgerne. Der er søgt om tilladelse til indvinding i den vestlige del af råstofgraveområdet, som er den del, der ligger tættest mod Sinding by. Dette område er i sin tid udlagt som råstofgraveområde af Aarhus Amt, og er siden videreført i råstofplanlægningen, senest som råstofgraveområde i Råstofplan 2016. Der er ansøgt om tilladelse inden for den gældende råstofplan, og der pågår pt. en VVM-proces for det ansøgte projekt. Regionen vurderer, at miljøpåvirkningerne kan afbødes ved passende vilkår, hvilket afklares nærmere i VVM-processen. Det vurderes som følge heraf, at denne del af råstofgraveområdet bør udnyttes færdig og ikke tages ud af Råstofplan 2020.

■

.

3.11.5 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra:

- Jens Keiding (Se det indkomne høringsvar 3550)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

- Lodsejer er under partshøringen gjort bekendt med, at hans matr. nr. 5as og 5ap Brårup By, Grønbæk på adressen Gl. Kongevej 67B, 8643 Ans By, i Silkeborg kommune er udpeget til råstofgraveområde i Forslag til Råstofplan 2020. Lodsejer påpeger, at han ikke er blevet parts-hørt og at han ikke er interesseret i at have sine to matrikler udlagt til råstofgraveområde.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet på de omtalte matrikler ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har været i dialog med lodsejer og orienteret ham om, at hans matrikler blev udpeget til råstofgraveområde tilbage i amtets tid og på daværende tidspunkt blev han partshørt. Som følge af høringsvaret har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt, at imødekomme de modstridende interesser. Da regionen ikke har kendskab til råstofkvaliteten på matriklerne og da der er tale om et meget lille område, så har regionen vurderet, at området ikke skal med i Råstofplan 2020.

3.12 SKANDERBORG KOMMUNE

3.12.1 SKANDERBORG KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings svar fra Skanderborg Kommune (4286). Der henvises til selve hørings svaret for den fulde tekst. Kommunen har i hørings svaret fremsendt konkrete bemærkninger til det nye råstofgrave område ved Stjær. Den del af hørings svaret, der omhandler det eksisterende råstofgrave område Stjær, er behandlet særskilt, se afsnit Stjær.

Herunder ses regionens behandling af de generelle emner i hørings svaret. Emnerne omfatter:

1. Naboer skal sikres mod gener fra råstofgravning. Der er nabogener trods vilkår i gravetilladel sen. Regionen bør arbejde for mulighed for kompensation til naboer og evt. ekspropriation.
2. Retningslinje 5 (efterbehandling) bør skærpes, så efterbehandling sker til natur med rekrea tiv værdi. Der henvises til Skanderborg Kommunes Rammeplan om grundvandsbeskyttelse. Inden for sårbare områder bør tinglyses deklarationer mod pesticider mv. Efterbehandling bør ske uden muld og ved bevarelse af gravesøer for at styrke biodiversiteten. Der bør kun kunne indvindes, hvis der indgås frivillige aftaler om efterbehandling til natur/rekreativ anvendelse.
3. Retningslinje 4 - bæredygtighed og genbrug. Forslag til ændring af retningslinjen til sikring af, at regionen som bygherre i udbud sikrer genanvendelse og nyttiggørelse. Desuden foreslås, at afgiften på råstoffer bør hæves, så sektoren motiveres til genanvendelse.
4. Spørgsmål til, hvorfor der kun er udlagt 2 råstofgrave områder i Århus Kommune?

Kommunen har desuden følgende bemærkninger til miljøvurderingen af Forslag til Råstofplan 2020:

Vedrørende beskyttelse af grundvand bemærker kommunen, at indvinding i følsomme indvin dingsområder kan være strid med Skanderborg Kommunes Rammeplan for grundvandsbeskyt telse 2017-2025.

Vedrørende overvågning er kommunen i tvivl om, hvad der menes med, at overvågning bl.a. udgøres af eksisterende overvågning i kommunen, idet kommunen f.eks. ikke er myndighed på grundvand, som er statens myndighedsområde.

Kommunen er desuden i tvivl om, hvad regionen mener med, at planens miljøpåvirkninger i stort omfang afhænger af, hvordan retningslinjer og arealudlæg implementeres i den efterfølgende lokalplanlægning. Råstofgrave områderne indgår ikke i kommuneplanens rammer, og der kan derfor ikke lokalplanlægges for dem. Miljøet kan derfor ikke sikres gennem lokalplanlægning i forbindelse med råstofgravning.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen takker for høringssvaret og tager bemærkningerne til efterretning. For så vidt angår de fire generelle punkter har regionen følgende bemærkninger:

Ad. 1. Nabogener forårsaget af råstofgravning såsom støj, støv og tung trafik kan ikke undgås, men søges minimeret gennem vilkår i råstofindvindingstilladelser samt dialog med indvinder og lokalsamfund.

I forhold til compensation til naboer bemærker regionen, at råstoflovens § 3 beskriver de hensyn og interesser, som regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Ad. 2 Regionen har, som lovgivningen er i dag, ikke hjemmel til generelt at kræve efterbehandling til natur og rekreative formål og kan ikke uden særlige begrundelser stille krav om en frivillig aftale herom. Såfremt grundvandsbeskyttelsen begrundet det, kan der stilles vilkår om, at der ikke må benyttes pesticider og gødning.

Regionerne arbejder for, at flere råstofgrave efterbehandles til natur, og har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvordan råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Ad. 3 Hensigten med retningslinje 4 er at sikre, at råstofindvindingen i råstofgraveområderne er den primære aktivitet og f.eks. nedknusning og oparbejdning er en sekundær aktivitet. Regionerne er enig i, at alle myndigheder som bygherre bør indtænke bæredygtighed og genanvendelse. Kravene i udbudslovgivningen kan dog ikke reguleres gennem råstofplanlægning. Vedrørende råstofafgiften har Danske Regioner foreslået en fordobling af afgiften, hvilket bl.a. kan være incitament til øget genanvendelse.

Ad. 4. Regionen arbejder løbende på at finde flere råstofgraveområder i Aarhus Kommune, idet behovet for råstoffer i denne kommune som bekendt er stort. Det har ikke været muligt at finde flere end de to, der pt. indgår i råstofplanen.

Vedrørende kommunens høringssvar til miljøvurderingen er regionen opmærksom på, at indvinding i følsomme indvindingsområder kan være i strid med Skanderborg Kommunes Rammeplan

for grundvandsbeskyttelse 2017-2025. I forbindelse med en ansøgning om råstofindvindingstilladelse foretages en konkret vurdering af, om indvinding kan realiseres, evt. på vilkår, og ofte undersøges påvirkningen nærmere i en eventuel miljøkonsekvensvurdering.

Om formuleringerne i miljørapporten vedr. overvågningen menes, at myndighedernes generelle overvågning jf. anden lovgivning, samt regionens overvågning i form af tilsyn med råstofgrave, vurderes at være tilstrækkelig. Der menes ikke kun kommunens myndighedsområder. Regionen vurderer ikke, der er behov for at supplere de eksisterende overvågninger med et særskilt overvågningsprogram i miljørapporten, idet eksisterende tilsyn/overvågning vurderes tilstrækkeligt.

Til kommunens høringssvar vedrørende planens miljøpåvirkninger og efterfølgende lokalplanlægning er regionen klar over, at kommunerne ikke kan foretage konkret planlægning for et råstofgraveområde, før området er efterbehandlet og udtaget af planen som råstofgraveområde. Derefter vil områdets karakter og anvendelse afhænge af en eventuel kommune- og lokalplanlægning, hvori kommuneplanens retningslinjer såsom økologisk forbindelse, naturområde mv. kan implementeres.

■

3.12.2 STJÆR ØST

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings svar vedr. råstofgraveområde Stjær Øst fra følgende:

- Knud Andersen (3135)
- Erik Toft (3214)
- Lars Hurup Højgaard (3936)
- Lars Hurup Højgaard (3953)
- Lars Hurup Højgaard (3955)
- Lars Hurup Højgaard (3960)
- Lars Hurup Højgaard (4210)
- Erik Overgård (4099)
- Museum Skanderborg (4171)
- Skanderborg Kommune (4286)
- Aarhus Kommune (3554)
- Miljøstyrelsen (4339)

Hørings svarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte hørings svar for uddybning):

- Landskab og geologi. Det påpeges, at området rummer store landskabelige værdier som morænelandskab. Tæt ved ligger den store landskabsfredning af Jeksendalen. Kollens Møllevej vil efter udgravning på begge sider af vejen danne en bro i landskabet, hvilket vil være skæmmende. Aarhus Kommune bemærker, at området forventes udpeget til bevaringsværdigt landskab og større sammenhængende landskab, og at landskabet er særlig sårbart overfor tekniske anlæg såsom råstofgraveområder.
- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Der udtrykkes bekymring for den lille § 3 sø øst for råstofgraveområdet, idet der er meget liv i søen (frøer, salamandre mv.). Indvinding kan forringe søens vandtilførsel. Miljøstyrelsen har kommentarer i forhold til Natura 2000-området.
- Kulturmiljø. Museum Skanderborg oplyser, at der er et enkelt fortidsminde på arealet i form af en overpløjet gravhøj. Derudover enkelte fund af lerkarskår og flint. Nord for området findes flere gravhøje. Der kan forekomme fund af arkæologisk forskningsmæssig værdi i råstofgraveområdet. Museet anbefaler en arkæologisk forundersøgelse. Evt. kan det kendte fortidsminde friholdes for jordarbejder.
- Grundvand og drikkevand. Skanderborg Kommune forudsætter, at der i en evt. gravetilladelse stilles vilkår om, at der ikke må gødes og sprøjtes af hensyn til grundvandet, samt vilkår om en drift der sikrer mod forurening af grundvandet.
- Naboer. Det bemærkes, at der bør være erstatning til naboer som der er til vindmøller. Huspriserne falder når der kommer grusgrav. En nabo bemærker, at der på privat initiativ er anlagt en cykelsti til skolebørn hen over råstofgraveområdet. Alternativet til denne er den trafikerede Stillingvej samt Kollens Møllevej. Beboerne i området risikerer at blive stavnsbundne. Naboer tæt på får gener med råstofgravning, i form af støj, vibrationer og tung, og dette tillægges for lidt vægt i afvejningen efter råstofloven. Skanderborg Kommune forudsætter, at der tages særlige hensyn til naboer, herunder med graveafstand til den tilgrænsende bolig.
- Trafik. Det bemærkes, at den yderligere trafik fra råstofgravning ikke kan forsvares på Stillingvej/Randersvej. Kommunen forudsætter, at tung trafik til og fra råstofgraveområdet ikke vil ske gennem Stjær og bemærker at der ikke kan forventes udkørsel til Randersvej. Udkørsel til Kollens Møllevej vil ifølge kommunen være mest trafiksikker. Aarhus Kommune påpeger, at der er problemer med østgående trafik på tværs af Gammel Harlev og Stillingvej, her-

under især tung trafik. Der ønskes yderligere oplysninger om forslagets konsekvenser, herunder mængder, type og fordeling af tung trafik.

- Støj og støv. Der udtrykkes bekymring for støjgener, især hvis driftstiden for råstofgraveområdet bliver før 7.00 om morgenen. Det samme gælder for støv.
- Bæredygtighed og genanvendelse. Kommunen spørger, om regionen kan stille vilkår om el-drevent maskinel til råstofindvindingen til gavn for miljø og CO₂, og i overensstemmelse med FN's Verdensmål.
- Efterbehandling. Kommunen ønsker efterbehandling til næringsfattig natur og rekreative formål. Dvs. uden muld og ved bevaring af evt. gravesøer.
- Behovet for råstoffer. Det påpeges af naboer, at der er meget sand i området, og at planens 4 år derfor er meget kortsigtet. Staten bør derfor opkøbe området og udbyde det til indvinding. De igangværende grave bør udnyttes i stedet for at der etableres nye. Det bemærkes, at der med de allerede tilladte råstofindvindinger er sikret en forsyningssikkerhed mange år frem. Råstoflovens afvejning er derfor ikke berettiget.
- Lodsejere bemærker, at der ikke ønskes udlæg til råstofgraveområde arealet, da det medfører, at værdiansættelsen af jorden stiger. Dette gør det sværere at overdrage jorden til næste generation på grund af højere afgifter. Evt. kan et råstofinteresseområde accepteres, forudsat at det ikke får betydning for skatter og afgifter. En lodsejer påpeger, at dyrkning kan være vanskelig efter endt gravning, hvis der ikke må anvendes gødning mv.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- området ændres fra råstofgraveområde i Forslag til Råstofplan 2020, til et råstofinteresseområde i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund og naboer som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give bedre biodiversitet og rekreative muligheder. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

Der foreligger på planniveau ikke nærmere oplysninger om konkrete grave- og efterbehandlingsplaner, og derfor foreligger heller ikke oplysninger om trafikmængder mv. Såfremt området i en senere plan opgraderes til råstofgraveområde, og der ansøges om en konkret indvinding, vil regionen foretage en nærmere vurdering af miljøpåvirkningerne fra det ansøgte projekt, herunder påvirkningen af det omkringliggende vejnet, natur, landskab mv. Kommunerne vil blive hørt i den forbindelse, og der vil typisk blive gennemført en VVM-proces.

Da området indgår i Råstofplan 2020 som råstofinteresseområde kan der ikke gives råstofindvindingstilladelser i planperioden, som planen gælder for. Hvis området i en kommende råstofplan indgår som graveområde, vil der i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet

vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur og fortidsminder, såsom den nævnte sø og den overpløjede gravhøj. Der kan også stilles vilkår med forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, fund mv. Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse foretages til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 29. Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til en arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27. En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes. Region Midtjylland opfordrer derfor altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det. Dette vil dog ikke blive aktuelt så længe området er udpeget som råstofinteresseområde.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Vedrørende vilkår om anvendelse af eldrevne maskiner, er det regionens vurdering, at det kun kan kræves hvis almindelig drift ikke er mulig pga. øget forureningsrisiko/støj.

De to lodsejere i området ønsker ikke råstofindvinding på nuværende tidspunkt og den ene lods ejer skal inden for nærmeste tid lave en familieoverdragelse af jorden og vil i den sammenhæng blive beskattet højere, når området har status af råstofgraveområde i stedet for et råstofinteresseområde.

Det er vurderet, at der er råstoffer nok i området til en planperiode (12 år).

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Regionen indstiller på den baggrund at råstofgraveområde Stjær Øst ændres fra et råstofgraveområde til et råstofinteresseområde, da det vurderes at være råstoffer nok i området til en planperiode. Det betyder, at der i planperioden for Råstofplan 2020 ikke kan gives råstofindvindingstilladelser inden for dette område. Regionen vil i den fremtidige råstofplanlægning vurdere, hvorvidt området skal fortsætte som et råstofinteresseområde eller udlægges som et råstofgraveområde, eller om det eventuelt skal tages helt ud.

■

3.12.3 STJÆR

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. det eksisterende råstofgraveområde Stjær fra følgende:

- Steen Carstensen (4170)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til høringsvar med bilag for uddybning):

- Naboer. De negative påvirkninger af lokalmiljøet er allerede forøget, og stuehuset på Randersvej 503 vil være omgivet af grusgrav og oplag mod syd, vest og nord og mod øst til Randersvej med tung trafik fra grusgravene.
- Støj, vibrationer og støv. I 2018 er tilladt nedknusning og oplag af bygningsaffald, hvilket giver vibrationer, støj og støvgener. Vindretningen forøger støvgenerne. Det bemærkes desuden, at der i en miljørapport udarbejdet af regionen i 2011 ikke er taget højde for miljøpåvirkninger som følge af nedknusningsanlæg tilladt i 2018. Der påpeges en række andre miljøforhold, her under kumulative forhold, der ikke blev taget højde for i miljørapporten fra 2011.
- Behovet for råstoffer. Den lokale og regionale forsyningssikkerhed er sikret med eksisterende gravetilladelser, og yderligere belastning kan ikke begrundes under råstofloven. Det vurderes ikke nødvendigt at udvide graveområdet.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- området fastholdes som råstofgraveområde

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Råstofgraveområdet Stjær er et eksisterende graveområde. Der er tale om en råstofforekomst af god kvalitet, og der er et stort råstofbehov i lokalområdet samt i nabokommunen Aarhus. For den sydlige del af råstofgraveområdet kan ind- og udkørsel fra eksisterende råstofgrav mod nord benyttes, og der er ved arealudlægget sikret afstand til nærmeste nabo.

Regionen fastholder, at arealet videreføres uændret fra Råstofplan 2016, idet der foreligger tilladelser til råstofindvinding inden for størstedelen af det samlede råstofgraveområde. For den sydlige del af råstofgraveområdet behandles råstofindvindingstilladelsen pt. i klageinstansen. Regionen fastsætter vilkår til reduktion af gener i råstofindvindingstilladelserne og fører tilsyn med, om vilkårene i de gældende tilladelser overholdes.

Vedrørende miljørapporten fra 2011 bemærker regionen, at de efterfølgende aktiviteter, der kan skabe kumulative miljøpåvirkninger sammen med nedknusningsvirksomheden, ikke indgik i rapporten fra 2011, da de ikke var kendt på det tidspunkt. Regionen har ikke yderligere bemærkninger til rapporten fra 2011. Nærværende høring omhandler ikke tidligere miljørapporter, idet behandlingen af disse er afsluttet.

3.12.4 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra:

- Gorm Lokdam. (Se det indkomne høringsvar 4337)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

- Forslagsstiller af råstofgraveområdet benævnt Veng indkommet under Ide- og debatfasen i revision af Råstofplan 2016, argumenterer for at det forslåede område rummer væsentlige samfundsmæssige fordele: 25 mio. m² sten og grus af god kvalitet og behov for disse i området. Der er kort afstand og gode tilkørselsveje til forbrugerne syd for motorvej 15, Aarhus syd og kun 6 km til Skanderborg centrum og dermed besparende transportomkostninger til glæde for miljøet og forbrugerne. Der vil opstå en monopolsituation til skade for den frie prisdannelse og for forbrugerne. Der er stor afstand til naboer.
- Forslagsstiller påpeger, at der i bemærkningerne til det foreslåede område i bemærkninger til "Forslag til Råstofplan 2020", er flere misforståelser. Blandt andet, at det foreslåede område ikke indeholder vandløb og derfor heller ikke har beskyttede § 3 vandløb. Området er fredskov, hvilket betyder, at der skal opnås tilladelse til midlertidig suspension af skovdriften. Området indeholder ingen kirkesti. Området indeholder ingen fredede fortidsminder. Området er produktionsskovbrug overvejende med nåleskov især pyntegrønt af arten Nobilis og indeholder ingen kulturmiljø. Der er flere kilometer til nærmeste vandboring, og området ligger ikke i nærheden af grundvandsindvinding. Området indeholder ingen arter på habitatdirektivets I liste. Vandsalamander lever i søer, hvoraf der ikke findes nogen i området. Valsehjort er almindelig forekommende i dødt ved og er ikke en truet art i Østjylland. Kæmpejæger er ligesom trækfugle set her, som den forekommer sporadisk på mange lokaliteter i Østjylland. Om den tilfældigt vælger at overnatte i området her, betyder det ikke, at tilladelse til råstofudvinding påvirker arten negativt. Ejendommen har 355 ha andre arealer, den kan jage på, ligesom den kan leve her igen efter retableringen.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det foreslåede råstofgraveområde fra idé- og debatfasen ikke tages med i Råstofplan 2020. Det var heller ikke med i Forslag til Råstofplan 2020.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Området er omfattet af væsentlige interesser i forhold til natur, kulturmiljø og landskab. Det er i Skanderborg Kommunes kommuneplan udpeget som bevaringsværdigt landskab, værdifuldt kulturmiljø, økologisk forbindelse og område med specifik geologisk bevaringsværdi. Der ligger flere fredede gravhøje inden for området, og der er også et § 3-beskyttet vandløb inden for området.

Regionen fastholder efter afvejningen, at området ikke medtages i Råstofplan 2020.

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar fra:

- Mikael Hansen, Jægersborg. (Se det indkomne høringssvar 2731)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for ud-dybning):

- Lodsejer ønsker ikke, at råstofgraveområdet beliggende Gl Randersvej 41, Præstevejen 7 på matr.nr. 15a, 16d tages ud af Råstofplan 2020.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet benævnt Jeksen Vest i Råstofplan 2016 ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

En råstofindvinder har lavet yderligere råstofundersøgelser af området, og det er vurderet, at der ikke er råstoffer nok i området til at, det er rentabelt at indvinde dem. Regionen har efterføl-gende været i dialog med lodsejer og informeret om resultaterne af de nye undersøgelser.

3.13 SKIVE KOMMUNE

3.13.1 SKIVE KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Skive Kommune (3090). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Kommunen har i høringsvaret fremsendt konkrete bemærkninger til følgende af planens råstofgrave- og råstofinteresseområder: Vimol Syd og Øst, Koldinghus og Hestegaarden. Den del af høringsvaret, der omhandler de konkrete områder er behandlet særskilt, se under de konkrete råstofgrave- og råstofinteresseområder.

Nedenfor behandles de generelle emner i høringsvaret. Kommunen har følgende generelle bemærkninger:

- Ved molersindvinding bør der stilles krav om arkæologiske undersøgelser.
- Arealer med § 3-natur, diger, fortidsminder mv. kræver dispensation fra kommunen, som vurderes konkret ved ansøgning.
- Der kan være behov for sikkerhedszone i randen af graveområderne.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne og tager disse til efterretning.

Region Midtjylland opfordrer altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det. Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse foretages til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 29. Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til en arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27. En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes.

Ved mulig påvirkning af beskyttet natur, diger, fortidsminder mv. vil disse forhold blive behandlet i forbindelse med konkret sagsbehandling af en ansøgning om råstofindvindingstilladelse, og regionen vil her inddrage kommunen på et tidligt tidspunkt til dialog om dels dispensationsmuligheder, dels i forbindelse med eventuel miljøkonsekvensvurdering, hvor kommunen høres som berørt myndighed.

Med hensyn til sikkerhedszonen i randen af graveområder bemærker regionen, at en sådan zone uden for selve graveområdet normalt vil forudsætte en landzonetilladelse fra kommunen. En landzonetilladelse skal bl.a. varetage de landskabelige hensyn.

3.13.2 KOLDINGHUS

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Koldinghus fra følgende:

- Museum Salling Arkæologi (3042)
- Skive Kommune (3090)
- Miljøstyrelsen (4339)

Der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning.

Museet har foretaget en arkivalisk kontrol af råstofgraveområdet og oplyser, at der er tre overpløjede gravhøje. Der er risiko for fund i området, f.eks. sekundære grave, og der er tidligere gjort fund (gruber). Gravhøjene er del af en større højgruppe. Museet anbefaler en arkæologisk forundersøgelse.

Skive Kommune oplyser, at der vest for råstofgraven findes et efter jordforureningslovens V2-kortlagt område.

Miljøstyrelsen kommenterer på bilag IV-arternes beskyttelse i området.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgravområdet fastholdes som fremlagt i forslaget

Administrationens vurdering

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende fundene i området og anbefalingen af arkæologiske undersøgelser. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse foretages til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 29. Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til en arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27. En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis arkæologiske levn påtræffes. Region Midtjylland opfordrer derfor altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det.

Vedrørende det V2-kortlagte område (område med konstateret jordforurening) bemærker regionen, at en evt. miljøpåvirkning som følge af jordforureningen vil indgå i sagsbehandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse, herunder evt. indgå i en VVM-proces, såfremt der vurderes at være risiko for væsentlig miljøpåvirkning. En råstofindvindingstilladelse kan indeholde vilkår, der sikrer mod miljøpåvirkninger som følge af jordforurening.

Indstillingen begrundes med at råstofgraveområdet ligger strategisk godt i forhold til lokalforsyningen i området.

3.13.3 SAUGSTRUP

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar vedrørende eksisterende råstofgravområde Saugstrup ved Oddense fra følgende:

- Kristina Bjarnow Henriksen (2650)
- Museum Salling Arkæologi, Helle Holm Hansen (3983)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringssvarene omfatter følgende emner (der henvises til det specifikke høringssvar for uddybning):

- Støj, støv og trafik. Det påpeges at der er støj- og støvgener fra eksisterende grusgrav og grusvej, grundet tunge køretøjer.
- Landskab. Bekymring for at udsigt ud over mark, ændres til udsigt til et sandbjerg.
- Arkæologi, Museum Salling Arkæologi oplyser, at der tidligere er foretaget arkæologiske undersøgelser i forbindelse med den eksisterende råstofgrav og gjort fund af bebyggelse fra den tidligere del af jernalderen, samt fra bronzealderen. Der er også risiko for at finde tilsvarende bebyggelser på det udlagte areal. Der er endvidere registreret en gravhøj på det udlagte areal, samt mulighed for at der findes flere gravhøje og sekundære grave på det berørte areal. Derudover er der to beskyttede diger. Museum Salling Arkæologi vurderer at der er fortidsminde i området som er i fare for at forsvinde og det anbefales derfor at der bliver foretaget en forundersøgelse forud for eventuel råstofgravning på arealet.
- Natur. Miljøstyrelsen har kommentarer til bilag IV-arter.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområde Saugstrup tages med som foreslået i Forslag til Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Af beskrivelsen fremgår det, at beboeren på Trehøje 15 allerede er plaget af den eksisterende aktivitet i råstofgraven og trafikken fra denne.

På grund af befolkningstætheden i Danmark er det ofte vanskeligt at udlægge råstofområder uden at der er boliger i nærområdet. Det vil derfor ikke altid kunne undgås, at enkelte lodsejere vil blive særligt påvirket.

I en eventuel efterfølgende råstoftilladelse vil der blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger, herunder generne for naboerne.

De problemer, der opstår for naboer til råstofgrave, kan efter Region Midtjyllands mening også mindskes via dialog. Region Midtjylland har sammen med de øvrige regioner og råstof erhvervet, udarbejdet et kodeks for godt naboskab ved råstofindvinding. Kodekset definerer en række spilleregler for sameksistens – fra ansøgning om gravetilladelse til efterbehandling er afsluttet. Målet er, at eventuelle problemer i højere grad kan løses gennem dialog mellem naboer og indvindere. Kodeks for godt naboskab er en frivillig brancheordning, som regionsrådet opfordrer alle råstofindvindere i Region Midtjylland til at tilslutte sig.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser,

gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Der kan ikke gives råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-dyrearterne, og de beskyttede plantearter må ikke ødelægges i alle livsstadier. Ligeledes kan der ikke meddeles råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000-områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres gennem behandlingen af en eventuel ansøgning om råstofindvindingstilladelse og ved fastsættelse af eventuelle vilkår i tilladelsen.

Administrationen indstiller, at råstofgraveområde Saugstrup medtages som foreslået i Forslag til Råstofplan 2020. Det foreslåede område var til en start 36 ha stort, men regionen har i forslag til råstofplan 2020, begrænset områdets udbredelse i den sydlige ende, således, at området blev tilpasset den eksisterende øst-vest gående vej og matrikelstel i området. Efter tilpasningen er området 30 ha stort. Det eksisterende råstofgrave område Saugstrup Øst er ved denne tilpasning også begrænset i den sydlige udstrækning ned mod Oddense.

Indstillingen begrundes med at de to eksisterende råstofgraveområder Saugstrup Vest og Saugstrup Øst, der er blevet udlagt i amtets tid, samles til et råstofgravområde benævnt Saugstrup, således at området tilpasses bedre til de eksisterende matrikelstel. Herved kan den eksisterende ressource på arealet udnyttes bedre. Råstofgraveområdet har en god beliggenhed i forhold til råstofforsyningen af Salling, og der er gode til- og frakørselsmuligheder for graveområdet.

3.13.4 FUR

26D NORD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra følgende:

- Naturstyrelsen Himmerland (3917)

Høringssvaret omfatter en bemærkning til et konkret arealudlæg til et råstofgraveområde på Fur, hvor Naturstyrelsen er lodsejer (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

Naturstyrelsen bemærker, at området er omfattet af § 3 beskyttet natur i forhold til naturbeskyttelsesloven. Overlappet mellem forslag til graveområde "26d" og Naturstyrelsens arealer udgøres af et areal, som ved en nylig gennemgang er kategoriseret som § 3 overdrev. En eventuel råstofudnyttelse på arealet vil derfor betyde, at en mangeårig udvikling fra markjord til denne beskyttede naturtype bliver nulstillet. Naturstyrelsen fraråder derfor at medtage arealet i den endelige udpegning.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningen tages til efterretning
- råstofinteresseområdet fastholdes som fremlagt i forslaget

Administrationens vurdering

Arealet ved 26d Nord er udlagt som et råstofinteresseområde for moler. Det betyder, at der er foretaget en reservation af arealet til yderligere undersøgelse. I løbet af planperioden agter regionsrådet i samarbejde med råstof erhvervet og relevante lodsejere at undersøge råstofinteresseområderne nærmere. Sammen med en vurdering af øvrige miljø- og planmæssige forhold vil den nærmere undersøgelse af råstofressourcen afgøre, om de pågældende arealer senere vil egne sig til at blive udlagt til råstofgraveområder. Er der ingen råstoffer af de rette mængder og kvaliteter, så vil råstofinteresseområderne igen udgå af råstofplanen. Råstofinteresseområderne må i den mellemliggende periode ikke tages i brug til formål, som kan forhindre eller være til gene for en fremtidig udnyttelse af eventuelle forekomster. Ønskes arealerne anvendt til andre formål, skal regionsrådet høres.

Såfremt der viser sig at være en tilgængelig råstofressource på arealet vil der blive foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen bliver der dels taget hensyn til råstofressurens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Det er under arbejdet med råstofplan 2020 blevet vurderet, at der er udlagt tilstrækkelige områder med moler. Denne vurdering bygger på råstofbranchens egne tal. Efter høringen af Råstofplan 2020 har branchen indsendt nye beregninger for molerressourcen på Fur. Disse beregninger viser, at der ikke er reserveret en stor nok molerressource til indvinding på Fur til en råstofplanperiode på 12 år. Det bør her nævnes at molerressourcen ved den nordøstlige del af Salling, nord for Junget ikke er taget med i denne beregning.

Indstillingen om udlæg af råstofinteresseområdet begrundes med, at der er råstofressourcer nok i de andre udlagte råstofgraveområder, vurderet på råstofindvindernes egne tal. Administration vil undersøge området nærmere hen mod næste planrevision, med henblik på, om området eller en del heraf eventuelt kan indgå som råstofgraveområde i den næste råstofplan.

ANSHEDE SYD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedr. råstofgraveområde Anshede Syd fra følgende:

- Museum Salling Arkæologi (3043)
- Villiam Johannesen (3796)
- Bent Mølgaard (2901)
- Elke og Bent Mølgaard (2676 og 2892)
- Elna Dybdal (2916)
- Nels Markussen (3913)
- Per Stærk Christensen (2922)
- Tove Heidemann (2702)
- Fur Camping (3047)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Landskab og geologi. Det påpeges, at jordvolde omkring råstofgraveområdet vil forringe udsigten over landskabet.
- Kulturmiljø. Museum Salling Arkæologi gør opmærksom på, at der af flere omgange er foretaget undersøgelser i området, og at der er jordfaste fortidsminder. Museet anbefaler en arkæologisk forundersøgelse.
- Lokalsamfund. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af beboelser, herunder værdiforringelse af ejendomme omkring råstofgraveområdet herunder betydning for salg. Det foreslås, at man afventer lovgivning om erstatning for værdiforringelse.
- Rekreative hensyn. Der ønskes, at der tages et større hensyn til de rekreative interesser der ligger i området i form af en campingplads, hvor det bl.a. anbefales, at industriferierne friholdes for molersindvinding.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for molerskørsel på de mindre grusveje i forhold til turister og fastboende, herunder cyklister og gående, samt trafikken omkring Fur Bryghus og campingpladsen. Det ønskes, at trafikken sker ad de eksisterende molersveje.
- Støj. Der udtrykkes bekymring for værdiforringelser af boliger på grund af støj.
- Støv. Der udtrykkes bekymring for værdiforringelser af boliger på grund af støv.
- Behov for råstoffer. Det påpeges, at der i en del af området muligvis ikke findes moler.
- Natura 2000. Miljøstyrelsen gør opmærksom på at der for Anshede Syd og Hestegaarden Nord tidligere (2010 og 2013) er registeret forekomst af henholdsvis stor vandsalamander og spidsnudet frø på lokaliteter omkring 600 m fra graveområderne.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det udlagte råstofgraveområde i forslaget reduceres med 2 ha fra 8 til 6 ha i henholdsvis den østlige, vestlige og sydlige ende.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug med videre.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave- efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til nabobeboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv.

Angående de trafikale forhold bemærkes det, at der efter råstoflovens som udgangspunkt alene kan fastsættes krav om den interne trafik i råstofgraven. Der kan således ikke i forbindelse med tilladelse efter råstofloven fastsættes krav, der har til formål at regulere ekstern trafik. Det er vejmyndighedens ansvar at holde de offentlige veje i den stand, som trafikens art og størrelse kræver. Det er vejmyndigheden der bestemmer, hvilke arbejder der skal udføres på vejene. Der kan i forbindelse med behandlingen af en ansøgning om gravetilladelse blive taget stilling til, om der er behov for konkrete tiltag fx vedrørende forstærkning, chikaner med mere.

Regionen vurderer, at de mulige gener af lokalsamfundet, såsom rekreative interesser på en campingplads kan afhjælpes med vilkår i en evt. råstofindvindingstilladelse. Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske regioner har

foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Regionen har i tæt dialog med lodsejere og molerindustrien, i efteråret 2020, udført en yderligere kortlægning af området. På baggrund af denne kortlægning, har det været muligt at lave en mere konkret afgræsning af molerets udbredelse og hermed udfærdige en mere præcis udpegning af råstofgraveområdet. Det har medført, at råstofgraveområdets sydlige grænse fra Forslag til Råstofplan 2020 er flyttet længere mod nord samt, at råstofinteresseområdet syd for Fur camping er blevet indskrænket, så det kun er vestlige del der er med i Råstofplan 2020.

Som følge af kortlægningen af forekomsten, samt på baggrund af de indkomne høringssvar har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3, for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Råstofgraveområdet er på den baggrund reduceret i udstrækning fra ca. 8 ha til ca. 6 ha, hvorved afstanden til beboelserne i området også er forøget. Dette betyder færre gener som følge af støj, støv, visuel påvirkning mv.

Indstillingen af det reducerede område begrundes med, at der er foretaget en geologisk kortlægning af molersforekomsten. Kortlægningen har gjort det muligt at præcisere og derved fjerne de områder, hvor det skønnes, at det ikke er rentabelt at udnytte molersforekomsten.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, ofte på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

■

ELVERGÅRDEN NORD, ØST OG EKSISTERENDE ELVERGÅRDEN

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedrørende forslag til råstofgraveområde Elvergården Nord (3 ha) råstofinteresseområde Elvergården Øst (1 ha) og det videreførte/eksisterende råstofgraveområde Elvergården (4 ha):

- Peter Bro Bertelsen (3803)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Landskab. Der gives udtryk for, at Fur har et unikt bakkelandskab, med en særlig værdi i sig selv og der refereres til miljørapporten hvor det fremgår, at de nye råstofinteresseområder er udlagt i et bevaringsværdigt landskab. Elvergaarden Nord, Elvergården Øst og den fra RP2016 videreførte råstofgraveområde ved Elvergaard udgør sammen med bakke- og dallandskabet ved »Emmelstenshus« den sidste rest af øens oprindelige bakkelandskab på begge sider af bakkekammen. Dertil kommer at gravning af Elvergaarden Nord indeholder en potentiel risiko for, at bakkekammen gennembrydes, da gravearealet synes at være placeret langs bakkekammens kimming. Der henvises endvidere til publikationen "Molerindvinding på Fur" fra 1983 udarbejdet af Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Viborg Amtsråd og Sundsøre Kommune med deltagelse af daværende molerproducenter. Beretningen var en del af beslutningsgrundlaget som gav molerproducenterne ret til at indvinde moler efter de skitserede grave- og efterbehandlingsplaner i en 40 års periode indtil år 2022. På side 27 konkluderes det om randmoræns sydfacade og dallandskaberne på sydfacaden, at "rimeligt store afsnit skal bevares". Det midterste afsnit I, hvor råstofplanen 2020 udlægger Vimol Syd og Vimol Øst, "har den største landskabsgeologiske interesse", på grund af de såkaldte "hængende dale" der betegnes som enestående. Af samme grund var en af hovedkonklusionerne i beretningen, at der ikke skulle graves yderligere i sydfacaden, særligt i det område, hvor Råstofplanen 2020 placerer Vimol Syd og Vimol Nord. Fremtidig gravning midt på øen skulle koncentreres, hvor der tidligere var blevet gravet, nemlig nord for Langstedvej ved daværende molergrave. Beretningen siger endvidere om randmoræns sydfacade, at "Dette landskab har den specielle kvalitet, at det er den del af bakkelandskabet, den besøgende først møder, når Fur gæstes". Borgeren mener, at det har været et bærende princip, at øens sydvendte bakkelandskab med de hængende dale skulle beskyttes mod molerindvinding. Det princip lægger råstofplanen op til at bryde med ved at udlægge områderne Vimol Syd og Vimol Øst samt Elvergaarden Nord. Graveområderne ved Anshede tilgodeser en adgang til moler, og det synes borgeren, at man skal imødekomme..

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet Elvergården Nord og råstofinteresseområde Elvergården Øst, samt det eksisterende Elvergården fastholdes som fremlagt i forslaget.

Administrationens vurdering

Arealet ved Elvergården Øst er udlagt som et råstofinteresseområde for moler. Det betyder, at der er foretaget en reservation af arealet til yderligere undersøgelse. I løbet af planperioden agter regionsrådet i samarbejde med råstof erhvervet og relevante lodsejere at undersøge råstofinteresseområderne nærmere. Sammen med en vurdering af øvrige miljø- og planmæssige forhold vil den nærmere undersøgelse af råstofressourcen afgøre, om de pågældende arealer

senere vil egne sig til at blive udlagt til råstofgraveområder. Er der ingen råstoffer af de rette mængder og kvaliteter, så vil råstofinteresseområderne igen udgå af råstofplanen. Råstofinteresseområderne må i den mellemliggende periode ikke tages i brug til formål, som kan forhindre eller være til gene for en fremtidig udnyttelse af eventuelle forekomster. Ønskes arealerne anvendt til andre formål, skal regionsrådet høres.

Såfremt der viser sig at være en tilgængelig råstofressource på arealet vil der blive foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen bliver der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Angående publikationen "Molerindvinding på Fur" fra 1983, så er regionen bekendt med denne og takker for bemærkningerne omkring denne. Det kan oplyses, at det i dag er råstofplanen der er det gældende plandokument.

I 2017 udførte regionen en råstofkortlægning af arealet Elvergården Nord, i samarbejde med råstofindvinderfirmaet Imerys. Råstofundersøgelserne påviste en god forekomst af moler i dette område. På baggrund af disse undersøgelser, miljøvurdering af området og en vægtning efter råstoflovens § 3, som beskriver de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder, har regionen valgt at tage en del af det foreslåede område med i Råstofplan 2020.

Indstillingen om udlæg af interesseområde Elvergården Øst begrundes med, at administration vil undersøge områdets geologi nærmere hen mod næste planrevision, med henblik på, om området eventuelt kan indgå som et råstofgraveområde i den næste råstofplan.

■

HESTEGAARDEN NORD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar vedrørende forslag til råstofinteresseområde Hestegaarden Nord:

- Niels Thise (2967)
- Fur Camping (3047)
- Skive Kommune (3090)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringsvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringsvar for uddybning):

- Trafikale forhold. Der udtrykkes bekymring for vejretten til de små parceller der ligger op til området.
- Rekreative hensyn. Der ønskes, at der tages et hensyn til de rekreative interesser der ligger i området i form af en campingplads, hvor det bl.a. anbefales, at industriferierne friholdes for molerindvinding. Skive Kommune bemærker, at råstofinteresseområdet Hestegaarden delvist ligger i et område, der på sigt kan udgøre de bedste og måske eneste udviklingsmuligheder for Fur Camping.
- Støj og støv. Det ønskes at arbejdet vil ske under støj- og støvhensyn til de gæster der er på Fur Camping og at arbejdet i videst muligt omfang begrænses til hverdage mellem faste tidsrum.
- Natur. Miljøstyrelsen gør opmærksom på at der for Anshede Syd og Hestegaarden Nord tidligere (2010 og 2013) er registeret forekomst af henholdsvis bilag IV-arterne stor vandsalamander og spidssnudet frø på lokaliteter omkring 600 m fra graveområderne.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofinteresseområde Hestegaarden Nord indskrænkes fra 7 ha til 3 ha i den nordøstlige del i forhold til Forslag til Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Der kan som udgangspunkt ikke gives råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-dyrearterne, og de beskyttede plantearter må ikke ødelægges i alle livsstadier. Ligeledes kan der ikke meddeles råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000-områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres gennem behandlingen af en eventuel ansøgning om råstofindvindingstilladelse og ved fastsættelse af eventuelle vilkår i tilladelsen.

Regionen har i tæt dialog med lodsejere og molerindustrien, i efteråret 2020, udført en yderligere kortlægning af området. På baggrund af denne kortlægning, har det været muligt at lave en mere konkret afgrænsning af molerets udbredelse og hermed udfærdige en mere præcis udpegning af råstofgraveområdet. Det har medført, at råstofgraveområdets sydlige grænse fra Forslag til Råstofplan 2020 er flyttet længere mod nord samt, at råstofinteresseområdet syd for Fur camping er blevet indskrænket, så det kun er vestlige del der er med i Råstofplan 2020. Det betyder, at Campingpladsens udviklingsmuligheder syd for campingpladsen ikke indgår som råstofinteresseområde i Råstofplan 2020, da der ingen molerforekomst er i dette område.

Som følge af kortlægningen af forekomsten, samt på baggrund af de indkomne høringssvar har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3, for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Råstofinteresseområdet er på den baggrund reduceret i udstrækning fra ca. 7 ha til ca. 3 ha, hvorved afstanden til campingpladsen og beboelse også er forøget. Dette betyder færre gener som følge af støj, støv, visuel påvirkning mv, hvis området tages med som råstofgraveområde i en fremtidig plan.

Det er under arbejdet med råstofplan 2020 blevet vurderet, at der er udlagt tilstrækkelige områder med moler. Denne vurdering bygger på råstofbranchens egne tal. Efter høringen af Råstofplan 2020 har branchen indsendt nye beregninger for molerressourcen på Fur. Disse beregninger viser, at der ikke er reserveret en stor nok molerressource til indvinding på Fur til en råstofplanperiode på 12 år. Det bør her nævnes at molerressourcen ved den nordøstlige del af Salling, nord for Junget ikke er taget med i denne beregning, da beregningen er begrænset til Fur.

Det er kommunen, der som vejmyndighed varetager forhold omkring vejretten.

Indstillingen for det reducerede område på 3 ha, benævnt Hestegaarden Nord, begrundes med, at der er foretaget en geologisk kortlægning af molersforekomsten. Kortlægningen har gjort det muligt at præcisere og derved fjerne de områder, hvor det skønnes, at det ikke er rentabelt at udnytte molersforekomsten. Indstillingen om udlæg af interesseområde begrundes med, at der er råstofressourcer nok i de andre udlagte råstofgraveområder, vurderet på råstofindvindernes egne tal.

OUNILD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar vedrørende det eksisterende råstofgraveområde Ounild fra følgende:

- Ulsted Grundejerforening, Fur, v./ formand Birger T. Madsen (2885)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Lokalsamfund. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af beboere i sommerhusområ- det Ulsted som følge af støj, støv, lastbiltrafik samt risiko for ulykker. 4 sommerhuse har min- dre end 100 m til graveområdet, og den østlige afgrænsning af graveområdet går helt til matri- kelskel til Eskilshøj 11
- Arealudlægget. Grundejerforeningen er tilfreds med, at råstofgraveområdet er reduceret i for- hold til tidligere forslag, men mener, at hele området bør udgå. Det påpeges, at det reducerede råstofgraveområde vil give, indvinder utilstrækkelig plads til anlæg, jorddepoter og sikker heds-mæssige foranstaltninger.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet fastholdes som fremlagt i Forslag til Råstofplan 2020. Området blev reduceret forud for planforslaget og er ikke reduceret yderligere.

Administrationens vurdering

Området indgik også i Råstofplan 2016, men der var overlap ved lokalplanlagte arealer mod øst. Området er derfor i Forslag til Råstofplan 2020 reduceret fra 1,75 ha til 1 ha i den østlige ende, så det ikke længere omfatter de lokalplanlagte arealer.

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hen- syn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyt- telse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørel- sen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give bedre biodiversitet og rekreative muligheder. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning

efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv.

Som følge af høringssvaret har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3. Regionen vurderer, at der med den reduktion af råstofgraveområdets udstrækning, der blev foretaget i forbindelse med udarbejdelsen af Forslag til Råstofplan 2020, er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne.

Regionen vurderer, at de mulige gener kan afhjælpes med vilkår i en evt. råstofindvindingstilladelse. Af hensyn til molersindustriens udviklingsmuligheder og investeringer i området tages området ikke ud af den endelige råstofplan. Nærmere råstofundersøgelser (boringer) vil afklare, om der er en egnet forekomst.

VIMOL NORD, ØST OG SYD

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar vedr. råstofgraveområde Vimol Nord, Øst og Syd fra følgende:

- Museum Salling (3095, 3106 og 3108)
- Skive Kommune (3090)
- Naturstyrelsen Himmerland (3915)
- Peter Bro Bertelsen (3803)
- Imerys Industrial Minerals Denmark A/S (3990) - høringssvaret behandles under hovedgruppen "Indvindere"
- Miljøstyrelsen angående Vimol Nord (4339)

Høringssvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Kulturmiljø. Museum Salling Arkæologi gør opmærksom på, at der er mange fund i området i form af bebyggelse eller grave. Derudover henstilles der til at holde afstand til diger og hulvejen i området. Der vil i området være stor risiko for skjulte jordfaste fortidsminder. Museet anbefaler en arkæologisk forundersøgelse forud for en eventuel råstofgravning. Skive Kommune gør opmærksom på at minimering af påvirkningerne på de kulturhistoriske landskabelige værdier vurderes i samarbejde med kommunen i forbindelse med regionens udarbejdelse af tilladelse til den enkelte råstofindvinding. Skive Kommune oplyser ligeledes, at enkelte råstofgraveområder er foreslået udlagt på arealer, hvor der findes beskyttede sten- og jorddiger og/eller fredede fortidsminder (museumslovens § 29a og § 29e). Der vil her skulle ansøges om dispensation til den enkelte råstofindvinding. Skive Kommune vil på det tidspunkt, hvor der foreligger en konkret ansøgning, sagsbehandle denne efter museumsloven.
- Grundvand og drikkevand. Skive Kommune foreslår, at miljøvurderingsrapporten for Vimol Syd og Øst suppleres med en vurdering af om en råstofindvinding vil kunne være i konflikt med Fur Vandværks nye kildefelt ved Dalagervej.
- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Skive Kommune oplyser, at enkelte råstofgraveområder er udlagt på arealer, hvor der findes vejledende registreret beskyttet natur efter naturbeskyttelseslovens § 3. Der vil her skulle ansøges om dispensation til den enkelte råstofindvinding. Skive Kommune vil på det tidspunkt, hvor der foreligger en konkret ansøgning, sagsbehandle denne efter naturbeskyttelsesloven. Naturstyrelsen gør som lodsejer opmærksom på, at der er et overlap mellem interesseområde "Vimol Nord" og et af Naturstyrelsens arealer, hvor der er registreret § 3 overdrev.
- Landskab. En borger giver udtryk for at Fur har et unikt bakkelandskab, med en særlig værdi i sig selv og der refereres til miljørapporten hvor det fremgår, at de nye råstofinteresseområder er udlagt i et bevaringsværdigt landskab. Vimol Syd og Vimol Øst er udlagt syd for Langstedvej på bakkelandskabets/randmorænen sydfacade midt på øen, mens Vimol Nord er udlagt i bakkelandskabets nordfacade og nord for Langstedvej. En eventuel kommende molerindvinding vil skæmme oplevelsen af det bevaringsværdigt landskab både i bred forstand og landskabs geologisk forstand. En godkendelse af planen vil desuden bryde med et bærende princip for bevarelse af bakkelandskabet, som lå til grund for tidligere råstofplaner. Der henvises også til publikationen "Molerindvinding på Fur" fra 1983 udarbejdet af Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, Viborg Amtsråd og Sundsøre Kommune med deltagelse af daværende molerproducenter. Beretningen var en del af beslutningsgrundlaget som gav molerproducenterne ret til at indvinde moler efter de skitserede grave- og efterbehandlingsplaner i en 40 års periode indtil år 2022. På side 27 konkluderes det om randmorænen sydfacade og dallandskaberne på syd facaden, at "rimeligt store afsnit skal bevares". Det midterste afsnit I, hvor råstofplanen 2020

udlægger Vimol Syd og Vimol Øst, "har den største landskabsgeologisk interesse", på grund af de såkaldte "hængende dale" der betegnes som enestående. Af samme grund var en af hovedkonklusionerne i beretningen, at der ikke skulle graves yderligere i sydfacaden, særligt i det område, hvor Råstofplanen 2020 placerer Vimol Syd og Vimol Nord. Fremtidig gravning midt på øen skulle koncentreres, hvor der tidligere var blevet gravet, nemlig nord for Langstedvej ved daværende molergrave. Beretningen siger endvidere om randmorænen sydfacade, at "Dette landskab har den specielle kvalitet, at det er den del af bakkelandskabet, den besøgende først møder, når Fur gæstes". Borgeren mener, at det har været et bærende princip, at øens syd vendte bakkelandskab med de hængende dale skulle beskyttes mod molerindvinding. Det princip lægger råstofplanen op til at bryde med ved at udlægge områderne Vimol Syd og Vimol Øst samt Elvergaarden Nord. Graveområderne ved Anshede tilgodeser en adgang til moler og det synes borgeren at man skal imødekomme. Miljøstyrelsen gør i et udkast til indsigelse opmærksom på at Miljøstyrelsen er imod at området Vimol Nord indvindes.

- Samfundsmæssige interesser. Det kritiseres af en borger, at der i miljørapporten for Vimol Nord, Syd og Øst fremgår, at »det enkelte råstofgraveområde skal derfor vurderes i forhold til den samfundsmæssige interesse i at indvende moler på Fur«, da Miljø- og Fødevareklagenævnet i en afgørelse om »Ophævelse af dispensation til råstofgravning i beskyttet overdrev i Mor sø Kommune« (NMK-510-01097) har fastslået, at »indvinding af moler ikke kan anses som et bydende nødvendigt hensyn til samfundsmæssige interesser«. Det anses for usagligt, dersom en godkendelse af råstofplanen træffes med argumentation om, at forsat indvinding af moler er samfundsmæssigt nødvendigt.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofinteresseområderne fastholdes som fremlagt i forslaget

Administrationens vurdering

Arealet ved Vimol Nord, Øst og Syd er udlagt som råstofinteresseområde for moler. Det betyder, at der er foretaget en reservation af arealet til yderligere undersøgelse. I løbet af planperioden agter regionsrådet i samarbejde med råstof erhvervet og relevante lodsejere at undersøge råstofinteresseområderne nærmere. Sammen med en vurdering af øvrige miljø- og planmæssige forhold vil den nærmere undersøgelse af råstofressourcen afgøre, om de pågældende arealer egner sig til at blive udlagt til råstofgraveområder. Er der ingen råstoffer af de rette mængder og kvaliteter, så vil råstofinteresseområderne igen udgå af råstofplanen. Råstofinteresseområderne må i den mellemliggende periode ikke tages i brug til formål, som kan forhindre eller være til gene for en fremtidig udnyttelse af eventuelle forekomster. Ønskes arealerne anvendt til andre formål, skal regionsrådet høres.

Angående publikationen "Molerindvinding på Fur" fra 1983, så er regionen bekendt med denne og takker for bemærkningerne omkring denne. Det kan oplyses, at det i dag er råstofplanen der er det gældende plandokument. Såfremt der viser sig at være en tilgængelig råstofressource på arealerne vil der blive foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen bliver der dels taget hensyn til råstofressurens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Regionen har været i løbende dialog med Miljøstyrelsen omkring udkastet til indsigelse mod indvinding ved Vimol Nord og har oplyst Miljøstyrelsen om at der blot er tale om et råstofinteresseområde og ikke et reelt råstofgraveområde, hvor man kan søge om en reel indvindingstilladelse. Dialogen er derfor mundet ud i at Miljøstyrelsen har frafaldet indsigelsespunktet, da der ikke er krav om afvejning af interesser i forbindelse med et udlæg til råstofinteresseområde.

Det er under arbejdet med råstofplan 2020 blevet vurderet, at der er udlagt tilstrækkelige områder med moler. Denne vurdering bygger på råstofbranchens egne tal. Efter høringen af Råstofplan 2020 har branchen indsendt nye beregninger for molerressourcen på Fur. Disse beregninger viser, at der ikke er reserveret en stor nok molerressource til indvinding på Fur til en råstofplanperiode på 12 år. Det bør her nævnes at molerressourcen ved den nordøstlige del af Salling, nord for Junget ikke er taget med i denne beregning, da beregningen er begrænset til Fur.

Indstillingen om udlæg af interesseområde begrundes med, at der er råstofressourcer nok i de andre udlagte råstofgraveområder, vurderet på råstofindvindernes egne tal. Administration vil undersøge områderne nærmere hen mod næste planrevision, med henblik på, om områderne eller dele heraf eventuelt kan indgå som råstofgraveområder i den næste råstofplan.

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL FUR

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget et generelt høringssvar vedrørende Råstofplan 2020:

• Søren Ambeck-Madsen (2970)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Natur og rekreative hensyn. Det antages at de fremtidige tilladelser tilgodeser naturen, sikrer adgang til naturen for borgere. Gravning med sikker afstand til bla. veje og stier. Oplag af jorddepoter under hensyntagen til naboer og udsigter over naturområderne.
- Trafik. Arbejdsveje placeres, så trafikken kan afvikles med et minimum af gener.
- Landskab. Gravning og reetablering bør foregå succesivt, således at ét delområde gøres færdigt ad gangen. Inden godkendelse af graveplaner bør regionen og molerselskaberne sammen gennemgå de eksisterende molergrave - såvel "levende" og afsluttede - og initiere den resterende reetablering. De store gravninger er mange steder reetableret forbilledligt, men enkelte steder findes der eksempler på skæmmende månelandskaber.

Administrationens vurdering

- Forud for en råstofindvindingstilladelse kan gives skal regionen foretage en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen tages der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug med videre.
- Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil blive håndteret i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave- efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).
- I graveplanen vil en råstofgrav normalt blive inddelt i en række mindre etaper, som løbende graves og efterbehandles. Det kan endvidere nævnes, at der i grave- og efterbehandlingsplanen skal tages hensyn til såvel de landskabelige som geologiske interesser, samt at de geologiske forhold sjældent er helt som forventet og det kan derfor være nødvendigt løbende at justere i efterbehandlingsplanen.
- Når der på Fur står flere molergrave åbne samtidigt, skyldes det, at lagserien med moler indeholder forskellige kvaliteter afhængig af, hvor man er i lagserien. Råstofindvinder-firmaerne opblander de forskellige lag, for at få størst mulig udnyttelse af moleret, samt for at få produceret de mest ensartede produkter. Det betyder derfor også, at det ikke altid er muligt at afgrave én molergrav før den næste åbnes.
- Region Midtjylland skal som myndighed efter råstofloven godkende efterbehandlingen af et råstofgravet areal. Når arealet er godkendt efterbehandlet, så er arealet ikke længere reguleret efter råstofloven, og regionen er derfor ikke længere myndighed på det efterbehandlede areal. Lodsejer har herefter fri råderet over det efterbehandlede areal. Råderetten kan dog i nogle tilfælde være indskrænket i forhold til anvendelse af pesticider med mere, hvis dette er tinglyst på de efterbehandlede matrikler.

- Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Der vil i en konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur og fortidsminder, graveafstand til nabobeboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven mv.

3.14 STRUER KOMMUNE

3.14.1 STRUER KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Struer Kommune (3131). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Høringsvaret omfatter efterbehandling/reablering af råstofgraveområder:

- Retableringsplanen bør være bundet op på udpegningerne i kommuneplanen.
- Områder med drikkevandsinteresser og inden for Grønt Danmarkskort skal udlægges til natur og rekreative interesser.
- Eksisterende retableringsplaner bør revideres, så de følger kommuneplanens udpegninger til drikkevandsinteresser og Grønt Danmarkskort.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning.

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne og tager disse til efterretning.

Regionen fastlægger efterbehandlingsvilkårene i forbindelse med behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, og i den forbindelse er kommunen høringsberettiget og opfordres til at bidrage med ønsker i forhold til kommuneplanlægningen. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling. Det kunne fx være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold der begrunder en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse dog i høj grad op til lodsejers ønsker.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

Såfremt det vurderes nødvendigt at ændre allerede vedtagne retableringsplaner indgår regionen i dialog med lodsejer indvinder og kommune herom.

3.15 SYDDJURS KOMMUNE

3.15.1 SYDDJURS KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings svar fra Syddjurs Kommune (3965). Der henvises til selve hørings svaret for den fulde tekst.

Kommunen har i hørings svaret fremsendt bemærkninger til råstofgraveområde Rosmus SV og Tirstrup Ø. Den del af hørings svaret, der omhandler det konkrete råstofgraveområde, er behandlet særskilt.

Hørings svarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte hørings svar for uddybning):

- Bæredygtighed. Kommunen arbejder med en række målsætninger, der skal udvikle en bæredygtig, mobil og smart kommune. Kommunen gør opmærksom på de målsætninger, der understøtter arbejdet med indvinding af råstoffer. Disse omhandler bl.a. samarbejde med erhvervet, synliggørelse af lokalsamfundenes herlighedsværdier, anvendelse af naturen i sundhedsøjemed, understøttelse af et aktivt liv og fællesskaber, samt fremme sundhedstilstanden. Målsætningerne har afsæt i FN's 17 verdensmål, og der lægges vægt på at bruge og håndtere naturressourcer bæredygtigt.
- Råstofplanen bør understøtte erhvervslivet, herunder arbejdspladser. Lokalsamfundene, herunder børns vilkår, bør tilgodeses både før, under og efter udgravning. Indvindingen bør ske med størst mulig omtanke for ressourceforbrug.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne og tager disse til efterretning. For bemærkningerne vedrørende råstofgraveområde Rosmus SV og Tirstrup Ø henvises til den særskilte behandling af råstofgraveområdet, hvor kommunens bemærkninger også indgår.

Regionen er enig i kommunens betragtninger vedrørende bæredygtighed og arbejder hele tiden på at fremme en mere bæredygtig råstofforvaltning, dels ved aktivt at bidrage til at indgå partnerskaber til at fremme cirkulær økonomi ved genanvendelse, og dels ved at udlægge råstofgraveområder spredt ud over hele regionen, så transportafstande kan minimeres. Regionerne kan dog ikke forlange, at råstoffer hentes lokalt, da dette styres af de frie markeds kræfter.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. I forbindelse med f.eks. en VVM-proces kan lokalbefolkningens ønsker inddrages og områdets naturværdi og rekreative værdi kan indgå i behandlingen. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

3.15.2 ROSMUS SV OG TIRSTRUP Ø

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar vedr. råstofgraveområde Rosmus SV og Tirstrup Ø fra følgende:

- Frederik Svinth, samt dele af borgerne i Rosmus og omegn (3939)
- Jette og Tommy Negendahl-Nielsen (3986)
- Lene og Claus Kristensen (3863)
- Rasmus Greve Madsen, Alexandra Andreasson (3994)
- Rosmus Skole og Børnehus, Syddjurs Kommune (2829)
- Syddjurs Kommune (3965)
- Annie Jensen (4335)

Høringssvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Der udtrykkes bekymring for råstofindvindingens negative påvirkning af dyrelivet i området, herunder fugle.
- Kulturmiljø. Der gøres opmærksom på, at der er bevaringsværdige bygninger tæt på det ud-lagte graveområde. Diget bør reableres i fremtidigt terræn efter endt gravning. Digets be-skyttelse bør ikke vægte højere end børnenes sikkerhed.
- Lokalsamfund og naboer. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af Rosmus landsby, herunder især Rosmus Skole og Børnehus som følge af støj, støv og trafik. Rosmus er i en god udvikling med tilflytning og fornyelse, og råstofindvindingen kan hæmme dette. Der gøres opmærksom på vigtigheden af, at der etableres en kompensationsordning for naboer. Syddjurs Kommune anbefaler større afstand til landsby og skole/børnehus. Der udtrykkes bekymring for påvirkning af naboer som følge af støj, visuel påvirkning, støv mv.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for tung trafik og trafiksikkerheden, især på Fiskegårdevej, der er smal og bugtet. Sikkerhed for børn der cykler/går til skole. Udkørsel bør ske til Lunbak-kevej. Syddjurs Kommune anbefaler udkørsel til Lunbakkevej og ikke Fiskegårdevej.
- Støj. Der udtrykkes bekymring for støj i Rosmus, herunder for skolen/børnehuset. Sortering og knusning bør derfor ske ved Tirstrup Øst og ikke på matr. 14d. Der ønskes anlæggelse af støj-vold mod naboejendomme.
- Støv. Der udtrykkes bekymring for helbredsmæssig påvirkning som følge af støvpartikler, især for børn. Skolebørnene er meget udendørs i undervisningen. Støv skal derfor begrænses mest muligt.
- Efterbehandling. Der ønskes efterbehandling til natur/skov til værdi for lokalsamfundet. En enkelt ønsker reablering til landbrug. Syddjurs Kommune anbefaler, at lokalsamfundet invol-veres i efterbehandlingen.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning, og
- råstofgraveområde Rosmus SV reduceres med 3 ha fra 17 til 14 ha mod øst. At råstofgraveom-råde Tirstrup Øst tages med som i Forslag til Råstofplan 2021.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels er der taget hensyn til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave- og efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven, miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) og indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund som følge af trafik, støj, støv, mv. i indvindingsperioden. Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv. I kommunens sagsbehandling af en ansøgning om indgreb i et beskyttet sten- og jorddige kan kommunen stille vilkår om digets retablering.

Som positiv effekt kan råstofindvinding efter endt indvinding give mere biodiversitet og rekreative muligheder. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse. Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål, i tæt dialog med lods-ejer, indvinder og kommune. Det er regionen der – som administrativ myndighed – fastsætter efterbehandlingsvilkår, mens kommunen er hørings-berettiget. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling. Hvis der ikke er særlige miljøforhold, der fordrer en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre hensyn og interesser i afvejningen. Forhold som ændringer i ejendomsværdi indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel i forhold til det fald i ejendomsværdi der kan ske i indvindingsperioden, som den stigning i ejendomsværdi der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan åbne op for muligheden til at yde nabokompensation. Danske Regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at tage højde for de modstridende interesser. Råstofgraveområdet Rosmus SV er på den baggrund reduceret i udstrækning fra 17 til 14 ha, hvorved afstanden mellem Rosmus og graveområdet er forøget. Tirstrup Ø ændres ikke i forhold til det, der er fremlagt i Forslag til Råstofplan 2021.

Indstillingen af det reducerede område ved Rosmus SV begrundes med hensynet til at mindske nabogener ved en eventuel fremtidig indvinding, navnlig i form af støv- og støjgener, således at der lægges større afstand til naboer som fx Rosmus Skole og Børnehus. Der er i dette område af regionen nogle af de bedste forekomster af grove fraktioner med sten. De grove fraktioner er ved at være en mangelvare i regionen.

I forbindelse med behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøvurdering (VVM). Udkørselsforhold fra råstofgraveområdet, samt placering af sorterings-/knusningsanlæg vil blive behandlet i den forbindelse.

3.15.3 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar fra:

- Niels Lerke Arentzen. (Se det indkomne høringssvar 3029)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Lodsejer ønsker, de af hans matr. Nr. der er med i Råstofplan 2016 kommer med i næste planre-vision.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har holdt møde med lodsejer, hvor blev det aftalt, at regionen hen mod næste planre-vision vil kigge på, om de udtagne matrikler eventuelt skal med i den fremtidige råstofplanlæg-ning.

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar fra:

- Nicklas Nielsen. (Se det indkomne høringssvar 3212)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Lodsejer vil gerne have gravet råstoffer på sin ejendom Stormosevej 1, 8400 Ebeltoft i Syd-djurs Kommune.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Administration vil tage kontakt til lodsejer og drøfte det ønskede område i forhold til den fremti-dige råstofplanlægning.

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar fra:

- Peter Koustrup. (Se det indkomne høringssvar 3040)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Lodsejer på Lunbakkevej 14, 8444 Balle, ønsker en mindre bakke, op af sin ejendom, medtaget i Råstofplan 2020. Området blev ikke indvundet i start 90'erne, da der sidst blev gravet grus der. Lodsejer oplyser, at det rent landskabeligt vil give et pænere udtryk, da gården lige nu er gravet delvist ind i bakken. Bakken ligger direkte op til Tirstrup Øst, som nu bliver udgravet af Gert Svith. Bakken var med i Råstofplan 2016.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Der er tale om en meget lille udvidelse på 0,7 ha. Regionen vurderer, det ikke vil påvirke det omkringliggende miljø at inddrage dette i råstofgraveområdet. Arealet vil blive gravet i forbindelse med den nuværende råstofgravning på nabomatriklen. Materialerne vil blive kørt ud fra den eksisterende råstofgrav.

3.16 VIBORG KOMMUNE

3.16.1 VIBORG KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings svar fra Viborg Kommune (3123). Der henvises til selve hørings svaret for den fulde tekst.

Hørings svaret omfatter følgende emner:

- Viborg Kommune vurderer, at regionen med miljø vurderingerne er opmærksom på miljø på virkninger, og at disse kan afbødes i forbindelse med vilkår i råstof tilladelse og retableringsplan.
- Kommunen opfordrer til at indtænke retablering til naturområde og økologisk forbindelseslinje, dog under hensyntagen til landbruget.
- Kommunen opfordrer til, at regionen arbejder for at reducere gener fra slid og spild på vejnettet.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning.

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne og tager disse til efterretning.

Regionen fastlægger efterbehandlings vilkårene i forbindelse med behandlingen af konkrete ansøgninger om råstof findvinding stilladelse, og i den forbindelse er kommunen hørings berettiget og opfordres til at bidrage med sine ønsker i forhold til kommuneplanlægningen. Regionen kan, hvis særlige miljø forhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling. Det kunne f.eks. være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv landbrugs drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstof gravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljø forhold, der begrundet en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse dog i høj grad op til lodsejers ønsker.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Kommunen har som vejmyndighed ansvaret for, at de kommunale veje holdes i en stand, som trafikens art og omfang kræver. Regionen er dog opmærksom på de gener, som råstof findvinding har for det omkringliggende vejnet og kan i forbindelse med behandling af ansøgning om råstof findvinding stilladelse stille vilkår om ind- og udkørsel, fejning, asfaltering inden udkørsel, tvunget højre-venstresving mv. til minimering af generne, i tæt samarbejde med kommunen som vejmyndighed. En evt. tilladelse kan omfatte vilkår herom.

Regionen arbejder hele tiden på at finde de fornødne råstofressourcer så tæt på de områder, hvor råstofferne anvendes for derved tage erhvervsmæssige hensyn, hvorigennem man tillige reducerer trafikgener, slid på vejnettet mv., og reducerer CO2 udledningen.

3.16.2 NEDERHEDE ØST

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar vedr. råstofgraveområde Nederhede Øst fra følgende:

- Lise og Claus Troelsen (3620)
- Viborg Museum (3074)
- Miljøstyrelsen (4339)

Høringssvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Kulturmiljø. Viborg Museum gør opmærksom på, at en del af området er prøvegravet og frigivet, og at der er gjort enkelte fund i området.
- Indvindingen. Naboer bemærker, at der udover rødder også graves blåler. Det er ikke korrekt, at der kun graves få meter under terræn og kun få uger om året. Det er naboens opfattelse, at der graves året rundt og til en større dybde. Videre anføres det af naboer, at det heller ikke korrekt, at der ikke er behov for afledning af vand fra projektet, idet der i 2020 blev gravet drænrør ned, herunder drænrør med udløb i et vandløb.
- Natur. Miljøstyrelsen kommenterer i forhold til Natura 2000 og bilag IV-arter.
- Landskab. Miljøstyrelsen har i et udkast til indsigelse bemærket at den sydligste del af området, hvor landskabet er en del af ådalen ikke bør udgraves.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområdet reduceres med 4 ha fra 19 ha til 15 ha.

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Der kan som udgangspunkt ikke gives råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-dyrearterne, og de beskyttede plantearter må ikke ødelægges i alle livsstadier. Ligeledes kan der ikke meddeles råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000-områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres gennem behandlingen af en eventuel ansøgning om råstofindvindingstilladelse og ved fastsættelse af eventuelle vilkår i tilladelsen.

Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, fundene i området og de frigivne arealer. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Regionen har rettet de ukorrekte oplysninger, som er påpeget i høringssvaret fra naboerne

Claus og Lise Troelsen. Rettelsen vil fremgå af den sammenfattende redegørelse, der ledsager råstofplanen i den politiske behandling. Det er korrekt, at det er blåler (gulbrændende ler), der indvindes, og at der derfor indvindes i en større dybde end ved rødler. Regionen har flere gange været i dialog med naboerne angående udkørsel fra lergraven for det igangværende graveområde. Der er i denne forbindelse fundet en løsning på en alternativ udkørsel, der medfører færre gener for naboerne. Regionen vil gerne i dialog med naboer vedr. råstofindvinding; derfor opfordrer regionen også berørte naboer til at kontakte regionen i forbindelse med råstofindvinding, såfremt de har spørgsmål.

Rammerne og vilkårene for en konkret råstofindvinding, herunder for udkørsel, støv og støj, fastlægges af regionen i forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse. Regionen kan om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, evt. på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Regionen har været i dialog med Miljøstyrelsen omkring de landskabelige interesser og Miljøstyrelsen har frafaldet deres udkast til indsigelse vedrørende påvirkning af landskabet, ved at råstofgraveområdet er reduceret i udstrækning mod syd fra 19 til 15 ha. Herved er der i højere grad taget hensyn til det sårbare ådalslandskab der ligger mod syd.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at tage højde for de modstridende interesser.

Indstillingen af det reducerede råstofgraveområde på 15 ha begrundes i hensyn til ådalslandskabet.

■

3.16.3 ØVRIGE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar fra:

- Lars Møgelbjerg og Gitte Møgelbjerg (se det indkomne høringssvar 3916)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Høringssvar fra lodsejer, som ønsker den sydlige del af matr.nr. 4x Kokholm, Rødding, Viborg Kommune der indgår i Råstofplan 2016, skal videreføres som et råstofgraveområde i Råstofplan 2020. Endvidere ønskes der en udvidelse på arealet på matr.nr. 4e Kokholm, Rødding, så hele matriklen er udlagt som råstofgraveområde i Råstofplan 2020 – se kortbilag i hørings-svaret.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde og den foreslåede udvidelse ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels taget hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug med videre. Der er råstoffer nok i området til den kommende råstofplan til at dække råstofefterspørgslen.

Det ønskede område kommer ikke med i Råstofplan 2020. Regionen vil frem mod næste planrevision kontakte lodsejer vedrørende den fremtidige råstofplanlægning og drøfte om matr. Nr. 4x eventuelt kan udlægges som råstofgraveområde og vurdere om matr. 4e skal udvides, så hele matriklen er udlagt som råstofgraveområde.

3.17 AARHUS KOMMUNE

3.17.1 AARHUS KOMMUNE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra Aarhus Kommune (3554). Der henvises til selve høringsvaret for den fulde tekst.

Høringsvaret omfatter følgende emner:

- Kommunen ønsker, at råstofplanen i højere grad understøtter genanvendelse og cirkulær økonomi
- Det påpeges, at der ved udlæg af råstofgraveområder skal tages hensyn til f.eks. grundvandsbeskyttelse, landskabelige forhold, trafik mv.
- Der er uddybende bemærkninger vedrørende drikkevands- og grundvandsinteresser.
- Kommunen har bemærkninger til råstofgraveområderne Spørring SV og Stjær Øst.
- Kommunens bemærkninger til de konkrete råstofgraveområder Spørring SV og Stjær Øst er også behandlet under de konkrete råstofgraveområder, hvor også kommunens høringsvar til de indgår. Stjær Øst er i Skanderborg Kommune. Herunder behandles de generelle emner.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen takker for bemærkningerne fra kommunen, som tages til efterretning. Regionen er enig i, at der skal være øget fokus på cirkulær økonomi, herunder ressourceeffektivitet og øget genanvendelse, og regionen arbejder løbende på at styrke dette område, bl.a. gennem etablering af partnerskaber.

En vigtig del af regionens arbejde med bæredygtighed og ressourceeffektivitet, samt minimering af CO₂-udledning fra transport af råstoffer er, at der udlægges råstofgraveområder spredt ud over hele regionens geografiske område, samt at råstofgraveområder udlægges tæt ved de arealer, hvor der er et stort råstofforbrug. Dette omfatter i høj grad arealerne i Aarhus Kommune, og her er der i forvejen for få råstofgraveområder til at modsvare den høje efterspørgsel. Råstoffer til anlægsprojekter i kommunen transporteres derfor ind i kommunen fra omegnskommunerne, der bærer de forbundne gener og omkostninger ved råstofindvindingen, herunder nabogener og slid på vejnettet. Af hensyn til bæredygtighed og ressourceeffektivitet fastholder regionen derfor det foreslåede udlæg af graveområde ved Spørring, dog i en reduceret form, således at afstanden til bymæssig bebyggelse forøges, og således at biogasanlæggets udvidelsesmuligheder tilgodeses.

Regionen er opmærksom på interesserne omkring grundvandsbeskyttelse og vandindvinding. På nuværende planniveau kendes de konkrete grave- efterbehandlingsplaner ikke for de nye udlæg af råstofgrave- og råstofinteresseområder, og vurderingen er derfor mere overordnet. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil projektets mulige påvirkning af bl.a. grundvand og drikkevand blive vurderet på baggrund af den konkrete gra-

ve- og efterbehandlingsplan, og kommunen vil blive hørt i forbindelse med denne vurdering. I råstofindvindingstilladelsen, ofte på baggrund af en VVM-proces, kan der stilles nærmere vilkår til sikring af bl.a. grundvandsinteresser, og der kan kun gives tilladelse i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsen. Nærmere vilkår stilles desuden for at sikre mod spild og uheld, og anvendelse af pesticider mv. forbydes, hvor det er relevant for grundvandsbeskyttelsen.

Regionen tilstræber en løbende tæt dialog med kommunen om eventuelle råstofgraveområder og tilstræber en tæt koordinering i forhold til kommunens interesser, herunder kommuneplanlægning, drikkevand, naturforhold mv.

3.17.2 SPØRRING SV

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar vedr. råstofgraveområde Spørring SV fra følgende:

- Alex Asp Sørensen (2746)
- Alex Johansen (2593)
- Anna Maria Sokolowska (2643)
- Anne Grauballe (2687)
- Berit Brøndum Jensen (3929)
- Betina Hansen (2563)
- Birgit Bang og Steen Wibe Rasmussen 2960
- Bo Mikkelsen (2812)
- Cecilie Rasmussen (2665)
- Christian Elling (2467)
- Claus Torp (3068)
- Eva Klemmensen (2438)
- Eva vadet læsmer (2668)
- Flemming Jakobsen (2493)
- Gerda Holm (2936)
- Grundejerforeningen ved Spørring sø samt Parcellforeningen Søjhøjparken (3231)
- Henrik Ebbe Høgh (2641)
- Jacob Jørvang (2405)
- Jakob Dahlstrøm Jensen (3063)
- Jan Bjørn Sørensen (4014)
- Jan Christensen (3871)
- Jan Christensen (2725)
- Jan Hoppe (4019)
- Jens Jensen (2403)
- Karen Hansen (2729)
- Kell Ingemann Sørensen (2682)
- Kent og Carsten Jensen (4200)
- Kit Andersen (2547)
- Kristina Saraf Neric (2625)
- Leif Nilas (3888)
- Lone Hoffman (2651)
- Martin Have Dinesen (2663)
- Mathias bisbo (2761)
- Mathias Kath (2805)
- Mette Nymand Sørensen (2797)
- Mette skipper (2463)
- Mikkel Gleerup (2733)
- Mischa de Vries (2656)
- Monica Busk (2506)
- Morten Klostergaard Hjeds (2524)
- Morten Ulsted Sørensen (3890)
- Nana L. Sandgaard (2468)
- Nature Energy (2971)
- Nature Energy (2848)
- Niels Krogh (3872)

- Pernille Christensen (3873)
- Peter Nielsen (3903)
- Peter strunge (2500)
- Peter Strunng (2763)
- Rafal Barton Sørensen (2785)
- Rasmus Knudsen (2512)
- René Nielsen (2621)
- Ruth Wøldike Madsen og Knud T Koch Madsen (4091)
- Simon Sørensen Winther (2612)
- Sisse Skall (2645)
- Sonja Læssøe Madsen (2928)
- Spørring Borgerforening (3064)
- Stine Byrialsen (2679)
- Stine Dall-Hansen (2696)
- Susanne (2483)
- Thorsten Staub Jürgensen (2957)
- Tomislav Neric (2620)
- Trine Enghild (3897)
- Trine Hansen (2592)
- Moesgaard Museum (2954)
- Aarhus Kommune (3554)
- DN Alfred Borg, Formand for DN-samråd Midt-Østjylland (4186)

Høringssvarene omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Landskab og geologi. Borgere påpeger, at landskabet vil blive ødelagt. Aarhus Kommune oplyser, at landskabet er robust overfor påvirkning fra råstofgravning, forudsat at det tilpasses terrænet i efterbehandlingen.
- Natur, herunder beskyttet natur, skov, Natura 2000, bilag IV-arter, biodiversitet. Der udtrykkes bekymring for negativ påvirkning af områdets natur. Området er også udpeget til skovrejsning. Der udtrykkes bekymring for, om indvindingen vil påvirke Spørring Sø negativt samt biodiversiteten i og omkring søen.
- Kulturmiljø. Moesgaard Museum gør opmærksom på, at der inden for området er flere registreringer af fortidsminder. Disse områder skal udgraves arkæologisk forud for indvinding. For det resterende areal anbefaler museet en arkæologisk forundersøgelse.
- Grundvand og drikkevand. Der udtrykkes bekymring for påvirkning af grundvands- og drikkevandsressourcen i området, herunder hvis der graves under grundvandsspejlet. Aarhus Kommune oplyser, at området er udpeget som OSD og at der kun vil kunne tilføres uforurennet jord. Kommunen ønsker at blive hørt ved evt. § 52-tilladelser til jordtilførsel.
- Lokalsamfund. Der udtrykkes bekymring for placering af råstofgrav med tung trafik og støj så tæt på bymæssig bebyggelse. Vil forringe livskvalitet og ejendomsværdi. Grusgrave bør placeres længst muligt væk fra bysamfund.
- Trafik. Der udtrykkes bekymring for påvirkning af omkringliggende boliger og bysamfund med tung trafik, samt for trafiksikkerheden for skolebørn. Aarhus Kommune har en mindre bekymring for øst-vestgående trafik gennem Spørring.
- Støj og vibrationer. Der udtrykkes bekymring for påvirkning af omkringliggende boliger og bysamfund med støj og vibrationer. De gamle huse i Spørring kan tage skade af den forøgede tunge trafik. En minkavler i området påpeger, at minktæverne er meget støjfølsomme.
- Støv. Der udtrykkes bekymring for påvirkning af omkringliggende boliger og bysamfund med

støv. Vindretningen er V-SV og vil betyde, at Spørring får gener fra støv og dieselpartikler.

- Bæredygtighed og genanvendelse. Det påpeges, at området er udlagt til solceller, og at råstof indvinding vil gøre denne planlægning mere usikker og kan underminere dette.
- Efterbehandling. Aarhus Kommune påpeger, at efterbehandlingen skal muliggøre de planlagte VE-anlæg (solceller).
- Behov for råstoffer. Det påpeges, at tidligere undersøgelser har vist ringe kvalitet af forekomsten. Statsejet jord ønskes udnyttet før privat jord.
- Kumulative effekter. Boligerne i området er i forvejen påvirket af E45 samt biogasanlægget. Afgravning af landskabet vil fjerne støjbekyttelsen mod motorvejen. Der er planer om yderligere boligområder i Spørring Syd, hvilket også vil forøge trafikken. Randersvej er i forvejen meget belastet.
- Proces og tidsperspektiv. Der stilles spørgsmål til, om naboerne er informeret tidsnok; hvem der har foreslået området, hvem der beslutter, om området skal anvendes til skovrejsning/solceller/råstofindvinding, samt hvor længe indvindingen vil foregå?
- Planlægning. Mange undrer sig over, at der for arealet kan planlægges både for solceller, skovrejsning og råstofindvinding. Placering af solceller foretrækkes generelt, og er hensigtsmæssig på grund af tæthed til den eksisterende transformerstation. Aarhus kommune påpeger, at arealet er udlagt til skovrejsning, men også indgår i forslag til kommuneplantillæg for VE-anlæg i form af solenergianlæg. Hvis råstofgraveområdet fastholdes, skal der stilles vilkår om, at efterbehandlingen muliggør dette.
- NIRAS har på vegne af Nature Energy Bånlev A/S bemærket, at den sydlige del af det foreslåede råstofgraveområde overlapper med udvidelsesplaner for biogasanlægget, og at området mellem biogasanlægget og 53-beskyttede naturområder (sø og eng) ønskes udtaget. Aarhus Kommune støtter dette af hensyn til naturinteresserne. Overlappet er på ca. 3,2 ha, hvilket udgør ca. 4 % af det samlede foreslåede råstofgraveområde.
- Spørring Borgerforening bemærker desuden, at de ønsker yderligere dialog, hvis planerne om råstofindvinding fastholdes, og der henstilles til, at der gennemføres en VVM-proces.
- Grundejerforeningen ved Spørring Sø samt Parcelforeningen Søjhøjparken bemærker desuden, at de ønsker redegørelse for, hvordan gener minimeres, samt dokumentation for, at vejledende støjgrænseværdier overholdes. Desuden ønskes de kumulative effekter belyst ved udvidelse af E45.
- Lodsejere i det område, der er udpeget til solceller, er bekymrede for, om investoren (Better Energy) mister interessen for solcelleparken, hvis arealet bliver udpeget til råstofgraveområde. Af hensyn til borgerne foretrækkes solceller, da dette giver færre gener.
- Aarhus Kommune har indsendt administrativt høringssvar (3554) med forbehold for eventuelle bemærkninger fra efterfølgende politisk behandling i kommunen i forbindelse med planlægningen for VE-anlæg. Regionen har løbende haft drøftelser med kommunen om samspillet mellem råstofindvinding og solcelleanlæg. Aarhus kommune havde ingen yderligere bemærkninger til Forslag til Råstofplan 2020 efter den politiske behandling i kommunen.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofgraveområde Spørring SV medtages i råstofplanen, men reduceres med 17 ha i syd og nordøst fra 77 ha til 60 ha

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive inddraget i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven, miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), habitatbekendtgørelsen (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Der kan ikke gives råstofindvindingstilladelser, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-dyrearterne, og de beskyttede plantearter må ikke ødelægges i alle livsstadier. Ligeledes kan der ikke gives råstofindvindingstilladelser, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000-områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres i behandlingen af den konkrete ansøgning om råstofindvindingstilladelse.

I en mindre del af det udlagte område på ca. 6 ha i den sydvestlige del, er der tidligere blevet indvundet råstoffer (slut 70'erne og ind i 80'erne). Efter reetablering er der i dette område registreret to § 3 søer og en § 3 eng efter naturbeskyttelsesloven. Regionen ser ofte at der, efter endt indvinding, indfinder sig naturtyper på de arealer der tidligere har været indvundet. Regionen udlægger sommetider arealer, der har været indvundet tidligere, da der i dag findes metoder og maskiner, der bedre kan udnytte alle råstofferne på arealerne.

Råstofindvinding kan have negative påvirkninger af lokalsamfund og naboer som følge af trafik, støj, støv, vibrationer, visuelle forhold og ændrede rekreative muligheder i indvindingsperioden. Som positiv effekt kan råstofgraven efter endt indvinding og som nævnt ovenfor, give bedre biodiversitet og rekreative muligheder. De rekreative muligheder under og efter indvindingsperioden indgår i behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse og kendes derfor ikke på planniveau. Der vil i den forbindelse blive foretaget detaljerede undersøgelser, beregninger og vurderinger af påvirkningen af omgivelserne som følge af støj fra både graveområde og trafik, støv, trafikmængder og -fordeling, trafiksikkerhed, grundvand og vandindvinding, natur mv.

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støjvolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv. I den forbindelse forventes der gennemført en miljøkonsekvensvurdering (VVM-proces), hvor offentligheden, berørte parter og myndigheder vil blive inddraget og hørt på et mere detaljeret projektgrundlag.

Regionen arbejder i planlægningen på at fremme en mere bæredygtig råstofforvaltning, dels ved aktivt at bidrage til at indgå partnerskaber til at fremme cirkulær økonomi ved genanvendelse, og dels ved at udlægge råstofgraveområder spredt ud over hele regionen, så transportafstande kan minimeres. Regionerne kan dog ikke forlange, at råstoffer hentes lokalt, da dette styres af de frie markedskræfter. Regionerne har ved tidligere lejligheder erfaret at flere nabokommuner til Aarhus Kommune peger på rimeligheden ved at de bidrager med råstoffer til Aarhus kommune, der er den største forbruger af råstoffer i regionen, samtidig med at kommunen ikke selv har nogle råstofgraveområder.

Råstofloven beskriver i § 3 de hensyn og interesser regionsrådet skal afveje ved udlæg af nye graveområder. Der er tale om en udtømmende liste, hvilket betyder, at der ikke må inddrages andre interesser i afvejningen. Ændringer i ejendomspriser indgår ikke i råstoflovens § 3 og regionsrådet må derfor ikke tage hensyn til dette ved udlæg af graveområder. Det gælder såvel det fald i ejendomspriser der kan ske i graveperioden, som den stigning der kan følge af en attraktiv efterbehandling. Denne tolkning af råstofloven understøttes af afgørelser fra klageinstansen. Regionerne har dog i 2019 gennem Danske Regioner anmodet Miljøministeren om at undersøge mulighederne for at forbedre forholdene for naboerne til råstofgrave. En ændring af råstofloven kan give mulighed for at yde nabokompensation. Danske regioner har foreslået dette finansieret gennem en afgiftsforøgelse ved en fordobling af råstofafgiften.

I en konkret sagsbehandling af ansøgning om råstofindvindingstilladelse indgår også de kulturhistoriske og arkæologiske interesser. Regionen tager museets oplysninger til efterretning vedrørende arkæologiske undersøgelser, gravhøj, diger mv. I forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse vil museet blive hørt, og regionen vil opfordre ansøger til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse. Emnet kan også indgå i en evt. miljøkonsekvensvurdering (VVM).

En vigtig del af regionens arbejde med bæredygtighed og ressourceeffektivitet samt minimering af CO₂-udledning fra transport af råstoffer er, at der udlægges råstofgraveområder spredt ud over hele regionens geografiske område, samt at råstofgraveområder udlægges tæt ved de arealer, hvor der er et stort råstofforbrug. Dette omfatter i høj grad arealerne i Aarhus kommune, og her er der i forvejen for få råstofgraveområder til at modsvare den høje efterspørgsel. Råstoffer til anlægsprojekter i kommunen transporteres derfor ind i kommunen fra omegnskommunerne, der bærer generne og omkostninger derved, herunder nabogener og slid på vejnettet. Af hensyn til bæredygtighed og ressourceeffektivitet fastholder regionen derfor det foreslåede udlæg ved Spørring, dog i en reduceret form, således at afstanden til bymæssig bebyggelse forøges, og således at biogasanlæggets udvidelsesmuligheder tilgodeses.

Vedrørende udlægget af arealet til skovrejsning i kommunen bemærker regionen, at dette ikke er en bindende udpegning, og at skovrejsning på sigt ikke er i konflikt med råstofgravning, idet det kan indgå i efterbehandlingen. Dog kan skovrejsning ikke realiseres samtidig med VE-anlæg i form af solceller eller under en eventuel aktiv råstofindvinding.

Teknologirådet har tidligere vurderet, at det kræver 140 procent af Danmarks areal i 2050, hvis alle anlægsplaner og ønsker skal føres ud i livet. Ved Spørring er der mulighed for rækkefølgeplanlægning og derved som samfund, at imødekomme flere behov ved kun at bruge et areal.

Råstofgraveområdet ved Spørring har en råstofressource af en god kvalitet og er vigtig for at sikre den store efterspørgsel efter råstoffer fra samfundet og særligt fra Aarhus kommune. Råstofgraveområdet ligger strategisk godt i forhold til forsyning af Aarhus kommune og en kommende udvidelse af E45.

Som følge af høringssvarene har regionen foretaget en fornyet afvejning efter råstoflovens § 3 for bedst muligt at imødekomme de modstridende interesser. Råstofgraveområdet er på den baggrund reduceret i udstrækning mod syd og nordøst, hvorved afstanden mellem naboer og graveområdet er forøget. Derved skabes større afstand til bymæssig bebyggelse og omkringboende, hvilket betyder færre gener som følge af støj, støv, trafik og visuel påvirkning mv.

Det indstilles at råstofgraveområde Spørring SV kommer med i Råstofplan 2020 i reduceret form med 60 ha. Reduktionen fra 77 ha til 60 ha begrundes med hensynet til naboer og Spørring by samt hensyn til udvidelsesmuligheder for biogasanlægget mod sydvest. Råstofgraveområdet ved Spørring fastholdes dog i reduceret form, idet området vil bidrage til at sikre den store efterspørgsel efter råstoffer fra samfundet og særligt Aarhus Kommune. Der er tale om en råstofforekomst med en god kvalitet og der er brug for, at der er udlæg af råstofgraveområder i Aarhus kommune, da der pt ingen udlæg er, hvilket betyder at belastningen af nabokommunerne bliver større og med længere transportafstande til følge. Råstofgraveområdet ligger strategisk godt i forhold forsyning af Aarhus Kommune og en kommende udvidelse af E45. Udnyttelsen i de andre råstofgrave rundt om Aarhus kører på den maximale tilladte indvindingskapacitet dvs., at en stor del af råstofforsyningen til Aarhus Kommune kommer fra råstofgrave, som ligger noget længere væk, hvilket ikke fremmer bæredygtighed, men belaster omgivelserne med CO₂-udledning og luftforurening fra transport med videre.

I forbindelse med en konkret ansøgning om gravetilladelse kan regionen om nødvendigt stille vilkår, der yderligere reducerer miljøpåvirkninger, som regel på baggrund af en konkret miljøkonsekvensvurdering (VVM).

4 MUSEER

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar til Forslag til Råstofplan 2020 fra følgende museer:

- Helle Holm Hansen, Museum Salling Arkæologi (3983)
- Helle Holm Hansen, Museum Salling Arkæologi (3072)
- Helle Holm Hansen, Museum Salling Arkæologi (3106)
- Helle Holm Hansen, Museum Salling Arkæologi (3046)
- Helle Holm Hansen, Museum Salling Arkæologi (3075)
- Horsens Museum (3093)
- Moesgaard Museum (2954)
- Museum Salling Arkæologi (3043)
- Museum Salling Arkæologi (3044)
- Museum Salling Arkæologi (3042)
- Museum Salling Arkæologi (3108)
- Museum Salling Arkæologi (3095)
- Museum Skanderborg (4171)
- Vejlemuseerne (2860)
- Viborg Museum (3074)
- Museum Midtjylland (4334)
- Museum Silkeborg (4333)

Museerne foretaget arkivalisk kontrol af en række konkrete arealudlæg til råstofgraveområder, herunder både nye arealudlæg, og i nogle tilfælde udlæg, der er videreført fra Råstofplan 2016. Museerne orienterer desuden om museumslovens bestemmelser og opfordrer generelt til, at der gennemføres arkæologisk forundersøgelse, inden råstofindvinding igangsættes.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Høringssvarene fra museerne indeholder dels generelle bemærkninger om museumslovens krav og museernes anbefalinger, dels oplysninger om arkæologiske forhold, fund og fortidsmin-der, samt beskyttede diger i relation til specifikke råstofgraveområder.

Begge emner vil blive behandlet i forbindelse med en konkret ansøgning om råstofindvindings-tilladelse inden for de udlagte råstofgraveområder.

Hvis der under råstofindvindingen fremkommer fortidsminder, skal indvindingen i det berørte område omgående standses og anmeldelse foretages til det ansvarlige museum, jf. museumslovens § 29. Bygherre/entreprenør har altid mulighed for at indhente det arkæologisk ansvarlige museums udtalelse forud for jordarbejder, jf. museumslovens § 25. Herved gives de bedste muligheder for at undgå standsning af anlægsarbejdet og udgifter til en arkæologisk undersøgelse jf. museumslovens § 27. En udtalelse fritager ikke bygherre/entreprenør fra deres forpligtelsen til at standse anlægsarbejdet og underrette museet, hvis der afdækkes arkæologiske levn.

Region Midtjylland opfordrer derfor altid til, at der foretages en arkæologisk forundersøgelse, såfremt museet anbefaler det. Regionen hører altid museet i forbindelse med konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse.

5 STATEN

Ifølge råstoflovens § 6a, stk. 4 kan en råstofplan ikke vedtages endeligt, hvis miljø- og fødevarerministeren til varetagelse af statslige interesser har modsat sig dette skriftligt overfor regionsrådet i høringsperioden, dvs. planforslagets 2. offentlighedsfase. Forslaget kan først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne, dvs. staten og regionen, om de nødvendige ændringer.

Der blev den 25. august 2020 afholdt dialogmøde med Region Midtjylland. Som oplæg til mødet havde

Miljøstyrelsen udarbejdet et notat af 21. august 2020 med statens foreløbige bemærkninger til planforslaget. Statens foreløbige bemærkninger omhandlede naturinteresser, vejinteresser, forsvarsinteresser, vandmiljøinteresser og landskabsinteresser. Disse er alle statslige interesser.

Regionen har som følge af dialogen med Miljøstyrelsen foretaget ændringer i Råstofplan 2020, herunder i retningslinjerne, samt ændringer i arealudlægget af planens råstofgraveområder og råstofinteresseområder. Ændringer i forhold til miljøvurderingen af Forslag til Råstofplan 2020 fremgår af planens sammenfattende redegørelse. På baggrund af disse ændringer vurderer regionen, at Miljøstyrelsens bemærkninger er imødekommet.

Der henvises til Miljøstyrelsens notater med beskrivelse af aftalte ændringer og suppleringer, som kan ses under høringssvar nr. 4339.

6 RÅSTOFINDVINDERE

6.1 DANSAND

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar fra:

- Dansand A/S (Se det indkomne høringssvar 2772)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddyb-ning):

- Dansand har ingen indsigelser og ser positivt på de små justeringer, der er af området Voer-vadsbro. Det passer udmærket med en lidt længere afstand til nærmeste nabo og en planlagt trampesti i kanten af grusgraven, hvilket der er lavet aftale om med den lokale grundejer-forening.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

6.2 IMERYS

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Imerys Industrial Minerals Denmark (Se det indkomne høringssvar 3990) Imerys er en af råstofvindere på Fur.

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Imerys står i en kritisk forsyningssituation og mangler råstoffer (moler) både på kort og langt sigt. Virksomheden har søgt om udlæg af 5 nye graveområder i Råstofplan 2020. Det fremgår af Hvidbog til Forslag til Råstofplan 2020, at regionen vurderer, at der er molerressourcer til flere planperioder, og at der er foretaget en afvejning i forhold til råstoflovens § 3. Vurderingen af, at der er molerressourcer til flere planperioder, er ikke korrekt, og afvejningen i forhold til råstoflovens § 3 fremgår ikke af hvidbogen.
- Region Midtjyllands Forslag til Råstofplan 2020 indeholder ikke tilstrækkelige nye graveområder, som kan tilgås af Imerys. I dette høringssvar redegøres der for den aktuelle situation og for, at det er nødvendigt, at regionen udlægger en større andel af de ansøgte områder som graveområder i Råstofplan 2020.
- Grundet den kritiske forsyningssituation anmoder Imerys endvidere om, at de ønskede nødvendige ændringer af Forslag til Råstofplan 2020 bliver taget op til særskilt politisk behandling.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- de foreslåede råstofgraveområder og råstofinteresseområder på Fur tages med i Råstofplan 2020 med de ændringer, der er beskrevet under de enkelte råstofgrave- og råstofinteresseområder.

Administrationens vurdering

Det er rigtigt, at regionen er blevet gjort opmærksom på Imerys råstofsituation på et møde mellem administrationen i regionen og repræsentanter fra Imerys juni 2020 og efterfølgende i dette høringssvar til Forslag til Råstofplan 2020.

Både på det omtalte møde og i høringssvaret, redegør Imerys for at deres råstofressource på Fur, som de kun vurderer kan dække deres råstofbehov i ca. 3 år.

Imerys har i forbindelse med indkaldelse af ideer til Råstofplan 2020 indsendt anmodning om udlægning af 5 nye råstofgraveområder i Råstofplan 2020. Det bliver oplyst, at DN har foreslået fredning af Fur Nordkyst og Fur bakke-landskab, og derfor har der været arbejdet i arbejdsgruppen for erhverv, på at kortlægge de moler-områder, der fremtidigt er af interesse og som sandsynligvis vil skulle bruges, inden for de næste 70-100 år. Alle fremtidige områder, der kunne have interesse i de næste 70-100 år er derfor sendt ind som forslag til Råstofplan 2020.

Det er korrekt, at regionen vurderer, at der er råstofressourcer nok i området til planperioden

for Råstofplan 2020. Denne vurdering bygger på:

- 1) informationer fra de årlige molermøder mellem branchen, regionerne, kommunerne og andre interessenter, hvor råstofressourcen i de enkelte områder bliver gennemgået (branchens egne tal).
- 2) råstofkortlægningerne på Fur fra 2017 der er udført i et samarbejde mellem Imerys og regionen, hvor der også ligger en ressourceopgørelse.
- 3) udtalelserne i anmodningen om udlæg af de 5 nye områder fra Imerys, hvor der bliver nævnt at tidshorisonten med disse nye udlæg er på 70-100 år. Regionen har på baggrund af disse informationer, valgt at tage noget af forslaget Elvergaarden Nord med ind i Forslag til Råstofplan 2020.

Regionen mener stadigvæk, at med de udlagte råstofgraveområder i Forslag til Råstofplan 2020, så er der udlagt nok til minimum en planperiode (12 år). Hertil skal der nævnes, at der er udlagt ca. 30 ha råstofgraveområder benævnt Junget S og Junget N på den nordøstlige del af Salling. Her er molerressourcen vurderet til ca. 2. mio. m³. Regionens estimat på, om der er udlagt en stor nok molerressource på Fur, bygger også på at regionen forventer at molerindvindingsmængderne er stort set de samme, som de har været de sidste mange år.

Regionen har ikke kendskab til hvilke lodsejeraftaler branchen har i de udlagte råstofgraveområder, lige som regionen heller ikke kender til de interne opgørelser mellem branchen; herunder hvordan man deler forekomsterne i råstofgravene.

I 4 af de forslag, der ikke kommer med i Råstofplan 2020, der har regionen ikke kendskab til, om der er en god molerforekomst. Imerys har heller ikke har redegjort for ressourcen i disse områder. Regionen har i efteråret 2020 kortlagt et af forslagene benævnt Hestegaarden Nord, og det viste sig, at der var en mindre molerforekomst end først forventet i dette område.

Regionen har foretaget en ny afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels er der taget hensyn til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

På baggrund af de fremlagte informationer og viden fra Imerys og det kendskab der er til molerforekomsterne i regionen, så ændrer regionen ikke ret meget på udlæggene af råstofgraveområder til moler. Der henvises til behandlingen af de konkrete råstofgrave- og råstofinteresseområder i hvidbogen.

Med hensyn til den øgede plads Imerys ønsker, i form af afgravningsniveauer i store trapptrin, primært af sikkerhedsmæssige årsager, så stiller regionen spørgsmål ved, om det er nødvendigt at lave et endnu større landskabeligt indgreb, end højest nødvendigt? Ud fra traditionen og også den måde som Skamol stadigvæk indvinder på, samt kendskab til uheld i molergravene på Fur, så stiller regionen spørgsmål ved nødvendigheden af den ændrede indvindingsmetode, som Imerys nu fremfører. Endvidere vil metoden med afgravning i store trappetrin, forhindre blotlægningen af de enkle høje profilvægge, som netop er så karakteristiske og et af de vigtige formidlingselementer på Fur omkring molerets historie og dannelse.

6.3 NYMØLLE

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Nymølle Stenindustrier A/S. (Se de indkomne høringssvar 4187, 4188, 4189, 4191 og 4192). Der henvises til høringssvar 4188 for den fulde tekst.

Høringssvarene er delt op i tre dele og omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

1. indledningsvist præsenteres Nymølle Stenindustriens generelle bemærkninger til regionens valg af strategi for råstofforsyning
2. herefter gives konkrete bemærkninger til de enkelte retningslinjer
3. Nymølle Stenindustriens bemærkninger til enkelte arealer er fremsendt separat til høringsmodulet med overskrift svarende til navnet for det enkelte graveområde.

Administrationen indstiller, at

- regionen tager alle Nymølle Stenindustriens A/S høringssvar til efterretning

1. De generelle bemærkninger fra Nymølle omfatter:

- Hensyn til det nationale behov for råstoffer og ikke kun de enkelte regioners behov nu og i fremtiden, hvilket vil skabe usikkerhed i byggebranchen - eksempelvis om økonomien i infrastruktur - og byggeprojekter.
- Udlægning af mindre råstofareal, som kan skabe usikkerhed om fremtidig forsyningskapacitet for store infrastrukturprojekter i Danmark. Da det er omkostningstungt at transportere råstoffer, kan det potentielt fordyre byggeprojekter. Det vil derudover medføre en negativ miljømæssig effekt, fordi transporten øger klimabelastningen.
- Fjernelse af allerede udlagte arealer fra tidligere plan, er indgribende i forhold til de aktiviteter og investeringer, en råstofvindt har foretaget på grundlag af regionens oprindelige udpegning af et område til graveområde. De udtagne arealer kan risikere at skulle genudlægges senere og i mellemtiden kan der være sket en omlægning til anden arealanvendelse, eller der kan lægges ledninger mv. Det vil betyde, at råstofferne ikke kan indvindes efterfølgende, og at de derfor går tabt for fremtidige generationer.
- Nymølle Stenindustri er blandt de stærkeste fortalere for en national kompensationsordning for borgere, der er naboer til en råstofgrav.
- Genbrug af byggematerialer som substitut for primære råstoffer
- Effektiv udnyttelse af råstofferne i Region Midtjylland
- Partnerskab om biodiversitet og rekreative udfoldelsesmuligheder giver stor værdi
- Inddragelse af råstofproducenter og råstofmodtagere i arbejdet med råstofplanlægning

Regionens vurdering:

Regionens udarbejdelse af en ny råstofplan tager altid udgangspunkt i tidligere råstofplaner og tidligere udlægninger af råstofgraveområder og råstofinteresseområder, samt de nye forslag der kommer primært fra branchen, men også regionens egne forslag og undersøgelser. I råstof-

loven fremgår det, at regionerne skal udarbejde en plan for forsyning og indvinding af råstoffer for en periode på mindst 12 år. I regionens Råstofplan 2020 er den vurderede og beregnede ressourceopgørelse for sand, grus og sten i Region Midtjylland på omkring 20 år. Såfremt Nymølle mener disse beregninger er ukorrekte, så vil regionen meget gerne drøfte dette med Nymølle. Der vil altid være en stor usikkerhed på disse beregninger. Både det forventede forbrug, men også ressourceopgørelserne for de enkelte råstofgraveområder.

Regionen er i forbindelse med udarbejdelse af tidligere råstofplaner blevet kritiseret af staten for at have for store arealudlæg af råstofgraveområder i råstofplanerne. Politikkerne i Region Midtjylland har ligeledes ønsket at få minimeret arealudlæggene af råstofgraveområder, og særligt de områder der er færdiggravede, eller har ligget som råstofgrave fra amternes tid med særligt hensyn til naboer, og hvor der ikke er nogen, der har vist interesse for råstofgravning. Regionen har selvfølgelig vurderet dette i forhold til § 3 i råstofloven med særligt fokus på at sikre en bæredygtig råstofindvinding med så kort afstand til forbrugerne som muligt.

De aktive råstoftilladelser udgør under 20 %, af det samlede arealudlæg af råstofgraveområder i Råstofplan 2020. Derfor mener regionen også, at der er en stor bufferkapacitet i arealudlæggene af råstofgraveområderne. Regionen er godt klar over, at denne bufferkapacitet ikke er jævnt fordelt over regionen. Derfor har regionen også ekstra fokus på at finde egnede områder i den østlige del af regionen, hvor den største efterspørgsel efter råstoffer er, for at minimere den negative miljømæssig effekt, fordi transporten øger klimabelastningen.

Med hensyn til større statslige og kommunale anlægsprojekter, så er det svært for regionen at forudsige, hvor stort et råstofforbrug, der skal planlægges for til disse projekter. Det er noget, som regionen er i dialog med staten og kommunerne om. Regionen mener, at bygherre bør tage større ansvar, ved større anlægsprojekter, hvor der skal bruges store mængder råstoffer. Bygherre bør tænke råstofleverancen ind i projektet så tidligt som muligt, men dette sker desværre ikke særligt ofte.

Regionen er enig i, at der ikke er så stort et potentiale i genbrug af byggematerialer, i stedet for primære råstoffer. Derimod håber regionen, at den store mængde overskudsjord, der findes ude i samfundet, i fremtiden kan anvendes i stedet for primære råstoffer.

Regionen er enig i, at det er vigtigt, at der kommer konkrete tiltag, som kan spare på anvendelsen af nye råstoffer. Regionen ser frem til et godt samarbejde med bl.a. Nymølle om dette.

Vedr. Nymølles bemærkninger om effektiv udnyttelse af råstofferne, så bruger regionen 5 m til naboskel, hvor der ikke er konkrete gravetekniske begrundelser i ansøgningen/graveplanen, der kan godtgøre at afstanden mindskes. Dette pga. erfaringer med nedskred ved stejle graveskrænter og pga. erfaring med deraf følgende manglende plads til neddosning ifm. efterbehandlingen. Vilkåret er begrundet i tilladelserne i afsnit om Regionens sagsbehandling. I forhold til vejskel stiller regionen krav i overensstemmelse med vejloven, hvilket også fremgår af regionens sagsbehandling. Opnås tilladelse fra vejmyndigheden til gravning nærmere end vejlovens retningslinjer, tilføjes dette i tilladelsen jf. samordningsreglerne.

Regionen understøtter samarbejdet mellem indvindere, lodsejere og kommuner om de bedste løsninger for efterbehandling af råstofgrave. Regionerne har ikke midler, som kan anvendes til opkøb af jord til rekreative eller naturformål, men indgår meget gerne i partnerskab for at fremme øget biodiversitet og rekreative udfoldelsesmuligheder for borgerne.

Regionen vil altid inddrage råstofproducenter og råstofmodtagere i arbejdet med råstofplanlægning, da de er en vigtig del af råstofplanlægningen.

2. Bemærkninger til de enkelte retningslinjer

Nymølles bemærkninger:

Retningslinje 1. Råstofgraveområder og råstofinteresseområder: Erhvervsmæssige interesser og hensyn - både i forhold til råstofindvinders interesser og bygge- og anlægsvirksomheders interesser, skal også være en del af afvejningen jf. råstoflovens §1 og §3, og bør derfor også fremgå af redegørelsen.

Regionens vurdering:

Det afsnit der henvises til, drejer sig om miljøvurdering af råstofplanen. Her er det de øvrige interesser ud over de erhvervsmæssige interesser, det drejer sig om. Indholdet af miljøvurdering af planer og programmer er fastsat i miljøvurderingslovens bilag 4. Det vil derfor være misvisende at nævne de erhvervsmæssige interesser i dette afsnit.

Hensyn og interesser, der skal afvejes, hører til i planens afsnit 2 »Myndighedsstruktur og råstofplanlægningen«. Under § 3 i råstofloven, skal de erhvervsmæssige og samfundsmæssige interesser og hensyn, vejres op mod alle de andre interesser og hensyn som er nævnt i § 3.

Med hensyn til denne afvejning i forbindelse med en konkret ansøgning, så vægter regionen råstofforekomsten i råstofgraveområderne højt i forhold til de andre interesser, ellers ville råstofgraveområderne ikke være med i råstofplanen, da denne afvejning er foregået på planniveau. Dog skal der her nævnes, at det altid vil være en konkret vurdering fra ansøgning til ansøgning, i forhold til de forskellige interesser der er i området og på det givne tidspunkt.

Nymølles bemærkninger:

Retningslinje 3. Forudsætninger for at få indvindingstilladelse i råstofgraveområder og Øvrige forudsætninger for udlæg af graveområder

Regionens vurdering:

Det er med vilje, at de enkelte love og bekendtgørelser ikke nævnes, da råstofplanen ikke revideres, når en lov/bekendtgørelse ændrer sig eller revideres, men først efter mindst 4 år. Det er altså for at undgå, at der kommer til at blive henvist til en forældet lovgivning i råstofplanen.

Forudsætning om arkæologiske forundersøgelser, er taget ud af retningslinjerne. Det drejer sig om ganske få arealer og kulturarvsinteresserne vurderes, at kunne varetages ved vilkår i de senere råstoftilladelser.

Forudsætningerne kan ikke fraviges medmindre det godtgøres, at den interesse, de skal tilgodeses, ikke tilsidesættes. Det kan ikke skitseres, hvornår en retningslinje kan fraviges, netop fordi det er en konkret vurdering fra sag til sag.

Nymølles bemærkninger:

Retningslinje 4. Anlæg til oparbejdning af genbrugsmaterialer og Konkret udmøntning i standardvilkår i dag er en barriere for genbrug samt Anlæg til nedknusning er omfattet af miljøbeskyttelsesloven

Regionens bemærkninger:

Regionen kan ikke umiddelbart genkende, at den administrative praksis i dag er en hindring for genbrug af byggeaffald. Der er i regionen adskillige råstofgrave, der også huser miljøgodkendte genbrugspladser, miljøpladser mm. Adskillige råstofgrave har ligeledes tilladelse til at modtage råstoffer udefra til oparbejdning og opgradering af lokalt indvundne råstoffer. At råstofindvinding skal være den primære aktivitet og efterbehandling ikke må hindres, sikrer, at råstofressourcen kan udnyttes effektivt og fuldt ud før en eventuel genbrugsplads overtager arealerne og bliver den primære aktivitet.

Nymølles bemærkninger:

Retningslinje 5. Efterbehandling

Regionens bemærkninger:

I afsnit 5 er regionsrådets strategi vedrørende reducere af klimaforandringer, bæredygtig udvikling, fremtidssikring af rent drikkevand, øget variation – biodiversitet – i naturen, og udvikling af rekreative områder. Retningslinje 5 om efterbehandling beskriver klart, at der skal være en afvejning af interesser, men afspejler i øvrigt regionsrådets strategi.

Nymølles bemærkninger:

Retningslinje 6. Tilførsel af jord.

Regionens bemærkninger:

Regionen tager denne bemærkning til efterretning. Det er rigtigt, at tilførsel af jord til råstofgrave er reguleret jf. jordforureningslovens § 52. Denne retningslinje/forudsætning skal mere ses som en præcisering i forhold til, at såfremt der søges om tilførsel af jord til råstofgrave, så indtænkes tilførselsen af jord i forhold til grave- og efterbehandlingsplanen. Hvis råstofgravning er afsluttet, så er det kun i forhold til den godkendte efterbehandlingsplan. Dette fremgår nemlig ikke tydeligt i loven.

3. Nymølle Stenindustri bemærkninger til enkelte arealer er fremsendt separat til høringsmodulen med overskrift svarende til navnet for det enkelte graveområde (4187, 4189, 4191 og 4192)

Regionens bemærkninger:

Administrationen har haft et webmøde med Nymølle Stenindustri A/S vedr. deres høringssvar med særligt fokus på de konkrete råstofgraveområder, som Nymølle har haft bemærkninger til. Nymølles høringssvar for de konkrete områder blev gennemgået og det blev aftalt, at frem mod næste planrevision, vil regionen gå i dialog med Nymølle om deres råstofinteresser rundt i regionen med særligt fokus på de nævnte områder.

6.4 RANDERS TEGL

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Randers Tegl A/S (se det indkomne høringssvar 3957)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Randers Tegl A/S ønsker, at råstofgraveområdet i den østlige del af matr. nr. 8c Mønsted By, Mønsted, Viborg Kommune forbliver i råstofplanen. Deres begrundelse er, at arealet fungerer som back-up for graveområdet i Skals og således er et led i virksomhedens strategi og fremtidssikring.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Området kommer ikke med i Råstofplan 2020, men det vurderes, om det skal med i næste planrevision. Der er efterfølgende søgt om råstofindvindingstilladelse på området efter gældende råstofplan 2016, hvor området indgik som råstofgraveområde.

6.5 SKÅRUP ENTREPRENØR

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Tommy Thomsen, Skårup Entreprenør. (Se det indkomne høringssvar 2821)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Råstofindvinder kan ikke forstå, at råstofgraveområdet benævnt Finderup Øst, Ringkøbing-Skjern Kommune i Råstofplan 2016 er taget ud i Forslag til Råstofplan 2020. Han vil gerne beholde råstofgraveområdet i den nye Råstofplan 2020.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Administrationen har d. 17. marts 2021 talt med Tommy om hans indvindingssituation. Administrationen forklarede, at grunden til at områderne omkring Finderup er taget ud er, at der i 2017 blev lavet en råstofkortlægning som viste, at råstofkvaliteten var dårlig vest for, hvor han graver i dag.

Han orienterede regionen om, at han også havde udført nogle rendegravn timer (råstofundersøgelser) i området vest for råstofgraven. Han konstaterede også meget overjord og var derfor ikke interesseret i at indvinde i dette område. Administrationen forklarede også, at regionen havde taget den østlige del ud, da lodsejer ikke ville have gravet råstoffer. Tommy bekræftede, at lodsejeren mod øst for den nuværende råstofgrav ikke ønskede at få gravet råstoffer.

6.6 HANS MARTIN RISGAARD HØJMARK

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Hans Martin Risgaard Højmark (Se det indkomne høringssvar 2823 og 2830)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Lodsejer gør opmærksom på, at der måske er en aftale med NCC, om at indvinde råstoffer på det foreslående råstofgraveområde beliggende Gunnerupmosevej 22, Randers SØ. Området er med i råstofplan 2016 og tidligere planer. Der har været flere ude og kigge på området, men arealet er blevet vurderet for småt, og derfor har lodsejer foreslået en udvidelse af området.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- den foreslåede udvidelse af råstofgraveområdet fra idé- og debatfasen og det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Efter idé- og debatfasen har administrationen holdt møde med administrationen i Randers Kommune, hvor de indkomne forslag til nye råstofgrave- og råstofinteresseområder blev drøftet.

Regionen har herefter i udarbejdelsen af Forslag til Råstofplan 2020 foretaget en afvejning af de indkomne forslag i henhold til § 3 i råstofloven.

Der er tale om et område af begrænset størrelse. Der er lavet en omfartsvej i den nordlige del af det foreslåede råstofgraveområde, og der er flere veje der gennemskærer området.

Regionen vurderer, at der er råstofressourcer nok i området til planperioden for Råstofplan 2020.

Efter en samlet afvejning jf. råstoflovens § 3 vurderer regionen, at arealet ikke skal medtages i Forslag til Råstofplan 2020.

Regionen vil gerne drøfte hele området med lodsejer, vedrørende om det evt. kan indgå i en kommende råstofplanlægning.

6.7 THOMAS KRISTIAN THOMASSEN

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Thomas Kristian Thomassen. (Se det indkomne høringssvar 4127)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Høringssvar vedrørende at bibeholde en del af Stadionvej 28, 8970 Havndal matr.nr.13h, Råby By, Råby i Randers Kommune som råstofinteresseområde i råstofplan 2020. Det indvindes kalk i området.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- råstofinteresseområdet ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Regionen har vurderet, at der ikke er behov for det omtalte råstofinteresseområde i Råstofplan 2020, for at dække råstofefterspørgslen efter kalk i området. Regionen har heller ikke kendskab til, hvor god en ressource, der er i dette område.

6.8 VALTHER VESTERGAARD

Valther Vestergaard. (Se det indkomne høringssvar 4209)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Bjerre sandgrav, Albækvej 4, 6933 Kibæk, Ringkøbing-Skjern Kommune, ønsker ikke hele den sydlige del af råstofgraveområdet benævnt Bjerre i råstofplanen taget ud.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning
- det tidligere udlagte råstofgraveområde ikke tages med i Råstofplan 2020

Administrationens vurdering

Grunden til, at regionen ikke har taget den sydlige del af råstofgraveområdet benævnt Bjerre med i forslag til råstofplan 2020, skyldes at den østlige del af det udtagne område er færdiggravet og på den vestlige del ligger der en gravhøj, som forhindrer råstofudnyttelsen. Samtidigt har regionen vurderet, at der er råstofressourcer nok i området til minimum en planperiode (12 år).

7 ØVRIGE

7.1 DANMARKS NATURFREDNINGSFORENING

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget hørings-svar fra følgende lokalafdelinger eller samråd tilknyttet Danmarks Naturfredningsforening:

- Alfred Borg, Formand for DN-samråd Midtjylland-Østjylland (4186)
- Danmarks Naturfredningsforening Horsens v/ formand Carsten Fynbo Larsen (3555)
- Danmarks Naturfredningsforening Samsø (4114)
- Danmarks Naturfredningsforening Samsø (4122)

.

Høringssvarene omfatter følgende generelle emner (der henvises til de enkelte høringssvar for uddybning):

- Det bemærkes, at landskab, natur og drikkevandsinteresser generelt vægter for lidt i råstofplanlægningen. Der er udlagt graveområder i noget af Danmarks smukkeste landskab og natur.
- Der bør kun indvindes i områder uden værdifuld natur og grundvandsinteresser. Der bør i udlæg af råstofgraveområder laves en grundig undersøgelse af bilag IV-arter.
- Der spørges til, hvorfor der planlægges for 12 år, når råstofplanerne revideres hvert 4. år.
- Det bemærkes, at transport bør reduceres til nærområderne, og at eksport af råstoffer bør undgås.
- I Retningslinje 5 synes ejers/indvinders interesser at have højeste prioritet over natur, landskab mv.
- Råstofgrave bør indgå i Grønt Danmarkskort efter efterbehandlingen, og anbefalingerne i rapporten "Mere natur i råstofgrave" fra KTC bør følges.
- Der bør generelt være mindst 300 m fra graveområder til bysamfund.
- Der bakes op om en fælles råstofstrategi, hvor det bl.a. fremgår, at der skal efterbehandles til natur med offentlig adgang. Der bør arbejdes aktivt for bæredygtighed, herunder nedbringe forbruget, genanvende, anvende alternativer mv.
- DN Samsø bemærker vedr. råstofgraveområdet Trekanten Øst, at det er en god idé at grave grus i dette område, som ligger inden for Stavn Fjord Fredningen. Råstofindvindingen har gennem tiden bidraget til større biodiversitet med søer mv. hvor der er fundet mange arter tilknyttet søbred og omgivelser. Desuden ligger området uden bebyggelse, har direkte adgang til hovedfærdselsåre og kan ikke ses fra omgivende veje.

Høringssvarene omfatter desuden bemærkninger til de konkrete arealudlæg til råstofgrave områder. Danmarks Naturfredningsforenings høringssvar vedrørende de konkrete råstofgraveområder er behandlet særskilt, og både høringssvar og regionens bemærkninger dertil kan ses under behandlingen af de konkrete råstofgraveområder. Trekanten Øst Samsø behandles dog ikke særskilt, da der ikke er indgået bemærkninger dertil fra andre.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens vurdering

Regionen har foretaget en afvejning efter råstoflovens § 3. I afvejningen er der dels tages hensyn til råstofressourcens omfang, udnyttelse og erhvervsmæssige hensyn, dels til miljøbeskyttelse, vandforsyningsinteresser, arkæologi og geologi, naturbeskyttelse, landskab, rekreative interesser, byudvikling og infrastruktur, jordbrug og skovbrug mv.

Efterspørgslen, råstofforekomsters mængde og kvalitet samt indvinders investeringer på stedet kan betyde, at der i visse områder er udlagt råstofgraveområder i områder med højere natur- og landskabsmæssig værdi samt i områder med drikkevandsinteresser. Dette har indgået i afvejningen og vil ligeledes indgå i den videre sagsbehandling.

Samtlige ovenfor nævnte miljøtemaer vil også blive håndteret i behandlingen af konkrete ansøgninger om råstofindvindingstilladelse, hvor der på baggrund af ansøgning og tilhørende grave-efterbehandlingsplan vil ske en behandling efter råstofloven og miljøvurderingsloven (VVM-reglerne), EU-habitatdirektivet (Natura 2000 og bilag IV-arter) samt Indsatsbekendtgørelsen (beskyttelse af vandforekomster, herunder grundvand).

Der vil i en evt. konkret råstofindvindingstilladelse blive stillet vilkår, der så vidt muligt reducerer og afbøder de væsentlige miljøpåvirkninger. F.eks. kan der stilles vilkår om afstand til beskyttet natur, sten- og jorddiger og fortidsminder, forbud mod anvendelse af pesticider og gødskning efter endt indvinding, graveafstand til beboelser og byområder, etablering af støvjolde omkring råstofgraven, vanding af støvende flader mv. Der er ikke hjemmel til at stille generelle vilkår om f.eks. 300 m til alle landsbyer/byområder, idet dette skal bero på en konkret vurdering i den enkelte sag.

Der kan som udgangspunkt ikke gives råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for bilag IV-dyrearterne, og de beskyttede plantearter må ikke ødelægges i alle livsstadier. Ligeledes kan der ikke meddeles råstofindvindingstilladelse, hvis den ansøgte indvinding kan skade et Natura 2000-områdes arter og naturtyper, eller hvis det ansøgte medfører, at miljømål for vandforekomster (vandløb, søer, grundvand og kystvande) ikke kan opnås. Dette sikres gennem behandlingen af en eventuel ansøgning om råstofindvindingstilladelse og ved fastsættelse af eventuelle vilkår i tilladelsen.

Ifølge Habitatvejledningen (Vejledning nr. 48, Miljøministeriet, dec. 2020 afsnit 9.6.1) gælder imidlertid i forhold til råstofplanlægningen, at der først i en efterfølgende detaljeret tilladelse eller detailplanlægning kan tages endelig stilling til bilag IV-arterne. I denne type overordnet planlægning, hvor der kan gå længere tid inden planen evt. realiseres, kan nærmere undersøgelse og vurdering af bilag IV-arterne udskydes. Den vil blive foretaget i forbindelse med behandlingen af en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse, hvor det konkrete projekt er kendt.

Til spørgsmålet om, hvorvidt der bør planlægges for 12 år, når råstofplanen gælder i 4 år bemærker regionen, at det ifølge råstoflovens § 5a er et krav, at råstofplanen skal omfatte en periode på mindst 12 år. Regionen kan ikke fravige dette. Ifølge råstoflovens § 6a, stk. 7 skal regionsrådet hvert 4 år gennemgå råstofplanen for at vurdere, om der er behov for justeringer eller revision, og der skal i den forbindelse offentliggøres en råstofredegørelse hvert 4 år. Der

er ikke i råstofloven krav om, at råstofplanen revideres hvert 4. år, idet den således også kan videreføres uændret til næste planperiode.

Regionen arbejder på at fremme en mere bæredygtig råstofforvaltning, dels ved aktivt at bidrage til at indgå partnerskaber til at fremme cirkulær økonomi ved genanvendelse, og dels ved at udlægge råstofgraveområder spredt ud over hele regionen, så transportafstande kan minimeres. Regionerne kan dog ikke forlange, at råstoffer hentes lokalt, da dette styres af de frie markeds kræfter. Der er heller ikke hjemmel til at kræve, at råstoffer ikke eksporteres.

Vedrørende efterbehandling/Retningslinje 5 bemærker administrationen, at regionen som administrativ myndighed fastsætter efterbehandlingsvilkårene, mens kommunen er høringsberettiget. Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål, i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. Det er kommunernes vurdering, om et efterbehandlet råstofgraveområde lever op til kravene til at indgå i Grønt Danmarkskort. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor og på baggrund af en konkret vurdering, stille vilkår om en bestemt efterbehandling. Det kunne fx være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold, der kan begrunde en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker. I en konkret råstofstilladelse kræves der desuden bankgaranti som sikkerhed for at efterbehandlingsvilkårene overholdes. Regionen er opmærksom på anbefalingerne i rapporten "Mere natur i råstofgrave" fra KTC og fremmer så vidt muligt disse.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Af publikation fremgår forskellige eksempler på, hvordan råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og fremmer mulighederne for friluftsliv og naturoplevelser for offentligheden. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen og biodiversiteten kan styrkes. Se evt. mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

DN Samsø's bemærkninger vedrørende råstofindvinding i Trekanten Øst tages til efterretning, og regionen er enig i, at området, som videreføres fra Råstofplan 2016, har fået styrket det natur- og biodiversitetsmæssige indhold som følge af råstofindvindingen. Regionen vil i fremtidige efterbehandlinger i Trekanten tilstræbe at styrke dette.

7.2 DANSK BOTANISK FORENING

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen. (Se det indkomne høringssvar 3171)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Dansk Botanisk Forening mener, at biodiversitet bør have større vægt ved efterbehandling. De påpeger den alvorlige biodiversitetskrisen vi står i og mener derfor, at der ved efterbehandling af grusgrave er en unik mulighed for at skabe nye næringsfattige levesteder, der kan indtages af nogle af de allermeste truede arter af bl.a. planter, insekter, krybdyr, padder mv, som er helt afhængige af næringsfattige forhold. Særligt i råstofgrave med kalkrig bund. Desuden mener de, at tilførsel af jord til grusgrave helt bør ophøre.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens bemærkninger

Det er regionen der – som administrativ myndighed – fastsætter efterbehandlings vilkår, hvor kommunen er høringsberettiget. Regionen kan, hvis særlige miljøforhold taler herfor, stille vilkår om en bestemt efterbehandling. Det kunne fx være vilkår om efterbehandling til natur eller ekstensiv drift uden brug af gødning og pesticider på arealer, hvor råstofgravning øger drikkevandets sårbarhed. Hvis der ikke er særlige miljøforhold der fordrer en særlig efterbehandling, er den efterfølgende arealanvendelse i høj grad op til lodsejers ønsker. I en konkret råstoftilladelse kræves der desuden bankgaranti som sikkerhed for at efterbehandlingsvilkårene overholdes.

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionerne har i samarbejde med Danske Regioner udfærdiget en ny publikation omkring efterbehandling i råstofgrave. Her fremgår det gennem forskellige eksempler, hvorledes råstofgrave kan efterbehandles på en måde, der tilgodeser mere natur og biodiversitet i det åbne land og skaber mulighed for friluftsliv og naturoplevelser for befolkningen. På den måde kan der tilføres merværdi til det lokalområde, der har båret generne ved råstofgravningen. Se mere her: [dr_raastofredegoerelse_web_opslag.pdf](#) (regioner.dk)

7.3 DANSKE VANDVÆRKER

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Danske Vandværker. (Se det indkomne høringssvar 3998)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Danske Vandværker ønsker overordnet, at råstofindvinding sker uden, at det negativt påvirker grundvandsforekomsterne og indvindingen fra drikkevandsboringerne. Det er særligt vigtigt, at der tages forsigtighedshensyn i og omkring indvindingsoplandene til de enkelte boringer, hvor der indvindes til drikkevandsforsyning.
- Danske Vandværker finder det væsentligt, at der opstilles de rette vilkår og betingelser i forbindelse med, at der gives tilladelse til den enkelte råstofindvinding, og at der afsættes de fornødne midler til kontrol af overholdelsen af vilkårene i kommunerne, så der ikke sker en negativ påvirkning af grund- og drikkevand.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens bemærkninger

I forbindelse med behandlingen af en ansøgning om gravetilladelse, vil der blive stillet en række vilkår for driften i råstofgraven om efterbehandling af arealet, som kan sikre, at påvirkningen af grundvandet er lille og uden miljømæssig betydning. Regionen fører som udgangspunkt tilsyn med alle råstofgrave i regionen mindst en gang om året.

Inden for områder med særlige drikkevandsinteresser tager regionsrådet særligt hensyn til grundvandet, og pga. af risiko for forurening må efterbehandlede arealer derfor som udgangspunkt ikke sprøjtes, gødskes eller på anden måde udsættes for forurening, der kan påvirke grundvandet inden for områder med særlige drikkevandsinteresser.

7.4 GEUS

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) (Se det indkomne høringssvar 3637)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- GEUS tilslutter sig overordnet Region Midtjyllands forslag til råstofplan 2020. GEUS har følgende bemærkninger til planen:
- at belysning af sekundære råstoffer som ressourcer implementeres i fremtidens råstofforsyning.
- at der fremover udarbejdes mere detaljerede behovsanalyser af råstofbehovet også for regionens andre råstof typer end sand, grus og sten.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens bemærkninger

Regionerne har i flere sammenhænge undersøgt og kvantificeret råstofpotentialer for de sekundære ressourcer. De sekundære ressourcer er derfor også tænkt ind i fremtidens råstofforsyning i regionerne.

Regionerne arbejder løbende med en mere detaljeret behovsanalyse af råstofforbruget, for derved at optimere beregningerne af fremskrivningsmodellerne. Dette foregår også på fraktions- og råstofartsniveau.

7.5 ENERGINET ELTRANSMISSION

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Energinet Eltransmission A/S. (Se det indkomne høringssvar 3057)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Energinet Eltransmission A/S påpeger vigtigheden i, at de skal til enhver tid kunne tilgå anlæggene for tilsyn og vedligehold, både i graveperioden og efterfølgende. Det betyder f.eks. at Energinet Eltransmission A/S, til enhver tid, skal kunne køre med mobilkraner til masterne og at masterne ved udskiftning skal kunne lægges ned.
- Der må f.eks. ikke køres med store maskiner hen over jordkabelanlæggene uden køreplader. Der må ikke etableres oplag ovenpå jordkabelanlæg, eller under luftledningsanlæg, eller omkring masterne.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens bemærkninger

Hver gang regionen behandler en råstofansøgning, hører regionen Energinet Eltransmission A/S, om der er bemærkninger og vilkår der bør stilles i en evt. råstoftilladelse i forbindelse med Energinet's anlæg.

7.6 ENERGINET GAS

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringssvar fra:

- Energinet Gas TSO A/S / Energinet Teknik & Anlæg. (Se det indkomne høringssvar 3170)

Høringssvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringssvar for uddybning):

- Energinet Gas TSO gør opmærksom på, at der i vejledningen til råstofloven, er beskrevet vilkår for arbejder i nærheden af en tinglyst naturgasledning. Energinet Gas TSO påpeger også, at udgifter til en evt. omlægning af en tinglyst naturgasledning vil være meget bekostelig, og udgifterne hertil påhviler indvinderen.

Administrationen indstiller, at

- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens bemærkninger

Regionen hører Energinet Gas TSO hver gang regionen behandler en råstofansøgning, om Energinet Gas TSO har bemærkninger og vilkår, der bør stilles i en evt. råstoftilladelse i forbindelse med deres anlæg.

7.7 HOLSTEBRO, STRUER OG HERNING-IKAST LANDBOFORENING OG FAMILIELANDBRUGET VESTJYLLAND

Regionen har i offentlighedsfasen for Forslag til Råstofplan 2020 modtaget høringsvar fra:

- Holstebro, Struer og Herning-Ikast Landboforening, samt Familielandbruget Vestjylland (Se det indkomne høringsvar 3128)

Høringsvaret omfatter følgende emner (der henvises til det enkelte høringsvar for uddybning):

- Holstebro, Struer og Herning-Ikast Landboforening, samt Familielandbruget Vestjylland oplyser, hvad der ifølge miljøvurderingsloven skal miljøvurderes og nævner i den forbindelse, at der ingen krav er, om vurdering af virkningen på omkringliggende husdyrproduktioner og der fremtidige udviklingsmuligheder, når man efterbehandler et råstofområde til natur. De næringsfattige naturarealer indfinder sig relativt hurtigt efter reetableringen og vokser hurtigt ind i en tilstand, hvor de kommer under beskyttelse af naturbeskyttelseslovens § 3 med efterfølgende forbud mod tilstandsændringer. Disse arealer og tilhørende næringsfattige arter bliver omfattet af den danske ammoniakregulering.
- Reetablering af graveområderne som naturområder er helt i tråd med biodiversitetsdebatten og ønsket om generel udvidelse af naturarealet i Danmark. Det har bare også den konsekvens, at områderne, beliggende tæt på husdyrbrug, kan blive begrænsende for den fremtidige udvikling af husdyrbrugene, da kravene til afsætningen af ammoniak på arealerne fra husdyrbrugene begrænses ved lov.
- Det derfor at det er altafgørende, at man i fasen for reetablering, efter endt råstofgravning, vurderer på beliggenheden af området i forhold til omkringliggende husdyrbrug, inden arealet udlægges til natur. Der er jo stadig en mulighed for at efterbehandle arealet og vende tilbage til landbrugsdriften, hvis der er husdyrbrug for tæt på arealet. En ændret ammoniakregulering vil være til landbrugets og naturens bedste.
- Differentieret beskyttelse af ny natur: DN og L&F anbefaler, at ny natur (fastlagt ved en skæringsdato) etableret på privat og frivillig basis, ikke skal udløse specifikke ammoniakkrav i henhold til husdyrbrugsloven, når et husdyrbrug skal miljøgodkendes. Dette skal også fremme den enkelte lodsejers lyst til at gøre en indsats for naturen. Husdyrlovens specifikke ammoniakregulering er nemlig medvirkende til, at mange landmænd i dag trods ønske om at etablere ny natur eller pleje eksisterende er tilbageholdende hermed, fordi de er bange for, at naturen opnår en tilstand, så de eller deres naboer bliver pålagt ammoniakkrav på deres husdyrbrug, fx når de ønsker at udvide dem.

Administrationen indstiller, at

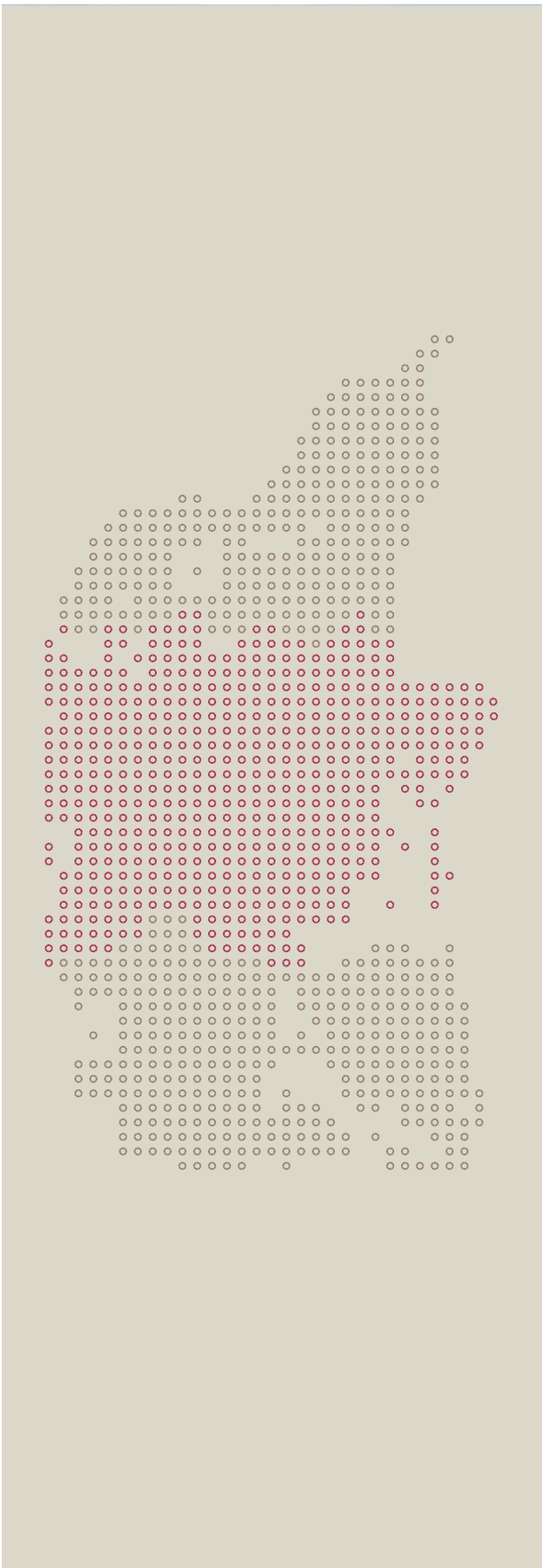
- bemærkningerne tages til efterretning

Administrationens bemærkninger

Regionen søger generelt at fremme efterbehandling til natur, biodiversitet og rekreative formål i tæt dialog med lodsejer, indvinder og kommune. For arealer uden andre og mere væsentlige interesser vil regionen fremme efterbehandling, som understøtter en større artsrigdom i plante- og dyrelivet. Dette fremgår også af Retningslinje 5 i Råstofplan 2020.

Regionen indgår meget gerne i dialog med Holstebro, Struer og Herning-Ikast Landboforening, samt Familielandbruget Vestjylland vedrørende ændret ammoniakregulering.

Region Midtjylland
Regional Udvikling
Klima, Ressourcer og Grøn Omstilling